

Reo-Bankowned Properties
 From San Jose to Sacramento
JASSI GILL Broker/Owner
Ph: 510-304-9292
Refinance Now
@ZERO COST
 Call Sukhi Gill: 510-207-9067
 CADRE Lic. #01180969

ਓਬਾਮਾ ਕੇਅਰ
 ਦੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈ ਹੈ
November 1 to January 31
 ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਭਰਨ ਲਈ ਮਿਲੇ
 ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਫੋਨ: 510-797-7989
 Email: duabba1@gmail.com
 License# OC70672
 Certified Agent

Golden State Realty
 Please Contact For Commercial or Residential Needs
 ਅਸੀਂ ਲੋਨ ਲੈਣ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
 Call: Sohanpreet 'Sam' Chahal
Ph: 916-612-5773
 email: samchahal@hotmail.com
Serving all over California

Sixteenth Year of Publication ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ **Price 50¢** Email: punjabtimes1@gmail.com
 ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ **www.punjabtimesusa.com**
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
 Punjab Times, Vol 17, Issue 27, July 2, 2016 20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਤਖ਼ਤ ਹਿਲਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਿਨੇਸ਼ ਮੋਹਨੀਆ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਅਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਹੋਰ ਭਖ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 14 ਬਿਲ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਵੀ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਕਾਫੀ ਔਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 21 ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਮੁਸ਼ੀਬਤ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਪ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਡਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਆਪ ਦੇ 21 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਦਸਤਖਤ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਧਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ 21 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 14 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।



ਪਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ 21 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਰਾਹ ਸਾਫ ਹੁੰਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸਫਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗੱਡੀ, ਕੋਠੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਸਕੂਲਾਂ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਹੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲਾਭ ਵਾਲੇ ਅਹੁਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਹੀ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮਾਰਚ ਵਿਚ 21 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਲਾਭ ਵਾਲੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਅਯੋਗਤਾ (ਰਿਮੂਵਲ ਆਫ ਡਿਸਕਾਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ) ਕਾਨੂੰਨ 1997 ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੋਧ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ,

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਘਪਲਿਆਂ ਦੇ ਲੇਖੇ-ਜੋਖੇ ਵਿਚ ਉਲਝੇ ਅਕਾਲੀ

ਭਰਤੀ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ): ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਵਿਚ ਘਪਲਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਖੁਲਾਸੇ ਨੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਕਸ ਉਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਘਿਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਹੱਥੀ ਚੜ੍ਹੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਮਲੋਟ ਦੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲਰ ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਡੱਡੀ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਖੁਲਾਸੇ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਮੁਢਲੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਡੱਡੀ ਨੇ 11 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਮਹਿਜ਼ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੋਠੇ ਚੇਤ ਸਿੰਘ (ਅਬਲੂ) ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਅਤੇ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਬਿੱਟੂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਹੱਥ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵਲੋਂ ਪਨਸਪ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਸੁਭਾਮ ਸਿੰਗਲਾ ਅਤੇ ਹਨੀਸ ਸਿੰਗਲਾ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ



ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਅਤੇ ਸ਼ਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇੜਲੇ ਇਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਗਰੇਡ-2 ਦੀ ਭਰਤੀ ਖਾਤਰ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਅਗਾਊਂ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਸੀਨੀਅਰ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਹੈ।

ਇਸ ਭਰਤੀ ਘੁਟਾਲੇ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ 1997 ਤੋਂ 2002 ਤੱਕ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਹੋਏ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਤੰਤਰ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨੌਕਰੀਆਂ, ਬਲਕਿ ਬਦਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ

ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਭਾਜੜਾਂ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਡੱਡੀ ਨੇ ਮੁਢਲੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ 11 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਮਹਿਜ਼ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਦੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਭਾਜੜਾਂ ਪਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਧੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਅਜੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਵਿਚ ਵੀ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਆਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਜਿਥੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰੁਕਣ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੇ ਰੋਹ ਦਾ ਵੀ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

We Do Real Estate in Bay Area & Central Valley
We do loans anywhere in California
Cell: 408-816-0408
Tel: 209-918-6464
Fax: 866-594-4680
 email: realtoramanhunda@gmail.com
AMAN S. HUNDAL
 Broker/Realtor/MBA
 BRE# 01839828
 NMLS# 162808
 16 Corning Ave, Ste. 230, Milpitas, CA 92035
 3819 Northern Oak Dr., Ceres, CA 95307
 CDPE, SFR *LAR 2010, 2011, 2012 Masters Club
 Masters Emerald Award 2010, 2011

Raja SWEETS & CATERING
 AUTHORIZED CATERER FOR MAJOR 5-STAR HOTELS
 ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਰਟੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਤੱਕ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
 Fresh Sweets, Snacks & Food
 Catering with Portable Tandoor for up to 10000 guests
 Lunch - Dinner - Take Out - Banquets
 Items Serving: All kinds of Sweets, Snacks & Food, Chaat & Tikki Stall, Pani Puri Stall, Bhel Puri / Pav Bhaji, Falooda Kullfi
 Catering Services: Wedding Ceremonies, Receptions, Birthday Parties, Religious Gatherings, Corporate Events, Picnics / Bar-b-que
 Additional Services: Warmers, Chaffing Dishes, China & Silverware, Linen Rental, Waiters & Bartenders
 Raja Sweets & Indian Cuisine
 21002 Alameda Blvd., Union City CA 94587
 Ph: (510) 489-9150 Fax: (510) 489-9111
 1275 W. Wilbur Ave., Hayward CA 94545
 Ph: (510) 254-0200 Fax: (510) 254-0245
 Call Makhan Bains or Ravinder Singh For Your Next Party
1-866-FOR-RAJA (367-7252)
www.RajaSweets.com

Law Office of Manpreet S. Gahra
> ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
> ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ
> ਬਿਜਨਸ ਲਾਅ
 Criminal Defense (DUI, simple battery, domestic violence, immigration post-conviction relief)
 Manpreet S. Gahra
 Attorney At Law
Berkeley Office
 2161 Shattuck Ave., 304, Berkeley
Ph: 510-841-4582 Fax: 510-217-6847
Sacramento Office
 Call For Appointment
Ph: 916-970-5611
 Email: manpreet@gahralaw.com

BIGGEST SALE EVER

..... On Desi TV!

40% OFF

PER MONTH FOR 12 MONTHS

PUNJABI MEGA PACK

\$14⁹⁹_{mo}

for 12 months.
\$24.99/mo. in Year 2, subject to change.

Use Offer Code **SAVEBIG**

FROM SERIOUS ISSUES TO NON-STOP COMEDY, DISH HAS IT ALL.



\$24⁹⁹_{mo}

for 12 months.
\$54.99/mo. in Year 2, subject to change.

OVER 50% OFF

PER MONTH FOR 12 MONTHS

HINDI MEGA PACK

Use Offer Code **SAVEBIG**

FREE

- 100+ Bollywood Movies On Demand
- Standard Professional Installation in up to 6 rooms

All offers require credit qualification, 24-month commitment with early termination fee and eAutopay. Cannot be combined with other International offers.

MUST MENTION OFFER CODE:
SAVEBIG
AT TIME OF ORDERING.
Cannot be combined with other Offer Codes

ORDER NOW!

888-628-5876

dish

International programming requires additional \$10/mo International Basic package or any America's Top or DishLATINO package.

Important Terms and Conditions: Promotional Offers: \$10/mo. Credit for 12 Months Offer: Valid for activation and installation of qualifying new DISH service. Requires subscription to a qualifying American or DishLATINO package in addition to Punjabi Mega Pack. Must provide Offer Code at time of order. Receive a monthly credit of \$10 for the first 12 months. **\$30/mo. Credit for 12 Months Offer:** Valid for activation and installation of qualifying new DISH service. Requires subscription to a qualifying American or DishLATINO package in addition to Hindi Mega Pack. Must provide Offer Code at time of order. Receive a monthly credit of \$30 for the first 12 months. Advertised price requires credit qualification and eAutopay. Upfront activation and/or receiver upgrade fees may apply based on credit qualification. After 12-month promotional period, then-current monthly price applies and is subject to change. **Offer ends 8/3/16.**
2 Year Commitment: Early termination fee of \$20/mo. remaining applies if you cancel early. **Installation/Equipment Requirements:** A second dish antenna may be required to view both International and American programming. Free Standard Professional Installation only. Leased equipment must be returned to DISH upon cancellation or unreturned equipment fees apply. **Other:** All prices, fees, charges, packages, programming, features, functionality and offers subject to change without notice. After 6 mos., you will be billed \$8/mo for Protection Plan unless you call to cancel. Taxes or reimbursement charges for state gross earnings taxes may apply. Additional restrictions and taxes may apply.
© 2016 DISH Network L.L.C. All rights reserved.

ਅਮਰੀਕੀ ਮੇਅਰਾਂ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੰਬੋਧਨ

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ (ਬਿਊਰੋ): ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਟੀ ਮੇਅਰਾਂ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਲੰਘੀ 24 ਤੋਂ 27 ਜੂਨ ਤਕ ਹੋਈ ਮੇਅਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ 84ਵੀਂ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ 250 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿਟੀ ਮੇਅਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੀ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ, ਤਿਬਤ ਦੇ ਬੋਧੀ ਆਗੂ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਾਰਕੁਨ ਲੇਡੀ ਗਾਗਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੁਲਾਰੇ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਇਹ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਭਾਈ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੇਅਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚਲੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣ ਅਤੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ, ਮੇਅਰ ਤੇ ਸਿਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਮਗਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਰਖਵਾਉਣ। ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਮੇਅਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਈ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਕੋਈ ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁਧ ਨਫਰਤੀ ਹਿੰਸਾ ਵਧਣ ਉਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਮੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਉਚੇਚੇ ਕਦਮ ਚੁਕਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਸਾਮਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਉਹ ਮੋਹਰੀ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਦੇ ਮੇਅਰ ਜੋਅ ਹਾਨੈਸਟ ਨੇ ਦਿੱਤਾ।



ਭਾਈ ਖਾਲਸਾ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਦਾ ਮੱਥਾ ਚੁੰਮਦੇ ਹੋਏ

ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੱਥਾ ਚੁੰਮਣ ਦਾ ਨਾਯਾਬ ਮੌਕਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ 35 ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਨੁਵਾਦਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਦਾ ਮੱਥਾ ਚੁੰਮਣ



ਭਾਈ ਖਾਲਸਾ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨਾਲ

ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਨੇ ਭਾਈ ਖਾਲਸਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਿਮਰਨਾ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ। ਧਾਤ ਦੇ ਮਣਕਿਆਂ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸਿਮਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਸ 3 ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਤਿਬਤੀ ਬੁਧ ਧਰਮ ਦੇ 14ਵੇਂ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਕੁੰਜੀਵਤ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਗੂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੌਕਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ

ਪਿਆਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੋਹਰੀ ਰੋਲ ਨਿਭਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਮਨਮਈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਮੇਅਰ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਨਸਲਵਾਦ, ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ, ਲਿੰਗਕ ਤਰਜੀਹਾਂ ਆਦਿ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋਇਆ। ਪੌਪ ਸਟਾਰ ਲੇਡੀ ਗਾਗਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਨਾ ਕੇ ਹਿੰਮਤ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਡਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ।

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ 4 ਜੁਲਾਈ ਦੀ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ (ਬਿਊਰੋ): ਬੇਏਰੀਆ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ 4 ਜੁਲਾਈ (ਗੁਲਾਬੀ, ਸਫੈਦ ਤੇ ਨੀਲਾ) ਦਾ ਦਿਹਾਤਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖ ਪਿਛਲੇ ਸੌ ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਬੇਏਰੀਆ ਜਿਹੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸਕੂਲਾਂ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸਲੀ ਚੋਭਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੈਣੀਵਾਲ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਪੱਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਅਮਰੀਕੀ ਦਿਨ-ਦਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਦਸਤਾਰਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ-ਭਓ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਆਖਣਾ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੋਮਵਾਰ 4 ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਦਿਨ ਆਓ ਸਾਰੇ ਇਸ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਏ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪਾਣੀ ਵਰਤਾਈਏ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪਾਣੀ ਵਰਤਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ।

ਸ. ਬੈਣੀਵਾਲ ਨੇ ਬੇਏਰੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਭ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ, ਸਫੈਦ ਜਾਂ ਨੀਲੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਜਾਵੇ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮਨਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੱਤ ਫੋਨ: (408) 802-7181 ਜਾਂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੈਣੀਵਾਲ ਫੋਨ: (408) 421-9463 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰੇਡ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੈਬਸਾਈਟ <http://www.rosewhiteblueparade.com/directions.htm> ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।



PERSONAL INJURY ATTORNEYS
LAW OFFICES OF MANPREET S. BAINS
LAW OFFICES OF WILLIAM E. WEISS
 AN ASSOCIATION OF LAW FIRMS

Offering Joint Representation at No Additional Cost
No Fees Unless Recovery for Your Injuries is Made

Car Accidents • Motorcycle and Bicycle Accidents • Bus and Truck Accidents
 Injured Pedestrian • Wrongful Death • Brain and Head Injuries • Burn Injuries
 Spinal Cord Injuries • Fractures and Joint Injuries • Construction Injuries • Civil Rights

RECENT RECOVERIES OBTAINED:*

\$4,000,000 Settlement for Motor Vehicle Accident
\$10,100,000 Confidential Settlement for Motorcycle/Truck Accident
\$4,200,000 Judgment for Premises Liability/Assault
 *Past Performance Not a Guarantee of Future Results

Personal Injury matters are time sensitive!

For a free consultation, please call (510) 474-0028
 E-mail: BainsWeiss@gmail.com

Serving the Bay Area and Beyond • Offices in San Francisco and Union City

ONE | REALTYONEGROUP AMERICAN

ਕਿਰਾਏ ਵਿਚ ਅਜਾਈਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਵਿਚ ਲਾਉ ਵਿਆਜ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਸਸਤੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਆਪਣਾ ਘਰ ਲੈਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਆਪਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਵਾਸਤੇ ਸਲਾਹ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Duplex, Four Plax ਅਤੇ Apartment Building ਵਿਚ Investment ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 510-689-4625

JAGDEV SINGH
 Realtor
 CalBre #01423409
 42820 Albrae, St.,
 Fremont, CA 94538

REALTOR **EQUAL HOUSING OPPORTUNITY**

‘ਆਪ’ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੇ ਮਘਾਇਆ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਪਿੜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਵੱਲੋਂ 2017 ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੇ ਦੂਜੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ‘ਆਪ’ ਸੁਪਰੀਮੋ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਤਿੰਨ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਡੰਕਾ ਵਜਾਉਣਗੇ ਤੇ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਯੂਥ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਵਜੋਂ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ‘ਆਪ’ ਦੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ‘ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ’ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਸੂਬੇ ਭਰ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਆਖ ਹੇਠ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਲੋਕ ਲਭਾਊ ਸਕੀਮਾਂ ਐਲਾਨੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ 6-7 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕੀਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਕੇ ਨਵੀਂ ਪਿਰਤ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ‘ਆਪ’ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਛਾਤਨ

ਰਵਾਇਤੀ ਧਿਰਾਂ ਵੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰੀਆਂ



ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ਝੜੀ

ਬਸੀ ਪਠਾਣਾ: ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ‘ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ’ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਘਰ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਟਾ-ਦਾਲ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦਿਆਂ ਨੀਲੇ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਚੀਨੀ ਅਤੇ ਚਾਹ-ਪੱਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਉੱਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਸੌ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਲਈ ਤਿੰਨ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਯੂਥ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 10 ਅਹਿਮ ਵਰਗਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਦਲਿਤਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲਜ਼ ਲਈ 10 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ

ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪਤਾਅਵਾਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਖਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ‘ਆਪ’ ਵੱਲੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨੀਂ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਹਿਮ ਲੀਡਰ ਵੀ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਚੌਕਸੀ ਵਧਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਚੌਕਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ‘ਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਅਤੇ ਬਰਮਾ ਵਿਚ ਵੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਲੈਣ ਖਾਤਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਇਨਾਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਂਦ ਹਰਾਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਫਸਰ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਫੀਲਡ ‘ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

‘ਆਪ’ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਾਰੇ ਯੂ-ਟਰਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦਿਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਣ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ‘ਆਪ’ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਖੇਤਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 100 ਸੀਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

‘ਆਪ’ ਵੱਲੋਂ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਤਤਾਲੀਆ ਟੀਮ (ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.) ਉਪਰ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਇਸ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡਰੱਗ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਭਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

‘ਆਪ’ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜੋਤ ਬੈਂਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਥ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਇਸ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਨੌਜਵਾਨ ਹੰਢਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਭਿਆਨਕ ਪ੍ਰਕੋਪ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। 10 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੜੀ ਹੁਣ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਸ੍ਰੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ 3 ਤੋਂ 5 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਹ ਤਿੰਨ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੰਨਾ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿਣਗੇ।

ਬਾਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਲਭਾਊ ਸਕੀਮਾਂ ਉੱਤੇ ਘਪਲਿਆਂ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੌ ਕਰੋੜ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਖਰੀਦ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਘਿਰ ਗਈ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਭਾਂਡੇ ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਇੱਕੋ ਫਰਮ ਤੋਂ ਖਰੀਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਖਰੀਦ ਉੱਤੇ ਹੁਣ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ ਸਟੋਰ ਨੇ ਉਗਲ ਉਠਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਧੀਕ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ 23 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।

ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲਈ। ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕਰੀਬ ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਖਰੀਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਂਡਰਾਂ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਰੀਕ 27 ਜੂਨ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਰਤਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰੀਬ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਕਿੱਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਟ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਕੀਮਤ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਰਤ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹੋ ਫਰਮ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿੱਟਾਂ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੀ ਹੋਵੇ। ਵਧੀਕ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਫਤਰ ਟੈਂਡਰ ਕਰ ਸਕੇ। ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ ਸਟੋਰ ਹੀ ਹਰ ਖਰੀਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਰੇਟ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਰਤਨ ਕਿੱਟ ਦੀ ਪਰਾਤ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰੱਫਤ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਸਟੀਲ ਦੀ ਪਰਾਤ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇਕ ਫਰਮ ਪੂਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਤਕੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਰਤਨ ਕਿੱਟ ਵਿਚ ਸਟੀਲ ਦੀ ਪਰਾਤ ਖਰੀਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਵੈਨਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਰੇ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਤੱਕ ਜਾ ਕੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਗਿਣਾਉਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮਿਸ਼ਨ 2017 ਫਤਹਿ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਉੱਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਬੋਝ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ‘ਤੇ ਪਏਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭੁਪਾਲ ਦੀ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀ ਅਦਿੱਤਿਆ ਈਵੈਂਟਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਾਰ ਤਹਿਤ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 50 ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੈਨਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਜਨਤਾ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਚਾਰ



ਦੀ ਪਰਾਤ ਖਰੀਦੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸਟੀਲ ਦੀ ਪਰਾਤ ‘ਡਾਇਆ 34’ ਵਾਲੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਪਰਾਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਰਮ ਕੋਲ ਉਪਲੱਭਧਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਇਕ ਫਰਮ ਕੋਲ ਇਹ ਪਰਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਫਰਮ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਸਪੈਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਾਲੀ

ਡਾਈ ਤਿਆਰ ਕਰਾ ਲਈ ਸੀ।

ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਦੀ ਪੰਜ ਕਿਲੋ ਵਜ਼ਨ ਵਾਲੀ ਪਰਾਤ ਕਰੀਬ 850 ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਪੈਂਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਟੀਲ ਵਾਲੀ ਪਰਾਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 1500 ਰੁਪਏ ਵਿਚ

ਪਏਗੀ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਫਰਮਾਂ ਵਾਲੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੇ ਸਨ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਸਟੀਲ ਦੀ ਪਰਾਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਡਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਡਾਈ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਫਰਮ ਨੂੰ ਖਰੀਦ

ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਇਕ ਖਾਸ ਵੱਡੇ ਸਾਈਜ਼ ਦੀ ਐਲ.ਈ.ਡੀ. ਵੀ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਫਿਲਮ ਦਿਖਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਕ ਵੈਨ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਿਰਾਇਆ 22 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 50 ਵੈਨਾਂ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦਾ ਖਰਚ 11 ਲੱਖ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ 40 ਲੱਖ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ 10 ਕਰੋੜ 21 ਲੱਖ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਖਰਚ ਦਾ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਪਏਗਾ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਖੂਨ-ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਟੈਕਸ ਵਜੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਸਾ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ 2017 ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਅਗਾਊਂ ਹੀ ਇਹ ਡਾਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਐਤਕੀ ਬਰਤਨ ਕਿੱਟ ਵਿਚ ਕੋਲੀ ਵਾਲੀ ਥਾਲੀ ਵੀ ਖਰੀਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਜ਼ਨ 530 ਗ੍ਰਾਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਇਸ ਦਾ ਵਜ਼ਨ 260 ਗ੍ਰਾਮ ਸੀ।

ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਥਾਪੜੇ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸੁਨੇਹਾ?

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੂਬਾਈ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਕਰ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ ਦੀ ਛਾਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਾਬਲੋਗੋਰ ਹੈ ਕਿ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਨਵਜੋਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਨਿੱਤ ਖੜਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ



ਨਿੱਘੇ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਮੁੜ ਸੂਬਾ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮੀ ਵਧਾਉਣਾ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖਿਲਾਫ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦਾ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਧੂ ਜੋਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਲਟਕਾਇਆ ਹੈ।

ਬੀਬੀ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਤਾਂ ਆਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ‘ਆਤਮਘਾਤੀ’ ਤੱਕ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਮੁੜ ਗੱਠਜੋੜ

ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਚੋਣ ਨਾ ਲੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ‘ਆਪ’ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਅਟਕਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਰ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਸੂਬਾਈ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸਮਤ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ।

ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਰਾਹ ਹੋਏ ਵੱਖ

ਲੰਡਨ: 'ਬ੍ਰਿਐਗਜ਼ਿਟ' ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰੋਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਾ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ 28 ਮੁਲਕਾਂ ਵਾਲੀ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਲਈ ਝਟਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਅਦ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਉਥਲ ਪੁਥਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਯੂ.ਕੇ ਵਿਚ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ।

ਨਤੀਜੇ ਵਿਚ 51.9 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਰਾਂ (17,410,742) ਨੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਤੋਂ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋੜਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ 48.1 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਰ (16,141,241) ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਭੁਗਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1,269,501 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੈਪ ਜੇਤੂ ਰਿਹਾ। ਜਰਮਨੀ ਬਾਅਦ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਯੂਰਪ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਛੱਡਣ ਵਾਲਾ ਉਹ ਦੂਜਾ ਮੁਲਕ ਹੈ। ਲੰਡਨ, ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਆਇਰਲੈਂਡ ਨੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫ਼ਤਵਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਉੱਤਰ, ਮਿੱਡਲੈਂਡ ਰਿਜ਼ਨ, ਵੇਲਜ਼ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਕਾਉਂਟੀਆਂ ਨੇ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ।

ਦਰਅਸਲ, ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ



ਫੈਸਲਾ ਕੈਮਰੋਨ ਦੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰਲੀ ਖ਼ਾਨਸੰਗੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। 13 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਕੇ ਮੁੜ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਯੂਰਪੀਨ ਸੰਘ ਤੋਂ ਅਲਹਿਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਕੈਮਰੋਨ ਦੇ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਖਾਇਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਜੇਰੇਮੀ ਕੋਰਬਿਨ ਤੇ ਹੋਰ ਲੇਬਰ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਯੂਰਪੀਨ ਸੰਘ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਡਟਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਹਿੰਮ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰੋਨ ਨੂੰ ਕਸੂਤਾ ਫਸਿਆ ਦੇਖ ਕੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਰਾਜਸੀ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰਦੇ ਰਹੇ।

ਬਰਤਾਨਵੀ ਰਾਜਸੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੱਠ ਕਾਰਨ ਲੱਭੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਨ ਆਰਥਿਕ ਹੈ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਆਈ ਹੈ ਕਿ 28 ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਯੂਰਪੀਨ ਸੰਘ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਲਕ ਨੇ ਖੱਟਿਆ ਘੱਟ ਤੇ ਗਵਾਇਆ ਵੱਧ। ਯੂਰਪੀਨ ਸੰਘ ਦਾ ਪੱਲਾ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਕੌਮੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ (ਐਨ.ਐਚ.ਐਸ.) ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 35 ਕਰੋੜ ਪਾਉਂਡ ਸਟਰਲਿੰਗ ਦੀ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਬੱਚਤ ਨੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਬਦਲੀ। ਯੂਰਪੀਨ ਸੰਘ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਭੂਮੀ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਆਮਦ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਈ। ਉੱਪਰੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ

ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਪਿਛੋਂ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਭੁਚਾਲ

ਲੰਡਨ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਐਗਜ਼ਿਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੁਚਾਲ ਜਿਹਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ ਕਰਨ ਦੇ ਫਤਵੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੈਡੋ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚੋਂ 16 ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਐਮ.ਪੀ. ਸੀਮਾ ਮਲਹੋਤਰਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਜੇਰੇਮੀ ਕੋਰਬਿਨ ਨੇ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਨਵੇਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਰਬਿਨ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਈ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੋਰਬਿਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਸਲੀ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਸਬੰਧੀ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਮਰੋਨ ਵੱਲੋਂ ਸੰਘ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਵਜੋਂ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹ ਲਏ ਜਾਣ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਚੌਧਰ ਚਮਕਾਉਣ ਹਿੱਤ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੰਘ ਦੀ ਹਮਾਇਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੋਟਰਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਠੋਸ ਰਾਬਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਯੂਵਾ ਵੋਟਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਬੂਝਾਂ ਉੱਪਰ ਵੱਡ-ਉਮਰੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਰਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਰਪੀਨ ਸੰਘ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਚ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਖੋਟ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਕਦੇ ਵੀ ਤਨੋ-ਮਨੋਂ ਬਾਕੀ ਯੂਰਪ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ। ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਖਰੇਵਾਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਰਤਾਨੀਆ ਪੰਜ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰਾਂ

ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਰਿਹਾ। ਬਾਕੀ ਯੂਰਪੀਨ ਮੁਲਕ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਹਾਣ ਦੇ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਯੂਰਪੀਨ ਸੰਘ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਬੋਲਜੀਅਮ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਨਾਗਵਾਰ ਭਾਸਦਾ ਰਿਹਾ।

ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪਾਉਂਡ ਸਟਰਲਿੰਗ ਅਤਿਅੰਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈਣ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਲੁੜ੍ਹਕ ਜਾਣ ਵਰਗੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਪਰ ਕੂਟਨੀਤਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਅਸਥਾਈ ਹੈ। ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਤੇ ਨਾਰਦਰਨ ਆਈਲੈਂਡ ਨੇ ਯੂਰਪੀਨ ਸੰਘ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਡਟ ਕੇ ਵੋਟ ਪਾਈ।

ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਫਿਕਰ ਵਧਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੜੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਆਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਸਹਿਮੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸੁੱਝ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਕੀ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਦੁਬਿਧਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਡਾਲਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੌਂਡ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਤਲੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਿਥੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਹਿੱਲ ਗਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਤਬਕਾ ਸਮੁੱਚੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਜਾਣ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਵਿਚ 80ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਪੌਂਡਾਂ ਦੀ ਚਮਕ-ਦਮਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦੋਆਬੇ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਮੋਹਰਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚ ਕੇ ਟੱਬਰਾਂ ਸਮੇਤ ਉਥੇ ਜਾ ਵਸੇ ਸਨ। ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਯੂਰਪ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵੀਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸਖਤੀ ਵਰਤਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਥੇ ਜਾਣਾ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ

ਭਾਰਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉੱਤੇ ਪਵੇਗਾ ਅਸਰ

ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਆਪਕ ਅਸਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਯੂਰਪ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਹੀ 800 ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। 2015 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ 2 ਲੱਖ 47 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਅਸਰ ਭਾਰਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀਜ਼ਾ ਨਿਯਮ ਵੀ ਸਖਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਸਟਾਫ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਵੀਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਕਤਾਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਰੰਸੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਪੌਂਡ ਤੇ ਯੂਰਪ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਯੂਰੋ ਦੇ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਡਾਲਰ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘਟੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ।



ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਈ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਰਾਏ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਜੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ

ਨੀਤੀ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ

ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰਾਂ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਚ ਘਿਰੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸਥਿਤ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸਰਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਉਦੋਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਲ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਵਿਰਾਸਤੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸਰਾਂਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਕ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਥੇ ਲੱਗੇ ਨੀਹ ਪੱਥਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਰਾਂ 1931 ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹਾਲ ਵੀ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਸਰਾਂ

ਵਿਚ ਯਾਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਕਮਰੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰੇਟ 'ਤੇ ਇਸ ਸਰਾਂ ਵਿਚ ਕਮਰੇ ਅਤੇ ਹਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਈ ਦਫ਼ਤਰ ਵੀ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੁਰਾਣੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਕਮਰੇ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 2 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਬਾਬਾ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਭੂਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰਾਂ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਵਾਸਤੇ ਇਥੇ ਕਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਥੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਵੀ ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਬੁਲਾਰੇ ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰਾਂ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਸਤਾ ਹਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਥੇ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 500 ਕਮਰੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੋ ਗੁਣਾਂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ?

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿਚ ਹੋਈ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਆਪ' ਲੀਡਰ ਅਸ਼ੀਸ਼ ਖੇਤਾਨ ਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਗੱਲ ਆਖੀ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਨੇ 18 ਮਈ, 2016 ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡਰਾਫਟ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਉੱਤੇ ਪਾ ਕੇ ਸੁਝਾਅ ਤੇ ਕਮੈਂਟ ਵੀ ਲਏ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 30 ਮਈ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਮੁਤਾਬਕ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਪੀ.ਐਮ. ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਮੁਤਾਬਕ 1994 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਮਦਨ ਲਾਲ ਖੁਰਾਨਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। 1998 ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵਰਮਾ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਡਰਾਫਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। 2003 ਵਿਚ ਤਤਕਾਲੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹਨ।

ਆਤਮਘਾਤੀ ਕਦਮ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਉਥੇ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਉਥੇ

ਅਕਤੂਬਰ ਵਿਚ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵੱਖਰੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ ਸੀ।

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਗੱਲ ਕਬੂਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਘਾਟੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਨਿਸੰਗ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ

ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹੋ ਲੈਣ ਦਿਓ, ਪਰ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡਣ ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਬਿਠਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡਣ ਬਾਰੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਲੜਾਈ ਸਿਖਰ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਕੈਪਟਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਰੁਧ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਲਾਮਬੰਦੀ ਸੀ।

Punjab TimesEstablished in 2000
17th Year in PublicationPublished every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018**Ph:847-359-0746****Fax:847-705-9388**Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com**Editor:**

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Kuljeet Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura

Tarlochan Singh Dupalpur

Baljit Basi

Major Kular

California:

Shiara Dhindsa

Photographer

661-703-6664

Bay Area

Charanjit Singh Pannu

408-608-4961

Sacramento

Gurbarinder Singh Raja

916-533-2678

Distributed in:California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky**ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ****ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 100 ਡਾਲਰ****ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ****ਨੋਟ:** ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਮੈਸੀ ਦੇ ਸਨਿਆਸ ਨੇ ਹਿਲਾਇਆ ਖੇਡ ਜਗਤ

ਈਸਟ ਰਦਰਫੋਰਡ: ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੇ ਸਟਾਰ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖਿਡਾਰੀ ਲਿਓਨਲ ਮੈਸੀ ਵੱਲੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਫੁੱਟਬਾਲ ਤੋਂ ਅਚਾਨਕ ਸਨਿਆਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਖੇਡ ਜਗਤ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਸੀ ਨੇ ਚਿਲੀ ਹੱਥੋਂ ਕੱਪਾ ਅਮਰੀਕਾ ਕੱਪ ਦੇ 100ਵੇਂ ਸੀਜ਼ਨ ਦਾ ਖਿਤਾਬੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਫੁੱਟਬਾਲ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ 26 ਜੂਨ ਦੇ ਰਾਤ ਹੋਏ ਖਿਤਾਬੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੂੰ ਚਿਲੀ ਹੱਥੋਂ ਪੈਨਾਲਟੀ ਸ਼ੂਟ-ਆਊਟ ਵਿਚ 2-4 ਨਾਲ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਮੈਚ ਹਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 29 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮੈਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੌਮੀ ਟੀਮ ਦਾ ਸਾਥ ਇਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਜੋ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕੀਤਾ। ਚੈਂਪੀਅਨ ਨਾ ਬਣਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਤਕਲੀਫ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।” ਮੈਸੀ ਰੀਓ ਓਲੰਪਿਕ ਟੀਮ ਵਿਚ ਨਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਸੀ।

ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਰੀਅਰ ਤੇ ਪੰਜ ਵਾਰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਫੁੱਟਬਾਲਰ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਜਿੱਤਣ ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਯੂਰਪੀ ਗੋਲਡਨ ਬੂਟ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਇਕਲੌਤੇ ਫੁੱਟਬਾਲਰ ਮੈਸੀ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਤੋਂ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਸਾਲ 2014



ਦੇ ਫੀਫਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀ ਟੀਮ ਜਰਮਨੀ ਹੱਥੋਂ ਹਾਰ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਹਾਰ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮੈਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਜਲਵਾ ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਭਾਵੁਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ‘ਪਲੇਅਰ ਆਫ ਦਾ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ’ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਉਦਾਸ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ

ਟੀਮ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਕੱਪ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਨਾ ਜਿਤਾ ਸਕੇ। 2008 ਵਿਚ ਮੈਸੀ ਨੇ ਓਲੰਪਿਕ ਵਿਚ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦਾ ਤਗਮਾ ਜਿਤਾਇਆ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਪਲਬਧੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵਾਰ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਹਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਣਾ ਪਿਆ। ਦੋ ਵਾਰ ਕੋਪਾ

ਬੁਲੰਦ ਹੌਸਲੇ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ

ਮੈਸੀ ਨੇ 2005 ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੇਡ ਜਗਤ ‘ਚ ਪੈਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਲਈ 112ਵੀਂ ਵਾਰ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਸੀ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਵਧਦੇ ਹਾਰਮੋਨ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕ ਗਿਆ ਤੇ ਮਹਿਜ਼ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦੇ ਦੀਵਾਨੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਮੈਸੀ ਨੂੰ 11 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਅੱਗੇ ਵੀ ਹਾਰ ਨਾ ਮੰਨੀ ਤੇ ਬਾਰਸੀਲੋਨਾ ਕਲੱਬ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਉਤੇ ਜਿੱਤ ਪਾਈ ਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਲਗਨ ਤੇ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਮਹਾਨ ਫੁੱਟਬਾਲਰ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਚਿਲੀ ਹੱਥੋਂ ਪੈਨਾਲਟੀ ਸ਼ੂਟ-ਆਊਟ ਵਿਚ ਹਾਰ ਝੱਲ ਚੁੱਕੀ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ 2014 ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ 0-1 ਨਾਲ ਮਾਤ ਮਿਲੀ ਸੀ।

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਵਪਾਰ ਲੀਹੋਂ ਲੱਥਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਵਪਾਰ ਲਈ ਅਟਾਰੀ ਸਰਹੱਦ ‘ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਆਈ.ਸੀ.ਪੀ (ਸੰਗਠਿਤ ਜਾਂਚ ਚੌਕੀ) ‘ਤੇ ਕੁਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਪਾਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਵਧਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੜਤਾਲ ‘ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਵਪਾਰੀਆਂ, ਅਧਿਆਕਰੀਆਂ ਤੇ ਕੁਲੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬੈਠਕ ਵੀ ਹੋਈ, ਪਰ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ।

ਆਸਟਰੇਲੀਆ ‘ਚ ਫਰਜ਼ੀ ਵੀਜ਼ਾ ਘਪਲਾ

ਸਿਡਨੀ: ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਫਰਜ਼ੀ ਵੀਜ਼ਾ ਸਕੈਂਡਲ ਬੇਨਕਾਬ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 132 ਵੀਜ਼ੇ ਅਜਿਹੇ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 50 ਤੋਂ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਡਾਲਰ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ।

ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਕੈਂਡਲ ਵਿਚ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਏਜੰਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕੁਝ ਵਿਭਾਗੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਹੋਵੇ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਅਨ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਿਲ ਸ਼ੋਰਟਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਤੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀਆਂ ਘਰੇਲੂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਿੱਤੇ ‘ਚ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਬਿਹਤਰ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਸਨ, ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਲਾਅ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਇੰਟੈਗ੍ਰਿਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਤਾਲ ‘ਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਹਨਰਮੈਂਟ ਪਰਵਾਸ, 457 ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਡੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਟੈਕਸ ਪੇਪਰ, ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਨਕਲੀ ਡਿਗਰੀ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਵਿਖਾ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮਾਲੇਗਾਉਂ ਧਮਾਕਾ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪੁੱਗਿਆ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ

ਮੁੰਬਈ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ 2008 ਮਾਲੇਗਾਉਂ ਧਮਾਕੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਾਧਵੀ ਪੁੱਗਿਆ ਸਿੰਘ ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਪੁੱਗਿਆ ਸਿੰਘ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕੌਮੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਐਨ.ਆਈ.ਏ.) ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਧਰਮ-ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਿੰਦੂ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਾਂਕਵਾਣੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ

ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਜਬਰੀ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਇਸਲਾਮ ਸਬੰਧੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਇਸਲਾਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਘਪਲਿਆਂ ਦੇ ਲੇਖੇ-ਜੋਖੇ ਵਿਚ ਉਲਝੇ ਅਕਾਲੀ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਤਕਰੀਬਨ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਪੱਖੋਂ ਪਾਸਾ ਹੀ ਵੰਟ ਕੇ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਭਰਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਰਤੀਆਂ ਉਤੇ ਉਂਗਲਾਂ ਉਠਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਨੇ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀ; ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ।

ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ, ਪੁੱਡਾ ਅਤੇ ਪਨਸਪ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਵੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਰਤੀਆਂ

ਸਬੰਧੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਘੁਟਾਲੇ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਹੱਥ ਰੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਦਲਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਬੋਲਦਾ ਹੈ।

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ‘ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ : ਭਰਤੀ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਲੱਖ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਉਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲੀਆ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਨਸਪ, ਪੁੱਡਾ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਦੇ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ ਉਤੇ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆਤਾ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ

ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ. ਮੈਂਬਰੀ ਬਾਰੇ ਚੀਨ ਬਣਿਆ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸ਼ਰੀਕ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪਰਮਾਣੂ ਸਪਲਾਇਰ ਗਰੁੱਪ (ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ.) ਦੀ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸਿਓਲ ਵਿਚ ਹੋਈ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਫਿਰ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ. ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਚੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਰਾਜ਼ੀਲ, ਆਸਟਰੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਆਇਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਚੀਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲੈਣ ਲਈ ਚੀਨੀ ਸਦਰ ਸ਼ੀ ਚਿਨਪਿੰਗ ਨਾਲ ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਤਾਸ਼ਕੰਦ ਵਿਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਸਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਿਆ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭੁਗਤਿਆ।

ਭਾਰਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ. ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਪਰਮਾਣੂ ਅਪਸਾਰ ਸੰਧੀ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇਕੋ-ਇਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਚੀਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਇਸ ਮੰਗ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸ਼ਰੀਕਬਾਜ਼ੀ ਜੱਗ-ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ. ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਵਿਚ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਗੁਆਂਢੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚੀਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ

ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭੁਗਤਿਆ



ਚੀਨ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਦੱਸਿਆ

ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ. ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਚੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 48 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਬੁਲਾਰਨ ਹੂਆ ਚੁਨਯਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਦੇ ਗੱਲਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ. ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਸੋਧਤ ਨਹੀਂ। ਹੁਆ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਓਲ ਵਿਚ ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ. ਦੇ ਪਲੈਨਰੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਚੀਨ ਨੇ ਗੈਰ ਐਨ.ਪੀ.ਟੀ. ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਵੀ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹਨ। ਚੀਨ ਆਪਣੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਕਸਰ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਨੇਪਾਲ, ਭੂਟਾਨ, ਮਿਆਂਮਾਰ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਅਤੇ ਮਾਲਦੀਵ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇਣੀ ਵੀ ਚੀਨ ਦੀ ਇਸੇ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਰੋਧੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਚੀਨ ਦੀ ਕੂਟਨੀਤੀ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੀ ਅੱਖ ਹੁਣ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਘੁਸਪੈਠ 'ਤੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸੈਨਾ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੈਨਾ ਦੇ ਕੈਂਪਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਕੈਂਪਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ। ਇਸ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਅਲਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੌਕਸੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸੈਨਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਾਕਿ ਸੈਨਾ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਸੈਨਾ ਦੇ ਕੈਂਪ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਕਿ

ਸੈਨਾ ਦੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਉਦੇਸ਼ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

Golden State Realty

9912 Kapalua Ln., Elk Grove, CA 95624

Please Contact For
Commercial
or
Residential
Needs



Sohanpreet (Sam) Chahal
CA Lic. 01504071
Realtor/CEO
CRE Group Inc.
Multi Million Dollar Producers
2009 to 2014

**ਅਸੀਂ ਲੋਨ ਲੈਣ ਵਿਚ
ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ**

Call: Sohanpreet 'Sam' Chahal

Ph: 916-612-5773

email: samchahal@hotmail.com

Serving all over California

Satwant Singh Insurance Services

We serve all over California

**Auto, Home, Life, Business,
Workers Comp.**

*See how much you can save. Get free quote for
Auto, Home, Life and Business.*

Compare Auto, Home quotes online at our website: www.satwantins.com

Visit our web page and you'll find an online tool that helps you compare different policies in just minutes. All you have to do is type in your name and a few details about your home or vehicle, and within a few minutes you'll have several price quotes waiting for you to review.

**ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ, ਅਸੀਂ ਸੱਤੇ ਦਿਨ 24 ਘੰਟੇ
ਫੋਨ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ**

Now we have 3 locations:

San Jose: 2774 Aborn Road
San Jose, CA 95121

Sunnyvale: 830 Stewart Dr Ste #126
Sunnyvale, CA 94085

Fremont: 44790 S Grimmer Blvd,
Fremont, CA 94538



Satwant Singh, CLCS, MBA
(CA Lic # 0H11256)

Allied Insurance
a Nationwide Insurance® company

Call today for your **FREE**,
no-obligation quote:

1-408-771-2438

satwant@satwantins.com

ਯੂਰਪੀ ਸੰਸਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ

ਜਲੰਧਰ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ, ਬਰਗਾੜੀ ਕਾਂਡ ਅਤੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਦੋ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਯੂਰਪੀਅਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਬਰੁਸਲਜ਼ (ਬੈਲਜੀਅਮ) ਦੇ ਵੈਸਟ ਮਿਡਲੈਂਡ ਤੋਂ ਯੂਰਪੀਅਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਿਓਨ ਸਿਮਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਕਈ ਅਹਿਮ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਧਰਮਾਂ, ਕੌਮਾਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵਧ ਰਹੀ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਹੇਤੂ, ਦਬਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਦੇ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਰਲੇਵੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂਰਪੀਅਨ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਲੇ ਪਾਰਟੀ

ਬਰਗਾੜੀ ਕਾਂਡ ਅਤੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਦੋ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ



ਵਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੂਰਪ ਦੇ ਦੌਰੇ ਉਤੇ ਸਨ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇਕੱਲਾ ਅਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ 55 ਫੀਸਦੀ

ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਬਰਦਸਤੀ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਰਾਇਪੇਰੀਅਨ ਸੂਬਿਆਂ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਕੋਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਜਸਟਿਸ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬਣੇ ਜਸਟਿਸ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿਚ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਵਾਲਾ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਫਾਇਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਨੂੰ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਵਾਲਾ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਬੀੜ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜਤਾਲਿਆ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਤਿੰਨ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਆਪਸੀ ਕੜੀਆਂ ਜੋੜ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਫਾਇਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ।

ਸਜ ਵਿਆਹੀ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਆਏ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇਕ ਨਵੇਂ ਵਿਆਹੀ ਔਰਤ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਨੇੜੇ ਬਣੀ ਸਰਾਂ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸ ਦੀ ਛੱਤ ਤੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਔਰਤ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ (21) ਪਤਨੀ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਤਿਲਕ ਵਿਹਾਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰੀਬ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸਰਾਂ ਦੀ ਛੱਤ ਤੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ।

ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਤਣਾਅ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਣਾਅ ਹੇਠ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਇਸੇ ਵਰ੍ਹੇ ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਾਸੀ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਟੁੱਟਿਆ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੱਚੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਤਾਰ-ਤਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੱਚੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤਕਰੀਬਨ 4,50,000 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ 2012 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਬਕਾਇਦਾ ਟੈਕਸ ਦੇ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਣ ਇਸ ਉਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰੋਕ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ਿਆਈ ਸਮੂਹ ਨੇ ਚਿੰਤਾ

ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚਣ



ਵਿਚ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ

ਆਰਥਿਕ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀਚਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਟੁੱਟੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮਰੀਕਨ ਲੀਡਿੰਗ ਟ੍ਰੇਡਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੁਮਨ ਰਘੂਨਾਥ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਰਘੂਨਾਥ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਚਾਰ ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਉਤੇ ਹਨੇਰਾ ਛਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਉਸਾਰੂ ਸੀ। ਓਬਾਮਾ ਨੇ 2014 ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ।

ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਕੋਲ ਫਰੇਲੇ ਦੁਖੜੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜਬੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸਰਬ ਪਾਰਟੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਉਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਵਫਦ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਆਗੂ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਰੈਨਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਵਫਦ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਸਿੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ

ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ, ਉਹ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਕਾਰਨ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਖਾਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫ਼ੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਵਫਦ ਨੇ ਛੱਤੀਸਿੰਘਪੁਰਾ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਬੇਕਸੂਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਠਾਈ ਗਈ। ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਫਦ ਨੂੰ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ।

ਮਾਨ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਦੱਸਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦਾ ਡਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜਪਾਲ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਦਲ ਦੇ ਵਫਦ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਪ੍ਰੋ. ਕ ਪ ਤਾ ਨ ਸਿੰਘ ਸੇਲੰਕੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਰਾਜ ਵਿਚ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਸਥਿਤੀ ਉਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਦਲ ਦੇ ਹੋਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰ ਕੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਫਦ ਨੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਚੜ੍ਹਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।



ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ‘ਚ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਪੰਜ ਬੁੱਤ ਲੱਗਣਗੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਇਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਬਿੰਦਰਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਵਰੋਸਾਏ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਬੀਰ ਰਸ ਭਰੀ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਨੌਬੇਲ ਐਵਾਰਡ ਜੇਤੂ ਦੀ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ‘ਬੰਦੀ ਬੀਰ’ ਨਾਲ ਰਾਜੌਰੀ ਵਿਚ ਜੰਮੇ ਰਾਜਪੂਤ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ 1716 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦੇ ਕੈਦ ਵਿਚਲੇ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਪਰ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਬੰਗਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਵੀ ਚਮਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਇਸ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਟੈਗੋਰ ਦੇ ਦਿਲ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇਤਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਚ ਰਹੇਗੀ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਆਧਾਰਤ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੇ.ਕੇ. ਬਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਤ੍ਰੈ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮੌਕੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਬੁੱਤ ਲਾਉਣ ਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬੁੱਤ ਸ਼ਾਂਤੀਨਿਕੇਤਨ ਵਿਚ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਇਕ ਵਫਦ ਕੋਲਕਾਤਾ ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਥੇ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।

ਲੇਜ਼ਰ ਸ਼ੋਅ ਰਾਹੀਂ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ‘ਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ

ਮੁਹਾਲੀ: ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 300ਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਉਤੇ ਈਵੈਂਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਵਿਜ਼ਕਰਾਫਟ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਲੇਜ਼ਰ ਸ਼ੋਅ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੱਲ ਵਾਹਕਾਂ ਤੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਤੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ। ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਦੇਖਿਆ। ਇਸ



ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਮੁਤਾਬਕ ‘ਬੰਦੀ ਬੀਰ’ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਇਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਹੋਏ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾਲ ਇਸ ਨਿਡਰ ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲ ਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹਾ ਬਾਰੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪਾਠਕ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਟੈਗੋਰ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ

ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੰਗੀ ਯਾਦਗਾਰ ਸਮੇਤ ਸੂਬਾ ਭਰ ਵਿਚ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਰ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਭਵਿੱਖੀ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਗੀਆਂ। ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਪਹਿਲਾ ਸਿੱਖ ਯੋਧਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ।

ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ‘ਬੰਦੀ ਬੀਰ’ ਕਵਿਤਾ ਬੰਗਾਲੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ‘ਕਥਾ-ਓ-ਕਹਿਨੀ’ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਚੱਪੜਚਿਤੀ (ਮੁਹਾਲੀ) ਵਿਚ ਫਤਹਿ ਮੀਨਾਰ ਬਣਾਈ ਪਰ ਵਿਡੰਬਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਕੂਲੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ।

ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਦੇਣ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨਾਕਾਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਗਏ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਰੋਲਾ ਪਿਛਲੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਵਿਚਲੀ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ 17,523 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੈਸ਼ ਕਰਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ 3600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਆਨਾਕਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ 1700-1800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਣਕ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਮਾਲੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ

ਬਕਾਇਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਗਿਆ ਹਿਸਾਬ



17,523 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਮਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ 13,915 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ,

ਜਦੋਂਕਿ 3608 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਅਜੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸਾਉਣੀ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹਿਸਾਬ ਬਣਾ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੀ ਜਦੋਂਕਿ ਮਗਰਲੇ ਕੋਈ 8-9 ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਰਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚਲਾ ਕੋਈ 28000 ਕਰੋੜ ਦਾ ਫਰਕ ਰੇਤਕੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਮੁੱਖ ਰਾਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਪੰਜਾਬ

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜਹਾਦ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਲਾਹੌਰ: ਜਮਾਤ-ਉਦ-ਦਾਵਾ (ਜੇ.ਯੂ.ਡੀ.) ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਜਿਸ਼ਯਾਕੇ ਹਾਫਿਜ਼ ਸਈਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਖਿਲਾਫ ਜੰਗ ਛੇਤਨਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਿਆਲਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਜੇ.ਯੂ.ਡੀ. ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਸਈਦ ਦੇ ਸਿਰ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦਾ 'ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ' ਜ਼ੋਰ ਫੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਈਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਖਤਰਾਨ-ਏ-ਮਿਲਤ ਦੀ ਮੁਖੀ ਆਸੀਆ ਅੰਦਰਾਬੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਹੁਣ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ, ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਆਗੂ ਨੇ ਚੀਨ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਰਥਿਕ ਲਾਂਘੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਨਾਪਾਕ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਦ ਵੀ ਲਿਆ।

ਪਾਣੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਜਲੰਧਰ: ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਭਾਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਰਹੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਪੰਜਾਬ ਵਾਟਰ ਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਐਕਟ-2004' ਦੀ ਬਹੁਚਰਚਿਤ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਵਾਦਤ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤਰੀਕ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਉਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਪੰਜਾਬ ਵਾਟਰ ਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਐਕਟ-2004' ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਨਾ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 2007 ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ 1981 ਦੇ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਿਚ ਵੇਆ ਢੁਆਈ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਲੇਬਰ ਦੇ ਨੇਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿਚਲੇ ਫਰਕ ਕਾਰਨ ਕੋਈ 8-10 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਰੇਤਕਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਰਾਸ਼ੀ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਵੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜਿਥੇ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ 3600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਇਹ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੀ ਸਾਉਣੀ ਦੀ ਫਸਲ ਜਿਸ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉਤਪਾਦਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਵਿਘਨ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫਸਲ ਦੀ ਆਖਰੀ ਖਰੀਦ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਚ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਗਏ ਵਫ਼ਦ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਮਗਰਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਐਡਵਾਂਸ ਕੈਸ਼ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਿਲਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਐਡਵਾਂਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਹੋਣ ਉਤੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਿਤਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. 'ਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਪਰਵਾਸੀ ਕੋਟੇ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਕੋਟੇ ਦੀਆਂ 31 ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਹੋਲਬ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ 9 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਰਾਜ ਦੇ ਛੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕੋਟੇ ਦੀਆਂ 600 ਸੀਟਾਂ ਭਰਨ ਲਈ 11 ਜੂਨ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਕੋਟੇ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਖੋਜ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਕੋਟੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨੀ ਲਾਜ਼ਮੀ

ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਕੋਟੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਤੇ ਬੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਸੀਟਾਂ ਨੀਟ-2016 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਭਾਰਤ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਵੀਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੈਨੇਟਰ ਚੈੱਕ ਗ੍ਰੈਸਲੇ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਗੈਰ-ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵੀਜ਼ਾ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ 23 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਚੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸੈਨੇਟਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਆਇਆ ਸੜਕ 'ਤੇ



ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ: ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ (ਬੀ.ਐਸ.ਪੀ.) ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਹੂਗਤਾ ਅੱਜ-ਕਲ੍ਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੜਕ ਦੇ ਕੰਢੇ ਰਹਿ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਧਰਨੇ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਸ

ਰਾਮਦੇਵ ਨੇ ਕਰਵਾਈ 177 ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ਨੇ 177 ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਾਫ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਨਾਗਪੁਰ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ 177 ਕੈਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਯੋਗ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰ ਲੈਣ ਪਿਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਕਾਬਲੋਗੋਰ ਹੈ ਕਿ ਮਈ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ਦੇ ਪਤੰਜਲੀ ਯੋਗ ਪੀਠ ਵੱਲੋਂ 190 ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਯੋਗ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ 177 ਕੈਦੀ ਪਾਸ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਯੋਗ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਾਗਪੁਰ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਯੋਗੇਸ਼ ਦੇਸਾਈ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 177 ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਯੋਗ ਸਮਾਰੋਹ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸਾਮਾਨ ਸਮੇਤ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਾਹਿਬ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁਆਰਟਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਿਰਾਇਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਬਲਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਆਰਟਰ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਉਤੇ ਕੁੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੇਤਾ ਜੀ ਇਸ ਨੂੰ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 1992 ਤੋਂ 2002 ਤੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਕੁਆਰਟਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਨੂੰ ਕੁਆਰਟਰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ 25 ਵਾਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਉਤੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਨੇਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਘਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਾਮਾਨ ਸੜਕ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਨੇਤਾ ਜੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਜ਼ਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਤਾ ਹਾਲ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਲਾਦਿਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਅਤੇ ਵੇਟਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਅਟਲਾਂਟਾ, ਜਾਰਜੀਆ 'ਚ ਵਧੀਆ ਚਲਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਅਤੇ ਵੇਟਰ ਦੀ ਫੋਰੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ, ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ

ਫੋਨ: 757-240-9348

25-27

ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਜੇ ਥੱਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਕਾਲ ਕਰੋ

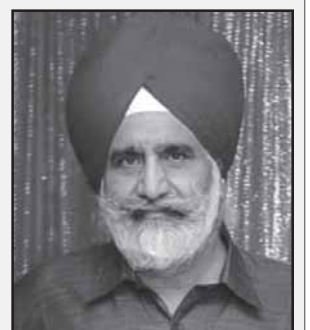
ਫੋਨ (408) 687-1899

Gurdip Singh Sandhu

Homeopathic Practitioner/Consultant Since 1973
DHMS-Gold Medalist, BAMS, MDEh.- India

Well Experienced as:

Director, Principal, Professor and Chief Medical Officer in Medical Colleges and Hospitals of Punjab (India)
Practice Under State of California Act SB 577
EX Member: The California Homeopathic Society
National Center For Homeopathy- USA



Gurdip Singh Sandhu

7021 Village Park Way, Dublin, CA 94568

Email:
Homeomedicine@yahoo.com

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ ‘ਆਪ’ ਦਾ ਝਾੜੂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਬਰਗਾਤੀ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਦਾਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਇਆ ਨੌਜਵਾਨ ਰਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ‘ਆਪ’ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਰਗੇਸ਼ ਪਾਠਕ ਅਤੇ ਲੀਗਲ ਸੈੱਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਰਸਮੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਗੋਲੂਚੱਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਉਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਬੇਦਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਰੋਸ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰੈੱਸ

ਕਾਨਫਰੰਸ ਮੌਕੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਦਾਸ਼ੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਸਥਾ



ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਨਪੁਤਲੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਵਾਲੇ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸ਼ਾਇਰ ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫਰ ਨਾਲ ਰੂਬਰੂ 3 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ

ਫਰੀਮਾਂਟ (ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼): ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕਕਾਰ ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫਰ ਨਾਲ ਇਕ ਸਾਹਿਤਕ ਰੂਬਰੂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਲੋਂ ਆਉਂਦੇ ਐਤਵਾਰ, 3 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਬੇਅ ਏਰੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨਿਊਆਰਕ ਦੇ ਮਹਿਰਾਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ (5774 ਮੌਰੀ ਸਕੂਲ ਰੋਡ, ਨਿਊਆਰਕ) ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਅਤੇ ਸਰੋਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਲੰਚ ‘ਤੇ ਮਿਲਣਗੇ।

ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ ਚੱਲ ਵਾਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫਰ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੁਰਮੇਲ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਤੇ ਹੋਰ ਬੁਲਾਰੇ ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫਰ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣਗੇ। ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫਰ ਸਾਹਿਤ, ਸ਼ਾਇਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨਗੇ। ਜ਼ਫਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ 4 ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ 2 ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਚਰਚਿਤ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਅਸੀਂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਕੀ ਲਗਦੇ ਹਾਂ’ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਝਵਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਾਹਿਤਕ ਸਾਥ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਫਰ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ

ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਚਰਿਤਰ ਵਿਚਲੇ ਦੋਗਲੇਪਣ, ਦੁਬਿਧਾ ਅਤੇ ਵਿਖਾਵੇ ਨਾਲ ਦੋ ਹੱਥ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,



ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਫਰ

ਰੁਹਾਨੀਅਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਤੇ ਸੱਚਾ ਸੁੱਚਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਬਹੁਤ ਸਲਾਹੇ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਫਰ ਕਿਤੇ ਵਜੋਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਟੈਕਨੋਕ੍ਰੇਟ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਅਤੇ ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ ਕਰਨਗੇ। ਹਾਜ਼ਰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਲਈ ਲੰਚ ਅਤੇ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਸਵੰਤ ਗਿੱਲ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ (559-917-4890), ਕੁਲਵਿੰਦਰ (925-723-1191) ਅਤੇ ਜਗਜੀਤ (510-676-1565) ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਬਾਰੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਉੱਪਰ ਵੀ ਈਵੈਂਟ ਪੇਜ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਾਲੇ ਧਨ ਬਾਰੇ ਮੋਦੀ ਦਾ ਅਲਟੀਮੇਟਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 30 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਟੈਕਸ ਤੇ ਜਰਮਾਨੇ ਭਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਆਪਣੇ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ‘ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ’ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨੀ ਸਕੀਮ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 30 ਸਤੰਬਰ ਹੈ।

ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ ‘ਚ ਘਿਰੇ ਆਸਾ ਰਾਮ ਕੋਲ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਆਸਾਰਾਮ ਕੋਲ 2,300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੇਨਾਮੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਸਾਰਾਮ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਚੈਬੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਆਸਾਰਾਮ ਨੇ 2008-09 ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ 2,300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਣਐਲਾਨੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲੋਂ ਲੁਕੇ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਬੇਨਾਮੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਆਸਾਰਾਮ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਵੇਸ਼ ਰੀਅਲ ਸਟੇਟ, ਮਿਊਚੁਅਲ ਫੰਡਸ, ਸ਼ੇਅਰ, ਕਿਸਾਨ ਵਿਕਾਸ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਐਫ.ਡੀ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਸਾਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1991-92 ਤੋਂ ਪੂਰੇ



ਭਾਰਤ ਵਿਚ 1400 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 3800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਕੈਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ‘ਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ‘ਤੇ ਸਫਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਸਾਰਾਮ ਆਸ਼ਰਮ ਦੀ ਬੁਲਾਰਾ ਨੀਲਮ ਦੁਬੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਾਪੂ ਖਿਲਾਫ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ।

ਸਿੱਖੀ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੇ ਨਸਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਯਤਨਾਂ ਤਹਿਤ ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪਿਛੋਕੜ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਰੋਕਾਰ ਤੇ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਤੱਥ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੇਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਸਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਬ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਨਸਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪ੍ਰੋ.



ਕਪੂਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਰੋਕਾਰ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਲੱਖਣਤਾ, ਬੋਲੀ, ਮਿਹਨਤੀ ਸੁਭਾਅ, ਭਰਾਤਰੀ ਸਾਂਝ ਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੋ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਦਾ

ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਹਾਲ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਹੋਰ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਫ਼ੀਰਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਫ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਤਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ‘ਚ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ

ਕਾਬੁਲ: ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਥੋਂ ਭੱਜਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਹਾਲੀਆ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਲਾਗਮਨੀ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਜੜੀ ਬੂਟੀਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ ਉੱਤੇ ਚਾਕੂ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਨੇੜਲੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਹਿ ਕਹਾ ਕੇ ਉਹਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ। ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਬਾਰੇ ਕੌਮੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ 1992 ਵਿਚ ਕਾਬੁਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ 2.20 ਲੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਸਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਕੇ 220 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਦੇਸ਼ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮਕ ਬਗ਼ਾਵਤ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਚ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਚੋਖੀ ਆਬਾਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਸਿੱਖ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਉਥੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਕਾਰਨ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ



ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੀ ਵਸਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 2001 ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਬਣਾਇਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਪ੍ਰਜਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਬੁਲ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗੇ ਦਿਨ ਲੱਦ ਗਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਅਫਗਾਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਲੋਕ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ

ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਖਾਸਕਰ ਸੈਨਾਪਤੀਆਂ (ਵਾਰਲਾਰਡਜ਼) ਨੇ ਸਾਥੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖੋਹ ਲਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹੇਲਮੰਡ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਦਰਜਨਾਂ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਹਿਜਰਤ ਕਰ ਗਏ ਹਨ ਜਿਥੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਬਾਗੀਆਂ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ 200000 ਅਫਗਾਨੀ ਕਰੰਸੀ (2800 ਡਾਲਰ) ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵਾਲਾ

ਸਿਰਫ 220 ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਬਚੇ

ਕਾਬੁਲ: ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ 1992 ਵਿਚ ਕਾਬੁਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਲਭੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 220000 ਪਰਿਵਾਰ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਹੁਣ ਮਸਾਂ 220 ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਦੇਵਾਂ ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਪੂਰੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਸੁੰਗੜ ਕੇ ਨੰਗਰਹਾਰ, ਗਜ਼ਨੀ ਸੂਬਿਆਂ ਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਾਬੁਲ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ।

ਕਾਬੁਲ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਕਲਾਚਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵੀ ਤਣਾਅ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਉੱਚੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਵਾਲਾ ਸਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਮੁਸਲਿਮ ਲੋਕ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਸਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਹੁਣ ਸਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਿਚ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਲਾਚਾ ਵਾਸੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਹਿਮਦ ਤੋਮਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲਾਸ਼ ਸੜਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਦੁਰਗੰਧ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਇਥੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਮੁਸਲਿਮ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਵਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਸਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਨੇੜੇ ਬਣੇ ਇਕ ਮਕਾਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਟਿੱਟਾਂ-ਪੱਥਰ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਉਧਰ, ਹੱਜ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਉਪ ਮੰਤਰੀ ਦਹੀ-ਉਲ-ਹੱਕ ਆਬਿਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਵਿਚ ਜੋ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇੰਨੀ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨਾ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬਿਊਟੀ ਕੁਈਨ ਦੇ ਡਰੱਗ ਰੈਕੋਟ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ (ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ.) ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿਚ ਡਰੱਗ ਰੈਕੋਟ ਚਲਾਨ ਵਾਲੀ ਮਾਡਲ ਬਿਊਟੀ ਕੁਈਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਡਲ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਰੈਕੋਟ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਹਾਈ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਗਾਹਕਾਂ ਤੇ ਕਾਲਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰੱਗ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਿਸ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਦਰਸ਼ਿਤਾ ਗੋਤਾ ਹੈ। ਉਹ 2014 ਵਿਚ ਮਿਸ ਕੁਈਨ ਕਰਨਾਟਕ ਬਣੀ ਸੀ। ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿਚ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਫੈਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 26 ਸਾਲਾਂ ਇਸ ਮਾਡਲ ਦੀ ਡਰੱਗ ਰੈਕੋਟ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 5ਵੀਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੈ। 2015 ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ

ਗੋਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਚਾਰ ਲੋਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਨੇ 30 ਨਵੰਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਦੇ ਆਰਟੀ ਨਗਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਰੇਡ ਮਾਰੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੌਰਾਨ



ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਫਲੈਟ ਵਿਚ ਰੇਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਥੇ ਦਰਸ਼ਿਤਾ ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੋਸਤ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮਾਡਲ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਤੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁੱਛਗਿਛ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪੂਰੇ ਰੈਕੋਟ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਿਤਾ ਦਾ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਸੀ। ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਡਰੱਗ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਵੇਖਦੀ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਡਰੱਗ ਲਈ ਨਕਦੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਵੀ ਉਹ ਹੀ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹਿਸਾਬ ਵੀ ਉਹ ਹੀ ਦੇਖਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਿਤਾ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿਛ ਦੌਰਾਨ ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ।

Matrimonial

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Jatt Sikh Brar Boy 25 years, 6'-1", Masters in Bio Engineering (USA) seeking good looking US citizen/immigrant girl, professional, homely, well versed in both cultures. Contact, Email: reshama.rand@gmail.com, Ph: 510-797-7900

ਵਿਜ਼ੀਟਰ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਨਾਈ ਸਿੱਖ, ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਗਰੈਜੂਏਟ ਉਮਰ 28 ਸਾਲ, 5'-9" ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦੀ ਇੱਕੋ ਭੈਣ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੈਲ ਸੈਟਲਡ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 646-318-1589

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਫੀਬਾ ਸਿੱਖ, ਉਮਰ 40 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-6", ਅਧਿਆਪਕ, ਯੂ ਐਸ ਲੀਗਲ ਸਟੇਟਸ ਲੜਕੇ ਲਈ ਭਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਾਥਾ ਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਕੁੜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਤਲਾਕਸੂਦਾ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਗੰਭੀਰ ਲੋਕ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ। ਫੋਟੋ ਤੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਈਮੇਲ ਕਰੋ: singh.millionaire@gmail.com ਫੋਨ: 323-351-5737

US citizen boy sought for US citizen Jatt Sikh girl, 27 years, 5'-4", CPA. Tax Manager. Master's degree. Boy should be Jatt Sikh well-educated, with a good job, Preferably from SF Bay Area. Contact: saabks500@gmail.com

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਉਮਰ 31 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-10", ਨਰਸਿੰਗ ਕੋਰਸ ਲੜਕੇ ਲਈ ਸੋਹਣੀ-ਸੁਨੱਖੀ, ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਫੋਨ: 440-991-6071 ਜਾਂ ਈਮੇਲ: raj.gill98@yahoo.com

Looking for a suitable Jatt Sikh match for a Jatt Sikh girl, born and raised in USA, 26 years, 5'-4", degree in Anthropology/ Sociology and Women's studies. Girl is working as youth program teacher since completing college and interested in going to Graduate school in social work. Please email at caprisingh8@yahoo.com to have a phone conversation and more information.

Ramgariah family looking for a suitable Ramgariah girl for their US born Sr. financial analyst son 31 years. Please contact: jsnov1973@aol.com

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਫਾਈ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਗਰੇ ਦਾ ਤਾਜ ਮਹੱਲ ਤੇ ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਦੇਵੀ ਮੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 10 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਤਕਨੀਕੀ ਮਦਦ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ 10 ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੋਵੇ।

ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਮੋਸਵਰਨ ਆਈਅਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੁਣੇ ਗਏ 10 ਸਥਾਨਾਂ ਵਿਚ ਤਾਜ ਮਹੱਲ ਤੇ ਮਨੀਕਰਨਿਕਾ ਘਾਟ (ਯੂ.ਪੀ.), ਵੈਸ਼ਨੂੰ

ਦੇਵੀ (ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ), ਤਿਰੂਪਤੀ (ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼), ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ (ਪੰਜਾਬ), ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ (ਰਾਜਸਥਾਨ), ਛੱਤਰਪਤੀ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਟਰਮੀਨਸ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ), ਮਿਨਾਕਸ਼ੀ

ਮੰਦਰ ਤੇ ਕਮਾਕਸ਼ੀ ਮੰਦਰ (ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ), ਤੇ ਜਗਨਨਾਥਪੁਰੀ (ਓਡੀਸ਼ਾ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਦੋਵੇਂ ਥਾਈਂ ਸਫਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹਰਿ ਕੀ ਪੌੜੀ ਦੀ ਸੁਨਹਿਰੀ ਛੱਤ ਮੁਕੰਮਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹਰਿ ਕੀ ਪੌੜੀ ਉਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਛੱਤ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਤਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਊਂਟਰ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਛੱਤ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੁੰਬਈ ਨਿਵਾਸੀ ਬੀਬੀ ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕਤਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਦੇਗ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾਨ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਾਊਂਟਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

Prince's Barber Shop

37477 Fremont Blvd, suite C, Fremont, CA 94536

Men & Children's Hair Cut

- *Threading
- *Custom Text
- *Men's Facials
- *Hair Coler
- *Custom Designing
- *Shave &
- *Line-ups
- *Head Massage



ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ 13 ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ



Business hours:
Mon thru Thursday 9am to 8pm
Friday, Sat- Sunday- 9am to 7pm
(Tuesday Closed)



Cell: (510)-677-9942

Shop: (510)-505-9605

www.princebarbershop.com

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਲੈਬਰੋਪ



ਪਿਛਲੇ 9 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਥੱਲੇ

SAME DAY

ਲਾਇਸੰਸ ਪਲੇਟ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ
ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ

DPF Cleaning ਅਤੇ Baking
ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

STOCKTON ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ

ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ALIGNMENT SHOP
• 3 Axle Alignment \$199
• Trailer Alignment \$150

Special Price for Truck Wash
Grand Opening

• 8 Drive Tires For \$3300
Kelly KDA

• Two Steer Tire Michelin \$1150
Including Balancing (22.5 LP)

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ
ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ STOCKTON ਵਿਚ
HIGHWAY 4 ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ
1950 E Miner Ave.
Stockton, CA 95205

Ph: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

www.gfbontime.com, raj@gfbontime.com

REPAIR SHOP

ਟਰੱਕ ਤੇ ਟਰੇਲਰ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ Oil Change, Brakes, Engine Work, Tune Up, Transmission & Clutch ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ Truck Alignment ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 50 ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਭੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ Wash ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

TEL: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

REGISTRATION SERVICES

ਟਰੱਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਜਿਵੇਂ IFTA, CA#, MCP, 2290, ICC, BOC III, NM & Kentucky Permit, DOT Fuel Tax, Corporation Filling ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟਾਂ Same Day Service ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਲੇਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ DOT Compliance, DOT Audit ਵਿਚ ਵੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

TEL: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 2 ਜੁਲਾਈ 2016

ਹਕੀਕਤ ਦੀਆਂ ਹਰਕਾਈਆਂ

ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਾਰੇ ਹੋਈ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖਿਡਾਰੀ ਲਿਓਨਲ ਮੈਸੀ ਵੱਲੋਂ ਫੁੱਟਬਾਲ ਤੋਂ ਸਨਿਆਸ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਰਥੱਲੀ ਮਚਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਆਸਾਰ ਇਹੀ ਸਨ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਲੋਕ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫਤਵਾ ਦੇਣਗੇ, ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ ਉਲਟਾ-ਪੁਲਟਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਕਾਈਆਂ (ਡਾਜ ਦੇਣਾ) ਨਾਲ ਪਛਾੜਨ ਵਾਲੇ ਮਿਸਾਲੀ ਖਿਡਾਰੀ ਮੈਸੀ ਦੇ ਚਾਣਚੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਭ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਸੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਖੇਡ ਜਾਂ ਖੇਡ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮਾਹਿਰ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਅਸਰ ਨੂੰ ਵਕਤੀ ਹੀ ਗਰਦਾਨ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਉੱਤੇ ਪੈਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ, ਇਹ ਚਰਚਾ ਵੀ ਮੀਡੀਆ ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਪਈ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੇ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸਖਤ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਰਤਾਨੀਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰਾਹ ਹੋਰ ਅੱਖੇਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਵੀ ਉਭਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਿਲ ਨਾਲ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਿਆ, ਸਗੋਂ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮਜ਼ਬੂਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਰਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੀ ਮੁਦਰਾ ‘ਯੂਰੋ’ ਅਪਨਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੀ ਮੁਦਰਾ ਪੌਂਡ ਵਿਚ ਹੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਮਸਲਾ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਆ ਰਹੇ ‘ਹੜ੍ਹ’ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪੈ ਸਕੇ। ਇਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਡੋਨਲਡ ਟ੍ਰੰਪ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ, ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਭਾਵੇਂ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰੌਨ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਤਨਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਿੰਨਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਹੁਣ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਵੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੀਆਂ ਚਿਣਗਾਂ ਫੁੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗਾਂਹ ਲੰਘ ਗਈ ਹੈ। ਇਉਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਸਰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ, ਲਿਓਨਲ ਮੈਸੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਬਿਹਤਰੀਨ ਖਿਡਾਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਸਦਕਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖੇਡਣ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਉਸ ਦੇ ਹਮਵਤਨੀ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਹਮਵਤਨੀ ਪਾਬਲੋ ਏਮਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵੀ ਅਕਸਰ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਸੀ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪਾਬਲੋ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਲੰਘ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਫੁੱਟਬਾਲ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕਾਮ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਉਂਜ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਅਤੇ ਮੈਸੀ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕੌਮੀ ਟੀਮ ਦੀ ਬੁਲੰਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਛੋਹੀਆਂ, ਪਰ ਮੈਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੌੜਾ ਸੱਚ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਟੀਮ, ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਦਾ ਉਹ ਸਿਹਰਾ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਸਕਿਆ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਵੱਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਤੱਥ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਲੱਬ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦਾ ਉਹ ਸਫਲ ਖਿਡਾਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਟੀਮ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਖੇਡ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਕੋਪਾ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੇ ਜਿਸ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਸੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਮੈਸੀ ਪੈਨਲਟੀ ਰਾਹੀਂ ਗੋਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ; ਇਟਲੀ ਦੇ ਰੋਬਰਟੋ ਬੈਜੀਓ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਡੇਵਿਡ ਬੈਕਹਮ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਜਿਕੋ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਡੇਵਿਡ ਟ੍ਰੈਜਗਟ ਵਰਗੇ ਪੁਨੱਤਰ ਖਿਡਾਰੀ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਪਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਖੇਡ-ਕਲਾ ਦਾ ਜਾਦੂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚਲਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਸੀ ਵਾਂਗ ਇਹ ਪੀੜ ਹੰਢਾਉਣੀ ਪਈ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਸੀ ਲਈ ਇਹ ਪੀੜ ਦੂਹਰੀ-ਤੀਹਰੀ ਸੀ। ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਜਿੱਤ-ਹਾਰ ਦੇ ਮਾਇਨੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਮਸਲਾ ਜੂਝ ਕੇ ਖੇਡਣ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਆਸ ਲਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੋਕਾ ਫਿਲਹਾਲ ਟੁੱਟ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਮੈਸੀ ਦਾ ਡੱਕਾ ਵੱਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਭ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਮੈਸੀ ਅਤੇ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਉੱਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲੱਖਾਂ-ਕਰੋੜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ‘ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਸੀ ਦੇ ਖੇਡ ਕਰੀਅਰ ਵਿਚ ਕੋਪਾ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦਾ ਇਹ ਫਾਈਨਲ ਆਰ ਬਣ ਕੇ ਚੁਭ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਭ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਮੈਸੀ ਹੀ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਦਾ-ਵਿਗਸਦਾ ਆਇਆ ਹੈ।



ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਹਾਜ਼



ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ?

ਮੁੱਢੋਂ ਚੁਭਦਾ ਆਇਆ ਏ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ, ਲਿਖਿਆ ਸੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਦਰਕਾਰ ਭਾਈ। ਜੈ-ਜੈ ਕਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮੀਡੀਏ ਵਿਚ, ਹੁਕਮ ਚਾੜ੍ਹਦੀ ਸਦਾ ਸਰਕਾਰ ਭਾਈ। ਲੈ ਕੇ ਇਧਰੋਂ-ਉਧਰੋਂ ਖਬਰਸਾਰਾਂ, ਪੂਰੀ ਖਬਰ ਲਈ ਪੜ੍ਹੀਏ ਅਖਬਾਰ ਭਾਈ। ਖਬਰਾਂ ‘ਪੇਡ’ ਲਗਵਾਉਣ ਦਾ ਰੋਗ ਲੱਗਾ, ਪਾਠਕ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੋਣ ਲਾਚਾਰ ਭਾਈ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰੀਏ ਕੋਈ ‘ਬੇਨਤੀ’ ਜੇ, ਕਹਿੰਦੇ ਪਾਲਣਾ ਅਸੀਂ ਪਰਿਵਾਰ ਭਾਈ। ਘਾਲੇ-ਮਾਲੇ ‘ਚ ਪਤਾ ਨਾ ਕੋਈ ਲੱਗੇ, ਕਿਹੜੀ ਖਬਰ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਭਾਈ!

ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ

ਪਦਾਰਥਕ ਦੌੜ ਨੇ ਜਿਥੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਰੰਗ ਫਿੱਕਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬੇਮੁਖ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਦਸਤਪੰਜਾ ਲੈਣ ਦੀ ਜਾਚ ਔਲਾਦ ਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਮਾਪੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਉਹ ਪਾਠ ਸਿੱਖਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ‘ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਹੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਬੱਚਾ ਇਹ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਣਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੱਡੀ ਫੜਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ‘ਤੇ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਗੱਡੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਿਆਂ ਫੱਟੇ ‘ਤੇ ਸੌ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੱਡੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦਗੜ-ਦਗੜ ਕਰਦੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫੱਟੇ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਤੁਬਕ ਕੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਗੱਡੀ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਉਹਲੇ ਹੋ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਛਤਾਵੇ ਵਿਚ ਹੱਥ ਮਲਦੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਲਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਵੀ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਮਹਿੰਗੀ ਟਿਊਸ਼ਨ, ਮਹਿੰਗਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਜੇਬ ਖਰਚ ਦੇਣ ਵਿਚ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਨੈਤਿਕ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਮਾਂ, ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਗਿਆਨ ਤੇ ਆਪਸੀ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀ ਜਾਚ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਤੰਦਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ, ਕੁਸੰਗਤ ਪ੍ਰਤੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਘੋਸਲ ਮਾਰ

ਮੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ

ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਲਾਦ ਗ਼ਲਤ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਧੁਆਂਖਦੀ, ਸਗੋਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੀਝਾਂ, ਚਾਵਾਂ, ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿਰਜੇ ਸੁਪਨੇ, ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ ਮਲੀਆਮੇਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਲਾ ਕੇ ਤਰਤੀਬ ਨਾਲ ਰਜਬਾਹਿਓਂ, ਨਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਨਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਜਿਥੇ ਵਸਦੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਬੇਪਨਾਹ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਉਥੇ ਹੀ ਫ਼ਸਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੀਦਾ, ਆਗਿਆਕਾਰ, ਹਉਮੇ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਟੀਚਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਛੱਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਛੂਹਣ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿਖਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੀ ਪਦਾਰਥਕ ਦੌੜ ਨੇ ਜਿਥੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਰੰਗ ਫਿੱਕਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬੇਮੁਖ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਦਸਤਪੰਜਾ ਲੈਣ ਦੀ ਜਾਚ ਔਲਾਦ ਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਮਾਪੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਉਹ ਪਾਠ ਸਿੱਖਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ‘ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਹੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਬੱਚਾ ਇਹ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ, ਪਿਆਉਣ ਅਤੇ ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਤੱਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੌਕਰਾਂ ‘ਤੇ ਛੱਡਣ ਕਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ

ਨਾਲ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਮੋਹ, ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪਣਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਤਰੇਤ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪਦਾਰਥਕ ਦੌੜ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੀ ਫੁੱਲੀ ਹੋਈ ਜੇਬ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਪੂੰਜੀ ਔਲਾਦ ‘ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਨ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀ ਗਿਰਾਵਟ ਨੇ ਜਿਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਰ-ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਰੰਗ ਫਿੱਕੇ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਘਰ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਦੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਕੋਠੀਆਂ ਉਸਾਰਨ, ਮਹਿੰਗੇ ਫਰਨੀਚਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁੱਖ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਮੋਹ, ਪਿਆਰ, ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੀ ਕਦਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ‘ਘਰ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਲੋਪ ਹੈ, ਉਥੇ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕੋਠੀ ਵੀ ‘ਭੁਤਵਾਤਾ’ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ‘ਭੁਤਵਾਤੇ’ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ। ਇੰਦਾਂ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਬਾਪ ਸਵੇਰੇ ਛੇਤੀ ਡਿਊਟੀ ‘ਤੇ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੇਰ ਨਾਲ ਘਰ ਪਰਤਦਾ ਸੀ। ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਮੋਬਾਈਲ ‘ਤੇ ਲੰਬੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਟੀ.ਵੀ. ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਰੁਝ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਦੇ 12-13 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਤੀਬਰ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦਾ ਬਾਪ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠੇ, ਮੋਹ ਭਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ, ਲਾਡ-ਪਿਆਰ ਕਰੇ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਪੁਛੇ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇ; ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਇਹ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦਮ ਤੋੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਫਤਰੋਂ ਪਰਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਡੈਡੀ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਘੰਟਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?’ ਬਾਪ ਨੇ ਬੂਟ ਦੇ ਤਸਮੇ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ, ‘ਤਿੰਨ ਕੁ ਸੌ ਰੁਪਏ’। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਬਾਪ ਦਫਤਰੋਂ ਘਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੋਲਕ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਬਾਪ

ਬੱਚੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦਾ ਬਾਪ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠੇ, ਮੋਹ ਭਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ, ਲਾਡ-ਪਿਆਰ ਕਰੇ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਪੁਛੇ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇ। ਇਕ ਦਿਨ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਫਤਰੋਂ ਪਰਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਡੈਡੀ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਘੰਟਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?’ ਬਾਪ ਨੇ ਬੂਟ ਦੇ ਤਸਮੇ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ, ‘ਤਿੰਨ ਕੁ ਸੌ ਰੁਪਏ’। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਬਾਪ ਦਫਤਰੋਂ ਘਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੋਲਕ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਬਾਪ ਨੂੰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੱਚ ਭਰ ਕੇ ਕਿਹਾ, ‘ਡੈਡੀ ਇਹ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਲੈ ਲਓ, ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦਫਤਰੋਂ ਇਕ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆ ਜਾਣਾ। ਮੇਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਬਹਿ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦੈ...।’ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਭਰੇ ਤਰਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਾਪ ਆਪਣੀ ਪਹਾੜ ਜਿੰਡੀ ਗ਼ਲਤੀ ‘ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਕੇਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਨੂੰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੱਚ ਭਰ ਕੇ ਕਿਹਾ, ‘ਡੈਡੀ ਇਹ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਲੈ ਲਓ, ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦਫਤਰੋਂ ਇਕ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆ ਜਾਣਾ। ਮੇਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਬਹਿ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦੈ...।’ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਭਰੇ ਤਰਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਾਪ ਆਪਣੀ ਪਹਾੜ ਜਿੰਡੀ ਗ਼ਲਤੀ ‘ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਕੇਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਬੇਰੁਖੀ ਨੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਦਰਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਚਾਘਰਾਂ ਕਿਉਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਅਜਿਹੀ ਖੁੱਖਾਰ ਖੇਡ ਦੀ ਜਾਚ ਉਹਨੇ ਕਿਥੋਂ ਸਿੱਖੀ ਹੈ? ਉਸ ਨੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾਕਸ਼ੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਦਰਅਸਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੀਕਾਂ, ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਛਾ ਅਤੇ ਹਾਸਿਆਂ ਵਿਚ ਰਲੀ-ਮਿਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਠੋਰਵਾਦੀ, ਸਭਿਅਤਾਹੀਣ ਗਾਲ੍ਹਾਂ, ਰੋਣ-ਪਿੱਟਣ ਵਾਲੇ ਸੀਰੀਅਲ, ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਭਲਾ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਰੁਖ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਹੋਵੇਗਾ? ਦਰਅਸਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋਹ ਪਿਆਰ, ਸਤਿਕਾਰ-ਦੁਲਾਰ ਅਤੇ ਹਵਸ ਦੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਜਾਚ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਉਸਾਰੂ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਭਰਨ ਦੀ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਘਰੇਲੂ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਦੀਵਾ ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਵੈ-ਚਿੰਤਨ, ਸਵੈ-ਮੁਲੰਕਣ ਦੀ ਜਾਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟੋਕਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖ-ਵੇਖ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਕਹਿਣ-ਸੁਣਨ ਨਾਲੋਂ ਨਕਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਮਾਪੇ ਔਲਾਦ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਨਕਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਦ-ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਚੱਲਣਗੇ। ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚੇ ਵਿਗੜ ਕੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਘਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਆਪ ਹੀ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾਕਸ਼ੀ ਕਰ ਕੇ ਚੰਗਾ ਬਾਪ, ਚੰਗਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਪੁੱਤ ਬਣਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਲਾ, ਜਿਹੜੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਰਹਿਮ ਦਿਲ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਜਾਚ ਕਿੰਜ ਸਿੱਖਣਗੇ? ਅਜਿਹੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਧੁਆਂਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹਨ। ਵਕਤ ਕੱਢ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਪੂੰਜੀ ਔਲਾਦ ਉਪਰ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਗੜਨ ਦੀ ਨੌਬਤ ਘੱਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਿਰਮਚੀ ਰੰਗ ਭਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਰਾਹ ਫੜਦੇ ਹਨ।

ਸੁਹਿਰਦ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਧਰਮ, ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਨੀਂਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ ਤਾਂ ਝੱਖੜ, ਮਾਰੂ ਹਨੇਰੀਆਂ, ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ, ਔਕੜਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ‘ਸਰਵਣ ਪੁੱਤ’ ਬਣਨਗੇ, ‘ਵੈਲੀ ਗੈਂਗਸਟਰ’ ਨਹੀਂ। -0-

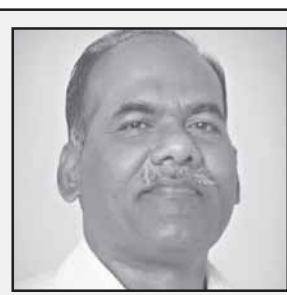
ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲਦੀਆਂ ਭਗਵੀਆਂ ਜੀਭਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਲਈ ਐਸੀ ਮੋਮ ਦੀ ਨੱਕ ਵਾਂਗ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮੋੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾਉਣ, ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਭੜਕਾਹਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਅਕਸਰ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: +91-94634-74342

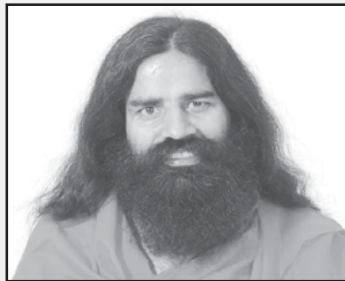
ਹੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਅਤੇ ਪਿਛਾਧਿਕ ਧਾਰਮਿਕ ਦਸਤੂਰ ਉਤੇ ਕਰਾਰੀ ਚੋਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ (17 ਜੂਨ ਨੂੰ) ਮੈਸੂਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬੀ.ਪੀ. ਮਹੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰੋਹਿਤ ਵੇਮੂਲਾ ਦੀ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ 'ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ' ਬਾਰੇ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚਾਉ ਟਿਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਹੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਮ ਵਲੋਂ ਸੀਤਾ ਦੀ ਪਵਿਤਰਤਾ ਉਪਰ ਸ਼ੱਕ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੋ ਅਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਹੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਮਹਿਖਾਸੂਰ, ਦੁਸਹਿਰਾ ਅਤੇ ਰਮਾਇਣ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਮਿਥਿਹਾਸ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਆਲੋਚਕ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਦਰਖ਼ਾਸਤ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਸਗੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।



ਮੈਸੂਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬੀ.ਪੀ. ਮਹੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰੋਹਿਤ ਵੇਮੂਲਾ ਦੀ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ 'ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ' ਬਾਰੇ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚਾਉ ਟਿਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਹੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਮ ਵਲੋਂ ਸੀਤਾ ਦੀ ਪਵਿਤਰਤਾ ਉਪਰ ਸ਼ੱਕ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੋ ਅਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਹੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਮਹਿਖਾਸੂਰ, ਦੁਸਹਿਰਾ ਅਤੇ ਰਮਾਇਣ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਮਿਥਿਹਾਸ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਆਲੋਚਕ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਦਰਖ਼ਾਸਤ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਸਗੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਏ ਦਿਨ ਭੰਡਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਉਪਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ



ਰਾਮ ਦੇਵ



ਪ੍ਰਵੀਨ ਤੋਗਡੀਆ



ਸਾਧਵੀ ਪਰਾਚੀ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਬਿਆਨ ਦੇਵੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ; ਨਾ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ ਸਵਾਮੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਾਮਦੇਵ ਵਰਗੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਾਧਾਂ, ਯੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਵੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਹ ਡਿਊਟੀ ਸੰਭਾਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੜਕਾਉ ਅਤੇ ਅਵਾਮ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚਾਉ ਬਿਆਨ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਹ ਸਾਧ-ਸਾਧਵੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਫਰੰਟ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਦਿਨ ਐਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਭਾਂ ਨਫ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਉਗਲਦੀਆਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਇਉਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵੱਧ ਤੋਂ

10 ਜੂਨ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਪ੍ਰਵੀਨ ਤੋਗਡੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਬੋਝੀ ਆਬਾਦੀ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੀ 'ਨਾਮਰਦੀ' ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਜੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਮਰਦਾਨਗੀ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੰਦੂ ਬੱਚੇ ਜੰਮੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਉਸ ਨੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਮਰਦਾਨਗੀ ਵਧਾਉ ਟਾਨਿਕ ਰਿਆਇਤੀ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਸ ਨੇ 'ਰਾਸ਼ਟਰੀ' ਹਿਤ ਲਈ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਲ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਫਾਰਮੂਲਾ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ

ਖ਼ਾਨਾਂ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੇ 1947 ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾ ਜਾ ਕੇ ਜੋ ਗ਼ਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ 'ਇਸਲਾਮਿਕ ਰਿਪਬਲਿਕ' ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਗ਼ਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਭੜਕਾਉ ਬਿਆਨਾਂ ਕਾਰਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸਾਧਵੀ ਪਰਾਚੀ ਨੇ 8 ਜੂਨ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਿਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ "ਕਾਂਗਰਸ ਮੁਕਤ ਭਾਰਤ" ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ "ਮੁਸਲਿਮ ਮੁਕਤ ਭਾਰਤ" ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਸਾਧਵੀ ਨੇ ਇਨਾਮ-ਸਨਮਾਨ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਐਕਟਰ ਸ਼ਾਹ ਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ਧੋਰੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ

ਸੀ। ਕਦੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ- 'ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੀ ਜੈ' ਅਤੇ 'ਬੰਦੇ ਮਾਤ੍ਰਮ' ਨਾ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕੌਮੀ ਝੰਡੇ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ। ਕਦੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ- ਗੁਰੂ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਉਸੇ ਹਜ਼ਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਦਾਦਰੀ ਵਿੱਚ ਅਖ਼ਲਾਕ ਦਾ ਹੋਇਆ। ਕਦੇ ਉਹ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ- ਮੁਸਲਮਾਨ 'ਲਵ ਜਹਾਦ' ਰਾਹੀਂ ਹਿੰਦੂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾ ਕੇ 35-40 ਬੱਚੇ ਜੰਮਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦਾਰੁਲ-ਇਸਲਾਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ- ਚਾਰ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਿ ਚਾਲੀ ਕੁੜ੍ਹੇ। ਕਦੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ- ਜਿਵੇਂ ਸ਼ੇਰ ਇਕ ਬੱਚਾ ਜੰਮਣ ਤਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਬੱਚੇ ਜੰਮੋ-ਇਕ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਦਿਓ, ਇਕ ਸਾਧਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਦਿਓ। ਕਦੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ- ਜੇ ਅਮਰਨਾਥ, ਵੈਸ਼ਨੋ ਦੇਵੀ, ਪੂਰੀ ਜਗਨਨਾਥ ਦੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਉਪਰ ਹਮਲੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਹੱਜ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ। ਹੁਣੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਰਵਿੰਦਰ ਚਵਾਨ ਨਾਂ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਸੂਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਵੀ.ਕੇ. ਸਿੰਘ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਪੇ ਬਣੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੇ 'ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ' ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਝਲਕੀਆਂ ਹਨ। ਗ਼ੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 'ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਆਤਮਾ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਵਰਗੇ ਮੁਸਲਿਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਸੂਰ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਫਾਰੇ ਲਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਜੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੜਕਾਉ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਕਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਫਿਰਕੂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਾਂਝ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੁਣ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ-ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਹੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਵਰਗੇ ਚਿੰਤਕ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਭੜਕਾਉ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਾਧ, ਸਾਧਵੀਆਂ ਤੇ ਭਗਵੇਂ ਆਗੂਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਐਗਜ਼ਿਟ

ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ (ਈ.ਯੂ.) ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਅਜੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਖਾਸੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ (24 ਜੂਨ) ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ 2 ਖ਼ਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਖੁਰ ਗਈ। ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਜ੍ਹਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ-

ਡਾ. ਗਗਨ ਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ

ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਫ਼ੈਸਲਾ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਅਜੋਕੀ ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਖ਼ਾਤਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜਨ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵੱਧ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਟੁੱਟਣ ਦੀਆਂ ਕਿਤੇ ਬੋਝੀਆਂ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਕਲਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਕਦੇ ਵੀ ਟਿਕੇ ਮਨ ਨਾਲ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਿਆ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣਾ ਉਸ ਦੀ ਆਰਥਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵੱਧ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਇਕ ਬੰਨੇ ਪੂਰੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਸਾਂਝੀ ਮੁਦਰਾ (ਯੂਰੋ) ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਲਿਆ, ਉਥੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੇ ਪੌਂਡ ਨੂੰ ਚਲਦਾ ਰੱਖ ਕੇ ਟਿੱਡ ਵਿੱਚ ਕਾਨਾ ਫਸਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਪੌਂਡ ਦੇ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਮੁਦਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਭਾਵ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਜਨਤਾ

ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਵੇਂ ਹੀ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ, ਜਿਵੇਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਭਾਵ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਇਸ ਜ਼ਾਵੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਾਲਾ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਯੂਰਪੀ ਮੁਲਕ ਇਸ ਤੋਂ ਉਤੇਜਿਤ ਹੋ ਕੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਪਿਛਾਹ ਹਟ ਜਾਣ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪਦ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦਾ 'ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਗੱਲ ਹੈ, ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਪਿਛਾਹ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ' ਵਾਲਾ ਤਨਜ਼ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਡੋਨਲਡ ਟਸਕ, ਯਾਂ ਕਲੈਡ ਜੰਕਰ, ਮਾਰਟਿਨ ਸ਼ੁਲਜ਼ ਅਤੇ ਮਾਰਕ ਰੁਟੇ ਵਲੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ਾਹਦੀ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ਤਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਲ ਵੀਨਬਰਗ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪਿੱਛੋਂ ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਤੋਂ ਮੰਦੀ ਦੇ ਛਾ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਜਤਾਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਇਸ ਪੈਂਤੜੇ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੱਗਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ

ਆਰਥਿਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਫੈਲਣ ਦਾ ਕਿਆਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗ ਵਾਂਗ ਫੈਲਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ, ਇਟਲੀ ਅਤੇ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਕੁਝ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਉੱਤੇ ਹੀ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ



ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਈ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਜੋਕੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਥਾਂ ਕੇਵਲ ਖਪਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਖਪਤਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅਸਲ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਅੰਗਦਾ ਹੈ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵਸਤ ਖਰੀਦ ਕੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਘਰ ਆ ਕੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ 'ਤੇ ਉਸੇ ਵਸਤ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਵੇਖ ਕੇ ਸੁਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ

ਥਾਂ ਨਵੀਂ ਵਸਤ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਸਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖੁਦ ਨੂੰ ਵੀ ਆਉਟਡੇਟਿਡ ਸਮਝ ਕੇ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਵੀਂ ਵਸਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਇਸ ਮਿਸਾਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਵਸਤ ਮੰਨ ਕੇ ਤਸੱਵਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ)। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਖਪਤਕਾਰ ਮੰਨ ਕੇ ਤੁਰਦੇ ਇਸ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ 'ਵਿਕਾਸ' ਦਾ ਭਰਮ ਵੀ ਕੇਵਲ 'ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ' (ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ.) ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੇ ਮੁਲਕਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ) ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਹਾਲ ਕੀ ਹੈ, 'ਵਿਕਾਸ' ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਭ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ।

ਜੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ 'ਵਿਕਾਸ' ਦੇ ਲਘੂ-ਕਾਲੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਈ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਦੁਰਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਸਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਦਰਾ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਤੇਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਤੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਬਣੇਗੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਵਰਗੇ ਬਦਲਾਖੋਰ ਨੇਤਾ ਦੀ ਭੱਲ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 'ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ' ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਦਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦਾ ਗਿਣਵਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪਵੇਗਾ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪਰ

ਦੱਸੇ ਵਾਂਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਰਹੇਗੀ)। ਇਉਂ, ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਲਘੂ-ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤਕ ਤੈਅ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਬੇਚੈਨੀ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। 2008 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖਪਤਕਾਰਵਾਦੀ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦਾ ਦਵੰਦ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਹੁਣੇ ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੋਚਣ ਦਾ ਅਜੇ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕੋਣ ਤਹਿਤ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਥਾਂ ਕੇਵਲ ਖਪਤਕਾਰ ਅਤੇ 'ਵਿਕਾਸ' ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 'ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ' ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਸੋਝੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਦੀਰਘਕਾਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇ ਹੀ ਸੋਮੇ ਹਨ- ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਖਰੀਦਣ। ਇਹੋ ਦੋ ਸੋਮੇ ਬਾਕੀ ਯੂਰਪ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਥੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਜੋਗਾ ਉਤਪਾਦਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਥੇ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਵੇਖਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਬਾਹਰੋਂ ਖਰੀਦਣ ਮੌਕੇ ਜਿਥੇ ਵੀ ਸਸਤਾ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਮਿਲੇਗਾ, ਉਧਰ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਸ ਦੀਰਘਕਾਲੀ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਜ਼ਾਵੀਏ ਤੋਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਾ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਅੱਡ ਹੋਣਾ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਘਟਨਾ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੇ ਰਬਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ

ਰਬਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਅਜ਼ੀਮ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਤੋਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ। ਟੈਗੋਰ ਨੇ ਕਈ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਥੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਰਚਨਾ ‘ਬੰਦੀ ਬੀਰ’ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ

ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਬੇਮਿਸਾਲ ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਬੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਠ ਰਹੀ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਹੈ। ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕੀਂ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਆਰੰਭਕ ਸਤਰਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਠ ਰਹੇ ਇਨਕਲਾਬ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ:

ਪੰਚ ਨਦੀਰ ਤੀਰੇ
ਬੇਨੀ ਪਾਕਾਇਆ ਸ਼ੀਰੇ
ਦੇਖਿਤੇ ਦੇਖਿਤੇ ਗੁਰੂਰ ਮੰਤਰੇ
ਜਾਗਿਆ ਉਠੇਛੇ ਸਿੱਖ
ਨਿਰਮੰਮ ਨਿਰਭੀਕ।
ਭਾਵ, ਪੰਜ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ
ਕੋਸਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਭਯੋ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ
ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸਦਕਾ
ਜਾਗ ਪਏ ਹਨ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚੋਂ ਕਿੱਦਾਂ ਮੌਤ ਦਾ
ਭੈਅ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੱਦਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ
ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਦਲਾਅ ਵਾਪਰ
ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਇਸ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਹੈ:

ਏਸੇਛੇ ਸੇ ਐਕ ਦਿਨ
ਲਛ ਪਰਾਨੇ ਸ਼ੰਕਾ ਨਾ ਜਾਨੇ
ਨਾ ਰਾਖੇ ਕਾਹਾਰੇ ਰਿਣ।
ਜੀਵਨ ਮਰਿਤਯੂ ਪਾਇਰ ਭ੍ਰਿਤ
ਚਿੱਤ ਭਾਵਨਾਹੀਨ।
ਪੰਚ ਨਦੀਰ ਘਿਰਿ ਦਸ ਤੀਰ
ਏਸੇਛੇ ਸੇ ਐਕ ਦਿਨ।
ਭਾਵ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਹਾਨ ਦਿਨ ਆ ਗਿਆ
ਕਿ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਭੈਅ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ,
ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰੇ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ
ਹੋ ਕੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ। ਪੰਜ ਨਦੀਆਂ
ਦੇ ਦਸ ਕੰਢਿਆਂ ਵਿਚ ਘਿਰੀ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਇਹੋ
ਜਿਹਾ ਆ ਗਿਆ, ਇਕ ਮਹਾਨ ਦਿਨ।

ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ
ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ
ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ

ਇਸ ਸਾਲ ਮਹਾਨ ਯੋਧੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੈ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਲੇਖ ਜੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬੰਗਲਾ ਕਵੀ ਰਬਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਬੰਦੀ ਬੀਰ’ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

ਬੜੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਲਛਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:
ਪੰਚ ਨਦੀਰ ਤੀਰੇ
ਭਕਤ ਦੇਹੇਰ ਰਕਤ ਲਹਰੀ
ਮੁਕਤ ਹੋਈਲੋ ਕੀ ਰੇ।
ਲੱਛ ਵੱਛ ਚੀਰੇ
ਝਾਂਕੇ ਝਾਂਕੇ ਪਰਾਣ ਪੱਛੀ ਸਮਾਨ
ਛੂਟੇ ਜੇਨ ਨਿਜ-ਨੀਤੇ।
ਬੀਰਗਣ ਜਨਨੀ ਰੇ
ਰਕਤ-ਤਿਲਕ ਲਲਾਟੇ ਪਰਾਲੇ

ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਪਰੇ;
ਬੰਦਾ ਸਮਰੇ ਬੰਦੀ ਹੋਇਲੇ,
ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਗੜ੍ਹੇ।
ਭਾਵ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਯੁੱਧ
ਭੂਮੀ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰ
ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਵਿਚ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਕੜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ‘ਸ਼ੇਰ’
ਨੂੰ ਜਕੜਨ ਲਈ ਜੰਜੀਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ
ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਜਕੜ ਕੇ ਦਿੱਲੀ

ਦੀ ਖਣਕ ਗੁੰਜ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ
ਬਚਿੱਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਜਿਥੇ ਰਾਜਪਥ ‘ਤੇ
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਥੇ ਸੜਕ ਦੇ
ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ
ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਝਾਕ ਰਹੇ ਸਨ; ਪਰ
ਉਸ ਖੌਫ਼ਨਾਕ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹਾਦਰ ਸਿੱਖ
ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਜੈਕਾਰੇ ਲਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਵਿਚ ਉਸ ਕੈਦ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਸੇ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੌਤ ਦਾ ਭੈਅ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ।
ਦਰਬਾਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ
ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋੜ ਲੱਗ ਗਈ
ਸੀ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਧਕੇਲ
ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸੇ
ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਵਿਚ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ
ਸੱਤ ਸੌ ਕੈਦੀ ਸਿੱਖ ਜਾਂਬਾਜ਼ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੀ
ਫ਼ਤਹਿ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ
ਅੱਗੇ ਵਧ-ਵਧ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸੀਸ ਭੇਟ ਕਰਨ
ਲੱਗ ਪਏ।

ਸਪਤਾਹ ਕਾਲੇ ਸਾਤ ਸ਼ਤ ਪ੍ਰਾਣ,
ਨਿਹਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਇ ਗੇਲੇ।
ਬੰਦਾਰ ਕੋਲੋਂ ਕਾਜੀ ਦਿਲ ਤੁਲੇ,
ਬੰਦਾਰ ਏਕ ਛੇਲੇ।

ਕਹਿਲ, “ਇਹਾਰੇ ਬਧਿਤੇ ਹੋਇਥੇ,
ਨਿਜ ਹਾਤੇ ਅਵਹੇਲੇ।”

ਕਿਛੁ ਨਾ ਕਹਿਲ ਬਾਣੀ,
ਬੰਦਾ ਸੁਧੀਰੇ ਛੋਟੇ ਛੇਲੇਤਿਰੇ,
ਲਇਲ ਬੱਛੇ ਟਾਨੀ।

ਛਣ ਕਾਲ ਤਰੇ ਮਾਥਾਰ ਉਪਰੇ,
ਰਾਖੇ ਦਛਿਣ ਪਾਣੀ

ਸੁਧੁ ਏਕਬਾਰ ਚੁੰਬਿਲ ਤਾਰ,
ਰਾਂਗਾ ਉਸ਼ਨੀਸ਼ ਖਾਨੀ।

ਭਾਵ, ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਸੱਤ
ਸੌ ਬਹਾਦਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ
ਤਾਂ ਅੰਤ ਵਿਚ ਕਾਜੀ ਨੇ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਗੋਦ
ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ,
ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਬਮਾਉਂਦਿਆਂ
ਹੋਇਆ ਕਿਹਾ- ‘ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ,
ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੋਹ ਦੇ।’ ਬੰਦੇ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਕਹਿਓਂ
ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਾ ਲਿਆ। ਫਿਰ
ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ
ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਲ ਪੱਗ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਚੁੰਮਿਆ।
ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਿਹਾਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ‘ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ’ ਬੁਲਾਈ ਅਤੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੇ ਉਸ ਦੇ
ਕੰਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ- ‘ਹੇ ਪੁੱਤਰ, ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਕੋਈ ਭੈਅ ਨਹੀਂ।’ ਇਸ ਗੁਰ ਮੰਤਰ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ
ਬਾਲਕ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਬਦਨ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ
ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਹੋ ਉਠਿਆ ਅਤੇ ਭਰੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਸ



ਪੰਚ ਨਦੀਰ ਤੀਰੇ।

ਭਾਵ, ਪੰਜ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ‘ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ
ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਖੂਨ ਉਬਾਲੇ ਖਾਣ ਲੱਗ
ਪਿਆ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕੀਂ ਇਕੋ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਦੌੜ ਪਏ,
ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਆਪਣੇ ਆਲ੍ਹਣਿਆਂ
ਵਿਚੋਂ ਉੱਡ ਪਏ ਹੋਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰ ਜਾਂਬਾਜ਼ਾਂ
ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭੂਮੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਪਣੇ
ਮੱਥੇ ‘ਤੇ ਖੂਨ ਦਾ ਤਿਲਕ ਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ
ਸਭ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਪੰਜ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ
‘ਤੇ।

ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਗਹਿ-
ਗੱਚ ਲੜਾਈ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਜ਼ਿਕਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਦਾ
ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ
ਹੋਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਕਸ਼ਾ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ
ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਕ ਵਾਰ
ਤਾਂ ਰੌਂਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਗੜ੍ਹੇ,
ਬੰਦਾ ਜਖਨ ਬੰਦੀ ਹੋਇਲੇ
ਤੁਰਾਣੀ ਸੇਨਾਰ ਕਰੇ,
ਸਿੰਹੇਰ ਮਤੇ ਸ਼ਰਖਲ ਗਤ
ਬਾਂਧਿ ਲਯੇ ਗੇਲ ਧਰੇ,

ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚੋਂ
ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੰਮੁਖੇ ਚਲੇ ਮੋਗਲ ਸੈਨਯ,
ਓੜ੍ਹਾਏ ਪੱਥੇਰ ਧੁਲੀ।

ਛਿੱਨ ਸਿੱਖੇਰ ਮੁੱਦ ਲੀਯਿਆ,
ਬਰਸਾ-ਫਲਕੇ ਤੁਲੀ।

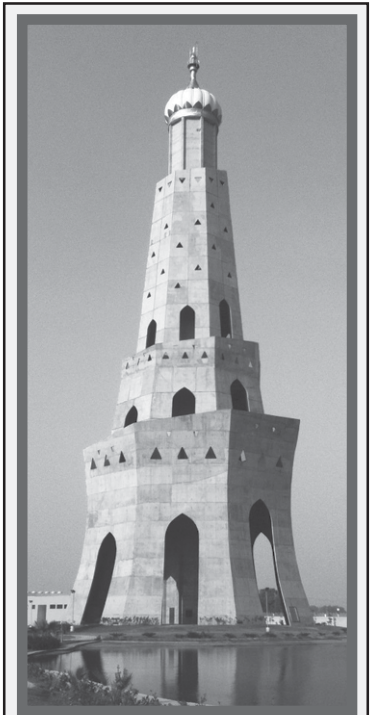
ਸਿੱਖ ਸਾਤ-ਸਤ ਚਲੇ ਪਸ਼ਚਾਤੇ,
ਬਾਜੇ ਸਰਖਲਾ ਗੁਲੀ।

ਰਾਜਪਥ ਪਰੇ ਲੋਕ ਨਾਹਿ ਧਰੇ,
ਬਾਤਾਯਨ ਜਾਯ ਖੁਲੀ।

ਸਿੱਖ ਗਰਜਯ ‘ਗੁਰੂਜੀਰ ਜਯ’,
ਪਰਾਣੇਰ ਭਯ ਭੁਲੀ।

ਮੋਗਲੋ ਐ ਸਿੱਖੇ ਉਤਾਲੇ ਆਜਿਕੇ,
ਦਿੱਲੀ ਪਥੇਰ ਧੁਲੀ।

ਭਾਵ, ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ‘ਤੇ ਉਸ ਦਿਨ
ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਬਰਛਿਆਂ
ਦੀਆਂ ਨੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਕਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਟੰਗ
ਕੇ, ਝੁਲਾਂਦੇ ਹੋਏ ਮੁਗਲ ਸੈਨਾ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ
ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛੇ-ਪਿਛੇ ਸੱਤ ਸੌ ਸਿੱਖ
ਸੂਰਬੀਰ ਜੰਜੀਰਾਂ ਵਿਚ ਜਕੜੇ ਹੋਏ ਤੁਰ ਰਹੇ
ਸਨ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ



**ਚੱਪੜ-ਚਿੜੀ (ਛੱਪੜ-ਝਿੜੀ) ਵਿਖੇ
ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ
ਉਸਾਰਿਆ ਗਿਆ ਮੀਨਾਰ।**

ਦਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸੂਰ ਗੁੰਜ ਉਠਿਆ, ‘ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ
ਫਤਹਿ- ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਭੈਅ ਨਹੀਂ।’

‘ਗੁਰੂਜੀਰ ਜਯ’ ਕਹਿਯਾ ਬਾਲਕ,
ਲੁਟਾਲੇ ਧਰਣੀ ਤਲੇ।

ਸਭਾ ਹੋਲੇ ਨਿਸਤਬਧ।

ਬੰਦਾਰ ਦੇਹ ਛਿੱਰਿਲੇ ਘਾਤਕ,
ਸਾਂਰਾਸਿ ਕਰਿਯਾ ਦਗਧ।

ਸਥਿਰ ਹੋਯ ਬੀਰ ਮੋਰਿਲ,
ਨਾ ਕੋਰਿ, ਏਕਤਿ ਕਾਤਰ ਸਬਦ।

ਦਰਸਕ ਜਨ ਮੂਧਿਲੇ ਨਯਨ,
ਸਭਾ ਹੋਲੇ ਨਿਸਤਬਧ।

ਰਬਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ-
‘ਮਰਦਿਆਂ-ਮਰਦਿਆਂ ਬਾਲਕ ਨੇ ਫਿਰ ‘ਗੁਰੂ ਜੀ
ਕੀ ਫਤਹਿ’ ਦਾ ਜੈਕਾਰਾ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ
ਸ਼ਹਾਦਤ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਸਭਾ ਕੰਝ ਗਈ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ
ਸੰਨਾਟਾ ਛਾਅ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਜੱਲਾਦ ਨੇ ਅੱਗ ਵਿਚ
ਤਪੇ ਹੋਏ ਸੂਰਖ ਚਿਮਟੇ ਨਾਲ ਬੰਦੇ ਦੀ ਦੇਹ ਵਿੰਨ੍ਹ
ਦਿੱਤੀ। ਬੰਦੇ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਉਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ
ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ
ਗਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਭੈਅ ਤੇ ਖੌਫ਼ ਨਾਲ
ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸੰਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ।’

ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਨੁਹਾਰ ਬਦਲਣ
ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਖ਼ੁਦਮੁਖਤਾਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਰਾਜ
ਦੇ ਉਸਰਦੀਏ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ
ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਦਾ ਲੇਖ ਤੇ ਹੋਰ ਲਿਖਤਾਂ

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਅੰਕ 25 ਵਿਚ
ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਖਦੇ
ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ‘ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਫਾਹੇ
ਵੱਲ’ ਚੰਗਾ ਲੱਗਿਆ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ
ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਬਹੁਤ ਗਹਿਰਾਈ
ਨਾਲ ਫਰੋਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ
ਸਮਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਸਲੇ
ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਅਣਦੇਖੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ
ਬਹਿਸ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਇਸ ਮਾਮਲੇ ‘ਤੇ ਆਮ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਬੇਵਸ
ਜਿਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ-ਦਰਬਾਰੀ ਪੱਧਰ
ਉੱਤੇ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ
ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-
ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ,
ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਕਿਸਾਨਾਂ
ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਖਲਾਸੀ ਕਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ,
ਸਗੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨਾ ਹੀ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਚੋਣ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਵੇਂ
ਨਿਕਲਿਆ ਜਾਵੇ?

ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਏ ਦਾ ਲੰਮਾ ਲੇਖ ਮੈਂ ਪੂਰੀ
ਰੀਝ ਨਾਲ ਆਪ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਹੋ
ਸਕਿਆ, ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ
ਲੇਖ ਵਿਚ ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਏ ਨੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.
ਅਤੇ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ
ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਚੁਸਤੀਆਂ ਤੇ ਚਲਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ-
ਇਕ ਕਰ ਕੇ ਗਿਣਾਇਆ ਹੈ। ਲੇਖ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰੇ
ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ
ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ ਵੱਲੋਂ ਫਿਲਮ ‘ਉਤਤਾ ਪੰਜਾਬ’
ਬਾਰੇ ਕੀਤੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੀ ਧਿਆਨ
ਖਿੱਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਜਾਚੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ
ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ ਦਾ ਰੀਵੀਊ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ
ਦਲੀਲਪੂਰਨ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਰ
ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ
ਉਭਾਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ
ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਕਦੀ ਦਰਕਿਨਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸੇ
ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਅਕਸਰ
ਐਨੀਆਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਤਨਾਮ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਲਿਖਤ ‘ਜੰਗਲਨਾਮ’
ਲੜੀਵਾਰ ਛਾਪ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਪੁੰਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ

ਹੈ। ਇਹ ਲਿਖਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ
ਹੁਣ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਤੱਥ ਚੇਤੇ ਵਿਚੋਂ
ਵਿੱਸਰ ਗਏ ਹਨ। ਦੁਬਾਰਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਤੱਥ
ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਮੁੜ ਉਭਰ ਆਏ ਹਨ। ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ
ਦੇ ਲੇਖ ਵੀ ਮੈਂ ਬੜੀ ਨੀਝ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ
ਅਕਸਰ ਵਿਚਾਰ-ਉਕਾਸਾਊ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ
ਵਿਚ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ
ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ
ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਾਣ ਉੱਤੇ ਵੀ
ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

**-ਗੁਰਵੇਲ ਸਿੰਘ ਜਹਾਂਗੀਰ
ਨਿਊ ਯਾਰਕ।**

‘ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਫਾਹੇ ਵੱਲ’

ਸੰਪਾਦਕ ਸਾਹਿਬ,
ਸ. ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਹੋਰਾਂ ਦਾ
ਸਿਖਿਆਦਾਇਕ ਲੇਖ ‘ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਫਾਹੇ ਵੱਲ’
ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਦਿਲ ਟੁੰਬਿਆ ਗਿਆ। ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ
ਹਰ ਪੱਖ ਨੂੰ ਬੜੀ ਵਿਦਵਤਾ ਨਾਲ ਛੋਹਿਆ ਗਿਆ
ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਹੱਲ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।
ਅੰਤ ਵਿਚ ਹੱਲ ਨਾ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ

ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪਰਮਾਤਮਾ ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਦੀ ਕਲਮ
ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਲ ਬਖਸ਼ੋ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਰਾਹੀਂ
ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਕ ਨਿੱਗਰ ਸੋਧ
ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਆਪ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ
ਹੋ। ਰੱਬ ਕਰੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਹੋਰ ਤਰੱਕੀ
ਕਰੇ।

**-ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ
ਫੋਨ: 408-439-4761**

ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ

ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ,

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਅੰਕ 26 ਵਿਚ ਡਾ.
ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੇਖ ‘ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ’
ਪੜ੍ਹਿਆ। ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ
ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਰ ਲੇਖ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ
ਜਿਹੜੇ ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਚਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਦੁਬਿਧਾ ਹੈ। ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਆਖਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਸਿਆਸਤ ਤਾਂ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ
ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ
ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ
ਹੈ? ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
ਭਗਤੀ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਰੱਖਣ ਦਾ
ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੋ
ਤਲਵਾਰਾਂ ਪਹਿਨੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਧਰਮ
ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕੀਤਾ ਭਾਵ ਧਰਮ ਸਿਆਸਤ
‘ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਆਸਤ
ਧਰਮ ਉੱਤੇ। ਕੀ ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ? ਦੂਜੀ ਗੱਲ,
ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ
ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਧਰਮ ਵਿਚ
ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਰ ਬੰਦਾ
ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ
ਵਿਖਾਇਆ।

ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਵਜੋਂ
ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥਕ ਮਾਡਲ
ਵਜੋਂ? ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ
ਦੋਨਾਂ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੋਨਾਂ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਉਤਰਦੇ
ਹਨ।

**-ਮਾਸਟਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ
ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।**

ਡਿਗਰੀਆਂ ਲਈ ਬੈਠੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ

ਇੱਕ ਰਾਏ ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਨਾਂ ਦੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਬਹੁਤਾ ਕਰ ਕੇ ਵਲੈਤ ਜਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੰਗਲੈਂਡ ਕਹਿ ਛੱਡਦੇ ਹਾਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਕੋਈ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਗਰੇਟ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰਾਜਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਅਤੇ ਵੇਲਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਤਰੀ ਆਇਰਲੈਂਡ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ 'ਯੂ ਕੇ' ਵਾਲਾ ਨਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਇਕੱਲੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਾਂ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ (ਯੂ ਕੇ) ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਜਾਣਨ ਵਾਸਤੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਨਾ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਫਤਵਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਵੀ ਕਈ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਬੇਹੂਦਾ ਬਹਿਸਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੜੀ ਬੇਹੂਦਾ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਲਾਰਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਿਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਹਿਣਾ ਤੇ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਰ ਲਵੋ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ 282 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਇਹੋ ਗੱਲ ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਕਹੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਰਾਜ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ 272 ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਦਸ ਮੈਂਬਰ ਵੱਧ ਹਨ ਤੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਚੋਣੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਯੂ ਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੜਬੋਲੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਮਹੱਤਵ ਸੰਸਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆ ਗਈ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਯੂ ਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫਤਵੇ ਦੇ ਨੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ਉਤੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਸ ਆਗੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬੱਝਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਯੂ ਕੇ ਦੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ (ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹੈ) ਵਿਚ ਕੁੱਲ 650 ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਪਾਰਟੀ ਹੱਦਾਂ ਤੱਕ ਕੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ 479 ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪੱਖ ਲਿਆ ਤੇ ਯੂਰਪ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਸਿਰਫ 170 ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕਤਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਜਦੋਂ 650 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 479 ਜਣੇ ਯੂਰਪ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਸਿਰਫ

170 ਐਮ ਪੀ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖੜੇ ਸਨ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣੇ ਬਿਨਾਂ ਯੂਰਪ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫਤਵਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਯੂ ਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਸ ਫਤਵੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਵਾਲਾ ਵਹਿਮ ਛੱਡ ਕੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਹਾਲ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਕੀ ਨਤੀਜੇ ਦੇਵੇਗਾ!

ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ



ਨਾਲ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਅਸੀਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਫਤਵੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਘਿਰ ਸੋਚਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਕਿਸੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅੰਕੜੇ ਗਿਣਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਕੜੇ ਭਰਮਾਉ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਕਾਊ ਵੀ। ਹਕੀਕਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਥਾਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚ ਸੌ ਪਰਦੇ ਪਾਏ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਕਹਾਵਤ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇੰਨੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ-ਦੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਹੁਣ ਇਥੇ ਕਈ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੈ, ਨੌਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਚੱਲਦੀਆਂ ਤੇ ਤੇਰਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋ ਡੀਮਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਜੋੜ ਕੇ ਕੁੱਲ ਪੰਝੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੀ ਖਾਸ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਕੇਰਲਾ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਕੁੱਲ ਸੋਲਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਸਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਡੀਮਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ਦੀ। ਤੇਰਾਂ ਉਸ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੋਈ ਖੋਲ੍ਹੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਆਬਾਦੀ ਹੈ, ਪਰ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾ ਦੇਣਾ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਮਿਣਨ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ।

ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਸਿਰਫ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਗਿਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹਾਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ

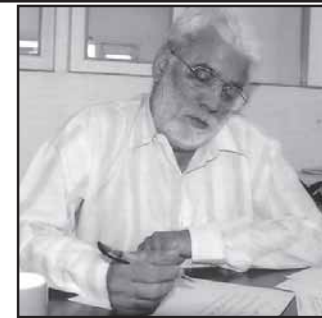
ਕੰਨੀ ਕਤਰਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣ ਲੱਗੀਆਂ, ਹਕੀਕਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਮੁਤਾਬਕ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਸੌ ਪਰਦੇ ਪਾਏ ਕੇ ਵੀ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਪੱਖੋਂ ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਪਤਾ ਚੌਥਾ ਦਰਜਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਆਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸਿਰਫ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਲੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਆਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿਚ 12,000 ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਲੈ ਰੱਖੀ ਹੈ ਤੇ ਚਪੜਾਸੀ ਲੱਗਣ ਲਈ ਤਰਲੇ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। 34 ਜਣਿਆਂ ਕੋਲ ਪੀ ਐਚ ਡੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਬੜੇ ਚਿਰ ਪਿੱਛੇ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਐਨ ਸੀ ਪੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਥੇ ਕੁੱਲੀ ਅਤੇ 'ਸਹਾਇਕ', ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸੇਵਾਦਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਇਸਤਿਹਾਰ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਢਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਵਿਚ ਨੌਂ ਜਣੇ ਪੀ ਐਚ ਡੀ ਡਿਗਰੀ ਵਾਲੇ ਵੀ ਕੁਲੀ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਅਗਲੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੀ ਦੀ ਇਸ ਨੌਕਰੀ ਵਾਸਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਸਿਰਫ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਸੀ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਨੇ 'ਉਤਮ ਪ੍ਰਦੇਸ਼' ਬਣਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਲੋਕ 'ਪੱਤੀਆਂ ਉਤਰਦਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼' ਕਹਿ ਕੇ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੁਲਾਇਮ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਕੇ ਏਦਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ

ਵੇਖ ਕੇ ਬੰਦਾ ਦੰਗ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਲਈ ਚਪੜਾਸੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ 368 ਬੰਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਨ। 23 ਲੱਖ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਆਈਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੀ ਐਚ ਡੀ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਚਪੜਾਸੀ ਲੱਗਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਦੁਖੀ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਅੱਠਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦੇ। ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉਤੇ ਬੈਠਣ ਮੌਕੇ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਗਈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਸੁਧਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ ਖਬਰ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਹੋਏ ਸਰਵੇਖਣ ਮੌਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸੱਤਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਬੱਚੇ ਤੀਸਰੀ ਜਮਾਤ ਦਾ ਗੁਜਰਾਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ। ਇਹੋ ਹਾਲ ਹੋਰਨੀਂ ਥਾਈਂ ਹੈ। ਮਹਿੰਗੀ ਫੀਸ ਵਾਲੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਛੱਡ ਦੇਈਏ, ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨੌਰ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਵਰਗੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਥਾਈਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੱਧਰ ਉਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਨਹੀਂ, 'ਜੈਸੇ ਥੇ' ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ, ਭਲਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਸਤੇ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਏਦਾਂ ਦੇ ਡਿਗਰੀ ਹੋਲਡਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਡਿਗਰੀ ਹੋਵੇ, ਡਿਗਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਅਕਲ ਤੇ ਕੰਮ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਨਾ ਹੋਣ। ਸਿਰਫ ਨਾਂ ਨਾਲ ਡਿਗਰੀ ਲਿਖ ਕੇ ਭਵਿੱਖ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੰਡ



■ ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਉਗਰਾਹ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਪੀ ਏ ਲੱਗਣ ਦਾ ਤਰਲਾ ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਹੋ ਜਾਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਵਿੱਦਿਆ ਵੇਚਣ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਕਹਿ ਕੇ ਧੜਾਧੜ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਫੌਜ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਫੌਜ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉਤੇ ਸਿਰ ਵੀ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਵਕਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕੋ ਗੇਅਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਰਕਦਾ, ਕਦੇ-ਕਦੇ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਵੀ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਚਾਲ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਿਰ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੜਾ ਖੁਰਾਫਾਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੋਚਣ ਵਾਲਾ ਸਿਰ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੇਠਲੀ ਉਤੇ ਲਿਆਉਣ ਤੱਕ ਚਲਾ ਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪਈ, ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਏਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਕਤ ਉਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਹੋਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।



WEBSITE - DHOLRADIO.CO

DHOL RADIO

ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ

ਹੁਣ ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਤੋਂ

REQUEST SONG
MUSIC 24/7

LISTEN ON PHONE

Application For Android and iPhone - Dhol Radio

LIVE CALLS → USA 951-824-6365

skype - DHOLRADIO.ORG

LISTEN BY CALL → USA 702-489-0211

Sukhpal Gill
10 pm to 12 am (IST)

Puran singh waraich
2:30 pm to 4 pm (IST)

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

National Truck Driving School

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ
ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ
ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ



*ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
*ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
*ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
*2-3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi

Office: (866) 933-3038

Balhar S. Ranu Cell: 916-502-7733

Yuba City Ph: 530-419-5058

1816 Main Ave., Sacramento CA, 95838

ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਾਇਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਫਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ

ਸਰੀ, ਕੈਨੇਡਾ (ਬਿਊਰੋ): ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਫਰ ਗਿਆਨ, ਵਿਗਿਆਨ, ਤਰਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਇਕ ਸੂਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰਫ਼ਾਂ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੌਲਿਕ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਵਿ-ਪ੍ਰਤਿਭਾ

ਨਿਆਰੇ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਵਿ ਗਾਇਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਬਸੰਤ ਮੋਟਰਜ਼, ਬਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਕਦਮ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਢੇਸੀ ਨੇ ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ

ਹਰ ਮਿਹਨਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਇਨ ਦੇ ਸੰਗਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਅਥਾਹ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸ਼ਾਇਰ ਅਮਰੀਕ ਪਲਾਹੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਤਾਪੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਚਿੱਤਰਦੀ ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ 'ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਬਾਵੇ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਕੀਰਤ ਪੰਧਰ ਨੇ ਦੋ ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ 'ਦਾਤੇ', ਅਤੇ 'ਭਰਮ' ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ

ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਨੇ ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫਰ ਨੂੰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਸਨਮੁੱਖ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਵੀ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਇਕ ਸੂਰਤਾ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਇਹ ਵਿਲੱਖਣ ਮੌਕਾ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ। ਆਪਣੀ ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਜ਼ਫਰ ਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਵਿ-ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਤੀਸਰੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ

ਸੂਰ, ਤਾਲ ਅਤੇ ਬੋਲ ਅਲੌਕਿਕ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਬੱਝ ਕੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਿਖਰ ਸਿਰਜ ਗਏ। ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਐਲਬਮ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੂ ਬ ਰੂ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਨ ਨੇ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਿਰਤ ਪਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਜਸਵੰਤ



ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਬੋਧ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਅਨੰਤਤਾ ਤੱਕ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਲਚਕ, ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਅਤੇ ਘਣਤਾ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸੰਚਾਰ-ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਜਾਨਦਾਰ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ।

ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇੰਡੀਅਨ ਐਪੋਲਿਸ (ਇੰਡੀਆਨਾ) ਰਹਿੰਦੇ ਚਿੰਤਕ ਪ੍ਰੋ. ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਨੇ ਨਾਮਵਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰ ਤੇ ਵਾਰਤਕਕਾਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਫਰ ਦੇ ਮਾਣ ਵਿਚ ਲੰਘੀ 24 ਜੂਨ ਇਥੇ ਰਾਇਲ ਕਿੰਗ ਹਾਲ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ।

ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਨ (ਬਸੰਤ ਮੋਟਰਜ਼) ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਫਰ ਦੇ ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹੇ ਅਚਾਨਕ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਪੁੱਤਰ ਵਿਵੇਕ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ।

ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਢੇਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਫਰ ਦੇ

ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਿਤਾਬ 'ਲਫਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪਰਲਾ ਪੱਤਣ' ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ।



ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਕੰਗ ਨੇ ਜ਼ਫਰ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਮ 'ਖੂਨ ਪਸੀਨਾ ਸਿਆਹੀ' ਖੂਬਸੂਰਤ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀ। ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਜ਼ਫਰ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਈ ਗ਼ਜ਼ਲ 'ਬੋਤੋ ਪਲ ਹਾਸੇ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਰਨ, ਬੋਤੋ ਨੱਚਣ ਗਾਉਣ 'ਚ ਗੁਜ਼ਰਨ, ਏਸ ਉਮਰ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪਲ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਮਨ ਸਮਝਾਉਣ 'ਚ ਗੁਜ਼ਰਨ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕੋਰੀਓਗਰਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾਲ ਨਾਲ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਾਮ The Other Shore of Words ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੋਹੀ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਡਾ. ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ

ਨਿਧਤਕ ਪੈਰੋਕਾਰ ਮੀਰਾ ਗਿੱਲ ਨੇ ਮੰਚ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਨਾਦ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ, ਗਾਇਕ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਸੰਗੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਸਨਮੁੱਖ ਕੀਤਾ। ਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰ ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਸਾਥ ਹੋ ਗਏ। ਜ਼ਫਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਕਲਾ ਅਤੇ ਗਾਇਨ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਨੇ ਬਾਂਹ ਵਿਚ ਬਾਂਹ ਪਾ ਕੇ ਤੁਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਜਿਆ।

ਜ਼ਫਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਯਾਦ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਸੱਜਨ, ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ ਅਤੇ ਰੇਸ਼ਮ ਕੌਰ ਬਾਨ ਨੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ।

ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਨਾਵਲਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ, ਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਨਦੀਮ ਪਰਮਾਰ, ਨੌਜਵਾਨ ਕਵੀ ਜਤਿੰਦਰ ਲਸਾਤਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤੋਂ ਆਏ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਿੱਟੂ ਬਰਾਤ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਕ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਮਾਲ ਹੋਈ 'ਆਪ'



ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਬਿਊਰੋ): ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਵੱਲੋਂ ਲੰਬੇ ਐਤਵਾਰ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਥੈਟਿਕ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

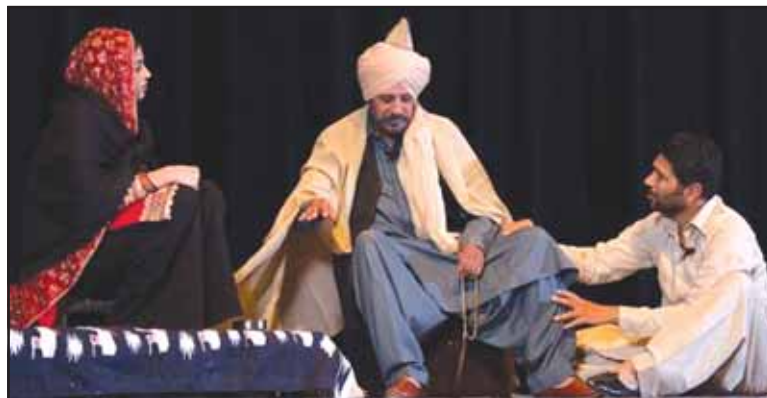
ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਰਹੀ।

ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ।

ਫਰਿਜ਼ਨੋ 'ਚ ਨਾਟਕ 'ਕਰਮਾਂਵਾਲੀ' ਦਾ ਸਫਲ ਮੰਚਨ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਬਿਊਰੋ): ਪੀਪਲਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵੁਮਨਜ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਨਾਟਕ 'ਕਰਮਾਂਵਾਲੀ' ਇਥੇ ਵੈਟਰਨਜ਼ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਲ ਵਿਚ ਲੰਬੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। ਨਾਟਕ

ਆਧਾਰਤ ਇਹ ਨਾਟਕ ਇੰਨਾ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਦਿਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਅੱਖ ਸਿੱਲ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ। ਨਾਟਕ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਮੁਫਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈ ਰਕਮ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ੇ ਜਾਂ ਲਾਇਲਾਜ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।



ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾ ਸਿਨੇਮਾ ਅਤੇ ਥੀਏਟਰ ਦੀ ਉਘੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸੁਨੀਤਾ ਧੀਰ ਹੈ। ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਨਾਟਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਦਾਕਾਰ ਲੋਕਲ ਸਨ ਅਤੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਸਤ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਨਾਟਕ ਬੜੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਖੇਡਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਖਚਾਖਚ ਭਰੇ ਹਾਲ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸੀਨ 'ਤੇ ਤਾਤੀਆਂ ਵੱਜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। 'ਜਰਨੀ ਬਰੂ 1947' ਕਹਾਣੀ 'ਤੇ

ਇਸ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ (ਜੱਗਾ ਸਧਾਰ), ਗੁਡੀ ਸਿੰਧੂ, ਹਰਿੰਦਰ ਧਨੋਆ ਤੇ ਸਤਵੰਤ ਵਿਰਕ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਘੇ ਕਿਸਾਨ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਨ ਅਤੇ ਗਿੱਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਵਾਲੇ ਅਵਤਾਰ ਗਿੱਲ ਨੇ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ ਦਿੱਤੇ।

ਨਾਟਕ 'ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਾਪਸੀ' ਦਾ ਫਰਿਜ਼ਨੋ 'ਚ ਮੰਚਨ



ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਬਿਊਰੋ): ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਰਹੀ ਸੰਸਥਾ ਇੱਥੇ ਯੂ ਐਸ ਹੈਰੀਟੇਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਬਾਲੀਵੁਡ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾਟਕ 'ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਾਪਸੀ' ਇਥੋਂ ਦੇ ਵੈਟਰਨਜ਼ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਲੰਬੇ ਐਤਵਾਰ ਪੇਸ਼

ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਾਟਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਲਾਕਾਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਰਟਸ ਥੀਏਟਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਨਾਟਕ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਐਸਾ ਰੰਗ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਕਿ ਹਾਲ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਇਨਕਲਾਬ-ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗਾਇਕ ਜੀਤ ਜਗਜੀਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀਲੀ ਰੱਖਿਆ। ਅਖੀਰ

ਵਿਚ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਨ, ਅਵਤਾਰ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਇੰਡੋ ਯੂ ਐਸ ਹੈਰੀਟੇਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਨਾਟਕ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲੀਵੁਡ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਸਵੰਤ ਮਹਿਮੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਪਾਲ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਕੀਤਾ। ਨਾਟਕ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਮਿਲਣੀ

ਫਰੀਮਾਂਟ (ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਦੋਰੇ 'ਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਉਘੇ ਆਲੋਚਕ ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਉਸਤਾਦ ਗਾਇਕ ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ ਅਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਾਹਿਲ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਸਾਹਿਤਕ ਮਿਲਣੀ ਹੋਈ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ ਅਤੇ ਜਗਜੀਤ

ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਫਸੋਸ ਜਾਹਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧੱਕਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਿੱਖ ਤੇ ਮਿਡਲ ਕਲਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ



ਡਾ. ਭੱਟੀ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ ਨੇ ਡਾ. ਭੱਟੀ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈ। ਕੰਬੋਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾ. ਭੱਟੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਆਲੋਚਕ ਤੇ ਚਿੰਤਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਸਾਹਿਤਕ ਆਲੋਚਨਾ ਬਾਰੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪਸਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਭੱਟੀ ਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਆਸੀ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਫਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ

ਮੁਹੱਬਤ ਵਾਲਾ ਰਵੱਈਆ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨਗੇ।

ਡਾ. ਭੱਟੀ ਨੇ ਅਪਣੀ ਨਵੀਂ ਕਿਤਾਬ ਸਵਰਗੀ ਸਾਇਰ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਬੇਟੀ ਵਿੱਕਲ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਾਸ਼ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਚਿਰੋਕਣੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਅੱਜ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਿਲਣੀ ਵਿਚ ਵਿਪਸਾਅ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ, ਸੁਰਜੀਤ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਰਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਤੂਰ, ਸਰਬਜੀਤ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ, ਸਿਆਸਤ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ, ਲਾਜ ਸੈਣੀ, ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕਮਲ ਪਾਲ ਦੇਵ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ, ਤਾਰਾ ਸਾਗਰ, ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ, ਰੇਸ਼ਮ, ਗੁਲਸ਼ਨ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਵਲੋਂ ਤੀਆਂ ਦਾ 16ਵਾਂ ਮੇਲਾ 24 ਨੂੰ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਪੀ ਸੀ ਐਸ) ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ

ਲਾਈਵ ਬੋਲੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੇਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਹਰ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਮੇਲੇ

ਮੌਕੇ ਬੀਬੀਆਂ ਤੇ ਬੱਚੀਆਂ ਨੇ ਤੀਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਲਈ ਅਭਿਆਸ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਪਿਛਲੇ 28 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ



ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਇਸ ਵਾਰ 24 ਜੁਲਾਈ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਇਕ ਵਜੇ ਤੋਂ ਐਸ ਈ ਐਸ ਹਾਲ (10427 ਈਸਟ ਸਟਾਕਟਨ ਬੁਲੇਵਾਰਡ, ਐਲਕ ਗਰੂਵ) ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਗਿੱਧਾ, ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਤੇ

ਵਿਚ ਆਉਣ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਇਹ ਤੀਆਂ ਦਾ 16ਵਾਂ ਮੇਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਇਸਤਰੀ ਵਿੰਗ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੇਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ

ਮੇਲੇ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮਨਦੀਪ ਫਰਵਾਲਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਲਦੇਵ ਕੌਰ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸਹੋਤਾ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਪੁਨੀ, ਭਵਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਪਰਦੀਪ ਪੁਨੀ, ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ, ਸਿਮਰਨ ਸੰਧੂ, ਅਮਨ ਕੌਰ, ਰਾਣੀ ਸਰਹੱਦੀ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਤਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਰਾਣੀ ਬਿੰਦਰਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਰਾਜਵੀਰ ਅਟਵਾਲ, ਇੰਦਰਪਾਲ ਕਾਹਲੋਂ, ਪਰਮਜੀਤ ਔਲਖ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਮੱਲੀ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਜਤਿੰਦਰ ਸੰਘਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸੰਘਾ, ਸਰਵਜੀਤ ਕੌਰ, ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਰਾਜ ਕੰਗ, ਰੋਜੀ ਸੰਧੂ ਤੇ ਰਸ਼ਪਾਲ ਕੌਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਮੇਲੇ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮਨਦੀਪ (916-212-1826), ਬਲਦੇਵ (916-996-2010), ਪਰਦੀਪ (916-308-7889), ਪਰਮਜੀਤ (916-716-1593) ਜਾਂ ਰਸ਼ਪਾਲ (916-739-7191) ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ 145 ਤੋਪਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ 145 ਹਲਕੀਆਂ ਤੋਪਾਂ (ਐਮ777 ਅਲਟਰਾ ਲਾਈਟ ਹਾਵਿਟਜ਼ਰਜ਼) ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 75 ਕਰੋੜ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 18 ਧਨੁਸ਼ ਤੋਪਾਂ (155 ਐਮ.ਐਮ.) ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੇਫੋਰਜ਼ ਘੁਟਾਲੇ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਐਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ

ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਪਰੀਕਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਡਿਫੈਂਸ ਐਕਿਉਜ਼ਿਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ (ਡੀ.ਏ.ਸੀ.) ਨੇ 28 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸਮੇਤ 18 ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ 'ਭਾਰਤ ਖਰੀਦ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤਹਿਤ 13600 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਮਿਸਾਈਲ ਪਣਡੁੱਬੀਆਂ ਬਾਰੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਫੇਅਰਫੀਲਡ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

2948 Rockville Road, Fairfield, CA 94534

ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਨ ਕੈਂਪ

8, 9 ਅਤੇ 10 ਜੁਲਾਈ 2016

ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3:30 ਵਜੇ ਤੋਂ 7:30 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦ, ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਜਾਪ ਰਾਹੀਂ ਰੋਗ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਨ ਕੈਂਪ 8 ਤੋਂ 10 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਕੇ 'ਸਰਬ ਰੋਗ ਕਾ ਅਉਖਧ ਨਾਮ' ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲਓ ਜੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫੋਨ 646-464-1818 ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ: ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਫੇਅਰਫੀਲਡ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਫੋਨ: 510-224-6630

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਮਠਾਡੂ, ਫੋਨ: 707-365-1368



NRI DENTAL CARE LUDHIANA

- Cosmetic (Veneers, Crowns, Whitening)
- Dental Implants
- Denture
- Advance Root Canal Treatment (Single Sitting)
- Orthodontics (Clear Braces)

Call for Free Consultation

Dr. Rupinder Singh : +91-99880-90049

Between : 7.00 pm to 9.00 pm (IST)

E-mail : nridental@gmail.com



ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਾ

ਕਿਆ ਹੁਆ ਅਗਰ ਮਿਟ ਜਾਏਂ ਅਪਨੇ ਵਤਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ। ਬੁਲਬੁਲੇਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਤੀ ਹੈਂ ਚਮਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ।
ਗਾਜੀਓਂ ਮੇ ਬੂ ਰਹੇਗੀ ਜਬ ਤਲਕ ਈਮਾਨ ਕੀ, ਲੰਡਨ ਮੇ ਖੜਕੇਗੀ ਤੇਗ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਕੀ। -ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ



ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਦਾ 76ਵਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ

31 ਜੁਲਾਈ 2016, ਐਤਵਾਰ

ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਸਥਾਨ: ਗਦਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਲ

(5 ਵੁਡ ਸਟਰੀਟ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ 94116)

ਉਦਘਾਟਨ: ਵੈਂਕਟੇਸ਼ਨ ਅਸ਼ੋਕ (ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ)

Free Food & Tea - Free Entry and Parking

ਬੁਲਾਰੇ

ਡਾ. ਗੁਰਦੇਵ ਖੁਸ਼ (Professor Plant Sciences), ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੱਜ (ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ)
ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ (ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ), ਪ੍ਰਿੰ. ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਡਾ. ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਹਰਦਮ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦੂਸਟਨ, ਡਾ. ਪਾਲ ਨਕੋਦਰ, ਡਾ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਸ. ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਜ (ਪ੍ਰਧਾਨ, ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ)
ਡਾ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਡਾ. ਪ੍ਰਭਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰੋਨੀ, ਡਾ. ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਸ. ਗੁਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ), ਅਟਾਰਨੀ ਨਰੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ
ਡਾ. ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਦਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੂਤ

ਸੈਮੀਨਾਰ

ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਰਸ ਨਾਲ ਭਰੇ ਗੀਤ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ
ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਤੇ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਗਰੁਪ
ਪੰਮੀ ਮਾਨ, ਸੁਲਤਾਨ ਅਖਤਰ ਅਤੇ ਸਾਬੀ
ਕਵਿਤਾਵਾਂ: ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ, ਤਾਰਾ ਸਾਗਰ, ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ,
ਮਨਜੀਤ ਸੇਖੋਂ, ਦਿਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ,
ਜੀਵਨ ਰੱਤੂ, ਰਾਠੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰਾਪੁਰੀ ਤੇ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ।

ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਨਿੱਘਾ ਸੱਦਾ

ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਸਹਿਯੋਗੀ: ਸ. ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਸ. ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਓਰੇਗਨ); ਪ੍ਰੋ. ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਸ. ਹੀਰਾ
ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਚਮਦਲ, ਸ. ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਸ. ਅਮਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸ. ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਸ. ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੋਸਨ (ਹਿੰਦੂਸਟਨ), ਸ. ਬੰਤ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਧਾਨ), ਸ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਸਕੱਤਰ),
ਸ. ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ (ਜੈਕਸਨ, ਮਿਸੀਸਿਪੀ); ਸ. ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ, ਸ. ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਆਟਲ; ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਿੰਡਾ, ਸ. ਸੋਨੂੰ ਖਿੰਡਾ (ਰੈਡ
ਬਲੱਫ); ਸ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਚੰਦੀ, ਸ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਟਰਲਕ, ਸ. ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ, ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਸ. ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ (ਫਰਿਜ਼ਨੋ); ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਸ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ (ਲੈਬਰੂਪ);
ਸ. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਸ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਾਸਟਰ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (ਟਰੇਸੀ); ਸ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ, ਸ. ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ.
ਮਹਿੰਗਾ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ, ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਫਰੀਮਾਂਟ); ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਡੋਡ, ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇਸਾਂਝ, ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ, ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਸ. ਰੋਜਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ,
ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਸ. ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਸ. ਖੁਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਸ. ਅਮਿਤੋਜ ਸਿੰਘ, ਸ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊ ਟੀਕ; ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ, ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ (ਮਾਊਨਟੇਨ ਪੀਜ਼ਾ),
ਮਾਸਟਰ ਧਰਮਪਾਲ ਉਗੀ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਸ. ਹਰਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਤਨਪਾਲ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਕੰਵਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਲ ਸਿੰਘ, ਜੋਬਨ ਸਿੰਘ, ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ।

----- ਸਨਮਾਨ ਕਮੇਟੀ -----

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੁਲਕੂ, ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇਸਾਂਝ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਮਾਸਟਰ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਰੇਸੀ।

ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ

ਗੁਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਪ੍ਰਧਾਨ) ਫੋਨ: 916-844-5310
ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਿੰਡਾ (ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ) ਫੋਨ: 530-301-9963
ਰਤਨ ਸਿੰਘ (ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ) ਫੋਨ: 510-825-8473
ਜਨਕ ਰਾਜ ਸਿਧਰਾ (ਸਕੱਤਰ) ਫੋਨ: 916-607-9287
ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸਨ ਤੇ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਕੱਤਰ)

ਮਦਨ ਲਾਲ (ਚੇਅਰਮੈਨ) ਫੋਨ: 916-508-8939
ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੱਜ (ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ) ਫੋਨ: 925-487-4679
ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਿੰਡਾ (ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ) ਫੋਨ: 530-200-0725
ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੁਲਕੂ (ਖਜ਼ਾਨਚੀ) ਫੋਨ: 916-289-5956
ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਖਜ਼ਾਨਚੀ) ਫੋਨ: 916-752-6778

ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਿਓ ਲਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ (ਬਿਊਰੋ): ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੂਰਬ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਿਓ ਲਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਲੰਘੇ

ਉਪਰੰਤ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀਪਕ ਸਰੋਆ, ਜੀਤ ਰਾਮ ਬੰਗੜ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦਿਆਂ



ਐਤਵਾਰ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ। ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਭਾਈ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਨੇ ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਥੇ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ।

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਕਾਸ਼ੀ (ਬਨਾਰਸ) ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਨੀਰੂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਨੀਮਾ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਅਤੇ ਉਚ-ਨੀਚ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਸਿਖਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀ। ਕਥਿਤ ਉਚ ਜਾਤੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਥਿਤ ਨਿਮਨ ਜਾਤੀਆਂ

ਨਾਲ ਬੜਾ ਭੈੜਾ ਵਰਤਾਓ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਟੂਣੇ-ਟਾਮਣੇ ਅਤੇ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਵਿਚ ਫਸਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਭਰਮ-ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਭ

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਵਾ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਭੁਲੇਖੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਨਾਰਸ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਗਿਆਨੀ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਵੀ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਉਪਮਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਭੇ ਏਕੋ ਪਹਿਚਾਨਬੋ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਉਚ-ਨੀਚ ਦੇ ਭਰਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਟੇਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸ਼ਿਵ ਹੀਰਾ ਨੇ ਨਿਭਾਈ।



ਸਾਡੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਗੀਤ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰ

ਥਾਰੇ ਜਾਣੂ ਬਰਵਾਦੀ ਅਨੰਬੀ ਪੁਸਤਕ

ਸਾਡੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਗੀਤ

ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ

ਕਹਿੰਦੇ ਨੀ ਗਸ ਭਰੀਏ ਖਸੂਰੇ,
ਕਿਨ ਦਿੱਤਾ ਏਡੀ ਦੂਰੇ।
ਥਾਰਾ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਕਈ ਦੇਸਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ,
ਜਿਨ ਦਿੱਤਾ ਏਡੀ ਦੂਰੇ।
ਥਾਰੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਕਈ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ,
ਦਾਜ ਦਿੱਤਾ ਗੰਭ ਪੂਰੇ।

ਕਹਿੰਦੇ ਨੀ ਗਸ ਭਰੀਏ ਖਸੂਰੇ,
ਕਿਨ ਦਿੱਤਾ ਏਡੀ ਦੂਰੇ।
ਥਾਰਾ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਕਈ ਦੇਸਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ,
ਜਿਨ ਦਿੱਤਾ ਏਡੀ ਦੂਰੇ।
ਥਾਰੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਕਈ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ,
ਦਾਜ ਦਿੱਤਾ ਗੰਭ ਪੂਰੇ।

ਕਹਿੰਦੇ ਨੀ ਗਸ ਭਰੀਏ ਖਸੂਰੇ,
ਕਿਨ ਦਿੱਤਾ ਏਡੀ ਦੂਰੇ।
ਥਾਰਾ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਕਈ ਦੇਸਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ,
ਜਿਨ ਦਿੱਤਾ ਏਡੀ ਦੂਰੇ।
ਥਾਰੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਕਈ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ,
ਦਾਜ ਦਿੱਤਾ ਗੰਭ ਪੂਰੇ।

ਕਹਿੰਦੇ ਨੀ ਗਸ ਭਰੀਏ ਖਸੂਰੇ,
ਕਿਨ ਦਿੱਤਾ ਏਡੀ ਦੂਰੇ।
ਥਾਰਾ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਕਈ ਦੇਸਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ,
ਜਿਨ ਦਿੱਤਾ ਏਡੀ ਦੂਰੇ।
ਥਾਰੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਕਈ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ,
ਦਾਜ ਦਿੱਤਾ ਗੰਭ ਪੂਰੇ।

TARK BHARTI PARKASHAN
Punjab Sahit Mandi, K. C. Road,
Bamala-146101 (Pb.)
Ph. 01679-241744, 233244
Email: tarksheel@gmail.com

ISBN 978-81-7551-051-0

₹ 220/-
\$ 20.00

ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ, ਫੋਨ: 510-502-0551

HIGH QUALITY PICTURE

HD

TVI, SDI, IP

We install anywhere in California
NEW TREND IN SECURITY SYSTEM
ULTRA HIGH DEFINITION
MOTORIZED LENS

Call Sukhpal for your next security solution purchase

2 YEAR WARRANTY

vista
CCTV TECHNOLOGY
SOLUTION PROVIDER COMPANY

661-586-5080
commvision@sbcglobal.net

REGULAR

2099

Diesel EC Unleaded
8.88 2.09

GAS SIGN MESSAGE BOARD

Box & Channel Letters SIGNS

We Install any where in California

ELECTRIC SIGN COMPANY

Call For More Info:
1-661-586-5080

ਖ਼ਿਦਮਤ-ਏ-ਅਲਫ਼ਾਜ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਸਦੇ ਡਾਕਟਰ ਐਚ.ਕੇ. ਲਾਲ ਹੁਣ 77 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਰਦੂ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ 'ਉਰਦੂ ਅਮੋਜ਼' ਦਾ ਕੋਰਸ, ਉਰਦੂ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਫਤ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਂਝੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਾਕਪਟਨ (ਹੁਣ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ) ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਡਾ. ਲਾਲ ਉਰਦੂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨ੍ਹਦਿਆਂ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਰਦੂ ਲਤਾਫਤ, ਨਜ਼ਾਕਤ, ਨਫਾਸਤ ਅਤੇ ਸ਼ੀਰੀਨੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਪਸਾਰ ਹੋ ਸਕੇ, ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।



ਡਾ. ਐਚ.ਕੇ. ਲਾਲ

‘ਵੇਹ ਕਰੇ ਬਾਤ ਤੋਂ ਹਰ ਲਫਜ਼ ਸੇ ਖੁਸ਼ਬੂ ਆਏ / ਐਸੇ ਬੋਲੀ ਵਹੀ ਬੋਲੇ ਜਿਸੇ ਉਰਦੂ ਆਏ’... ਅਹਿਮਦ ਵਾਸੀ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਿਅਾਰ ਨਾਲ ਉਰਦੂ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਐਚ.ਕੇ. ਲਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ- “ਉਰਦੂ ਇਕ ਤਹਿਜੀਬ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ, ਸਲੀਕੇ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵੇਂ ਰੋਜ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੀਣ ਤੇ ਬੀਣ ਦਾ ਅਦਬ ਉਰਦੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ।”

ਡਾ. ਲਾਲ ਦਾ ਉਰਦੂ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ ਖੁਦ ਸਿੱਖੀ, ਸਗੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਖਾਈ। ਉਰਦੂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਆਲਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ 3 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਸਿੱਖਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਮੁਫਤ ਉਰਦੂ ਸਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 4 ਦਹਾਕੇ

ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 17 ਵਿਚ 'ਉਰਦੂ ਅਮੋਜ਼' ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ; ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਸੈਕਟਰ 32 ਦੇ ਐਸ.ਡੀ. ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਇਹ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਲ ਵਿਚ 6-6 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਦੋ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ

ਕੋਰਸ (ਉਰਦੂ ਅਮੋਜ਼) ਉਹ ਉਰਦੂ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਔਕੜਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਉੱਤੇ ਡਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਪਹਿਲੀ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਐਚ.ਕੇ. ਲਾਲ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਰਦੂ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਥਾਂ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ 1947 ਵਾਲੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਰਦੂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ 'ਆਪਣੀ' ਭਾਸ਼ਾ ਸੀ; ਪਰ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਰਮ ਆਧਾਰਤ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਚੱਕਰ ਚਲਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ, ਉਰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤਾਂ ਲੱਗੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਉਰਦੂ ਪੜ੍ਹਾਉਣੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਰ ਕੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਕਦਰਦਾਨ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ-ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੀ ਉਰਦੂ ਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਖੁਦ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਉਰਦੂ ਸਿੱਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੀ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੱਖਰ ਉਠਾ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਡਾ. ਲਾਲ



ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਨਫਾਸਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਸਕਣ।

ਡਾ. ਲਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਭਾਵੇਂ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕੌਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਰਦੂ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਸਾਡੇ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਵਿਰਸਤ ਨਾਲ ਹੈ। ਵਿਰਸਤ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਣਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਟੁੱਟਣਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। -0-



ਡਾ. ਐਚ.ਕੇ. ਲਾਲ ਸਨਮਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ 'ਫੋਟੋ ਸੈਸ਼ਨ'।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 9 ਜੁਲਾਈ 2016 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-228



ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਰਹੇ ਖਿੜਿਆ,
ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਨਿੱਕੜਾ ਬਾਲ ਹੋਵੇ।
ਠੰਢ ਪਲਾਂ 'ਚ ਪਾਉਂਦਾ ਏ ਆਂਦਰਾਂ ਨੂੰ,
ਜਦੋਂ ਲੱਗਿਆ ਸੀਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-226



ਪਹਿਲਾ ਗਿੱਧਾ ਰੋਣਕ ਲੱਗੂ
ਆਪਾਂ ਵੀ ਤਾਂ ਜਾਵਾਂਗੇ।
ਮੰਮੀ ਲਿਆਂਦਾ ਨਵਾਂ ਗਰਾਰਾ
ਅੱਜ ਤਾਂ ਇਹੀ ਪਾਵਾਂਗੇ।
ਪੂਰੀ ਅਸਾਂ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ
ਨੱਚ ਨੱਚ ਧਰਤ ਹਿਲਾਵਾਂਗੇ।

-ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਮੰਮੀ ਤੇ ਭੈਣੀ
ਕਰਦੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ।
ਮੈਂ ਲਾਡੇ ਰਾਣੀ, ਮੱਖਣ ਪੇੜਾ
ਮਿਲਦਾ ਖੂਬ ਦੁਲਾਰ।
ਮੈਂ ਮੰਮੀ ਦੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ
ਪਾਪਾ ਦੀ ਧੀ ਬੜੀ ਪਿਆਰੀ।
ਪਾਈ ਫਰਾਕ ਚਿੱਟੀ ਤੇ ਹਰੀ,
ਵੇਖੋ ਸਾਰੇ, ਲੱਗਦੀ ਹਾਂ ਪਰੀ।
ਚੱਲੀ ਹਾਂ ਮਾਮਾ ਜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ,
ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈ ਚਾਅ।

-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ
ਫੋਨ: 718-690-8403

ਜਾਪਦੈ ਕੋਈ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ

ਸਾਕ-ਸਬੰਧੀ ਆਇਆ ਹੋਊ।
ਭੇਜੀ ਫਰਾਕ ਮਾਮੇ, ਮਾਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ
ਚਾਚਾ, ਭੂਆ, ਤਾਇਆ ਹੋਊ।
ਬਣ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾਈ
ਜੋ ਭੇਜਾਂਗੇ ਆਉਂਦੀ ਡਾਕੇ।
ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਡਾਚਾ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ
ਜਦੋਂ ਫੋਟੋ ਵੱਲ ਝਾਕੇ।
ਕਰਾਂਗੀ ਖੂਬ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਤਾਂ ਕਿ
ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹਿਣ ਸੁਗਤਾਂ।
ਮੰਮੀ ਫੋਟੋ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੂ
ਜੋ ਪਾਉ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ।

-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ
ਫੋਨ: 408-912-3438

ਧੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੁੱਤ
ਮਾਂਵਾਂ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਬਰਾਬਰ।
ਇਕੋ ਜਿੰਨਾ ਲਾਡ ਲਭਾਉਂਦੀ
ਕਦੇ ਨਾ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਵੱਟ ਪਾਉਂਦੀ।
ਮਾਂ ਨੇ ਸੋਹਣੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾ
ਸਜਾ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਨੂੰ।
ਬੱਚੀ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ ਜਾਪੇ।
ਵਕਤ ਆ ਗਿਆ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ
ਧੀਆਂ, ਵਾਂਗ ਮੁੰਡਿਆਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ।
ਧੀਆਂ ਨਹੀਂ ਪਰਾਇਆ ਧਨ
ਨਾ ਮਾਰੇ ਕੁੱਝ ਵਿਚ।
ਬਣਦਾ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਬੱਚੀ ਨੂੰ
ਰੋੜੀ ਕੁੱਟਦੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ
ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਾਂ ਨੇ ਜੰਮੀਆਂ।
ਈਸਾ, ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ, ਮੁਸਾ
ਸਭ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਂ ਨੇ ਜੰਮਿਆ।

-ਦਰਸ਼ਨਪਾਲ ਦੇਸਾੜ

ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰੋਣਕਾਂ
ਵਿਹੜਿਆਂ ਦੇ ਇਹ ਫੁੱਲ।
ਵੰਡਣ ਸਦਾ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀਆਂ
ਮਿਲਣ ਨਾ ਕਿੱਧਰੇ ਜੋ ਮੁੱਲ।
ਪਤ ਲਿਖ ਜਾਵਣ ਜੇ ਇਹ
ਤਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਇਹ ਕੁਲ।
ਮਾਸੂਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖੜੇ
ਕੋਈ ਆਖੇ ਚਿਤੀਆਂ, ਕੋਈ ਬੁਲਬੁਲ।
-ਸਤਵਿੰਦਰ ਥਾਂਦੀ ਦੌਲਤਪੁਰੀਆ

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਘਟ ਰਹੀ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ

ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ (ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ-ਸਨਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮੋਤ-ਮੁਤੱਈਏ ਬਾਰੇ ਭਰਵੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਏ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ (ਜੇਨ ਸਟੋਨ) 'ਚ ਨਾਮੀ ਸ਼ਾਇਰ ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ ਨੇ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ 'ਜੀ ਆਇਆਂ' ਆਖਦਿਆਂ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ

ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਅਗਲਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸੀ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬ (ਤੀਜਾ ਪੰਜਾਬ) ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਤੀਸਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਇਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੀ। ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਮਾਸਟਰ ਧਰਮ ਪਾਲ ਉਗੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਅਕਸਰ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਰ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਵਲੋਂ ਉਰਦੂ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਸ਼ਾਇਰ ਸ਼ਕੋਬ ਜਲਾਲੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਪਰਤਾਈ ਪੁਸਤਕ 'ਜ਼ਮੀਨ ਚਲਨੇ ਲਗੀ' ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ ਨੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ। ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੁਸਾਂਝ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਅ, ਬਿੰਦਰ ਬਿਸਮਲ, ਕਮਲ ਦੁਸਾਂਝ ਵਲੋਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ-ਗਜ਼ਲਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਵੀ ਚੱਲਿਆ। ਨੀਰੂ ਸਹਿਰਾਅ ਨੇ ਆਏ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।



ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਸਦੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸੂਝਵਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸੇਵਕ ਜਾਵੇਦ ਬੂਟਾ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਾਵੇਦ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਦੋ ਲਿਪੀਆਂ 'ਗੁਰਮੁਖੀ' ਅਤੇ 'ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ' ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡਾ ਪਾਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਭਰਪੂਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਆਣ ਵੱਡੇ ਫਾਰਸੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਿੰਦੀ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿੱਤਾ।

ਜਾਵੇਦ ਦੇ ਫਿਕਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਨੌਂ ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੰਜਾਬੀ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਤੇਰਵੀਂ ਜ਼ਬਾਨ ਗਿਣਦੇ ਹਾਂ) ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਰਫ਼ ਬੋਲਚਾਲ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਨਿੱਠ ਕੇ ਲਿਖਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜਦਕਿ ਉਥੇ ਹਕੂਮਤ ਆਮ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੱਭਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਹੋਏ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਕ੍ਰੈਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲੇ 'ਹੁਣ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਛੋਹਦਿਆਂ ਗੱਲ 'ਪ੍ਰਤੀਲਤੀ' ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਆਰਸੀ' ਅਤੇ 'ਨਾਗਮਣੀ' ਦੇ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਪਰਚੇ 'ਹੁਣ' ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਹੁਣ' ਪਰਚਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਕੀਰਤੀਮਾਨ ਸਿਰਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਖਬਾਰੀ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਰੋਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜਦਕਿ ਕਿ 'ਹੁਣ' ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੂਹ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਿਆਸਤ ਹੀ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੀ ਖਾਣਾ ਹੈ, ਕੀ ਪਹਿਨਣਾ ਹੈ, ਕੀ ਸੋਚਣਾ ਹੈ, ਕੀ ਲਿਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ

M.K. Nijjar DDS Ruchi Nijjar DDS

Laser Dentistry
No shots, No Drill,
No Pain.
Family Dentistry
Cosmetic Dentistry

*Esthetic Crowns, Bridges &
Dentures Teeth Whitening * Oral
Surgery Root Canal Treatments*
*Treatments & Prevention of Gum
Diseases New Patients &
Children Welcome*

510-794-7058

WWW.DRNIJJAR.COM

(Across From Washington Hospital & Bart)
1895 Mowry Ave. Ste 104 Fremont

Anu Attorney Professional Law Group, PLLC.

*More than 25 years of experience *Internationally Awarded-Extraordinary ability
*Served as Legal Advisor to Govt. of India, Embassy of India, Washington, DC



Anu Peshawaria
Attorney at Law

Licensed to practice
Immigration in all 50 states.
More than 20 year experience in
US immigration & Indian law

US IMMIGRATION

*Green Cards (Investor, Employment)
*E-2 investor Visa, L1 (Intra Company)
*Family Green Card, Fiancee Visa
*Deportation Defense, VAWA, U Visa
*Asylum, Appeals, Ninth Circuit Court
*H1B, Computer Engineers, Cooks, Teachers, Students,
Doctors, Nurses, Physical Therapist

ਪੰਜਾਬੀ,
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ,
ਹਿੰਦੀ ਤੇ
ਉਰਦੂ ਵਿਚ
ਗੱਲ ਕਰੋ

**ਹੁਣ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਵੀ
ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁਕਾ ਹੈ**

Contact numbers:

Seattle, WA

Ph: 206-774-0907

Fremont, California

Ph: 510-353-0102

Cell Phone 510-299-1907

Toll free: 1-866-586-6297

anu@anuattorney.com

www.anuattorney.com

FAMILY LAW (Only In WA)

*Divorce *Annulment
*International Custody

INCORPORATIONS

(Only In WA)

*International Contracts, Mergers
*Attorney Supreme Court of India

46560 Fremont Blvd., STE#205, Fremont, CA 94538
801 Pine Street, Suite 7H, Seattle, WA 98101
Offices: Seattle, WA *Fremont, CA *UK *Canada *India

Evening
Appointments
Available

ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਦੀ ਤੰਗੀ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਖਰੀਦ
ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਵਧਾ ਸਕਦੇ
ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਲੋਡ
ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਸਾਨੂੰ
ਭੇਜੋ, ਤੁਰੰਤ ਅਦਾਇਗੀ ਪਾਓ।



*ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ
*ਇਕ ਵਾਰ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ
*ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ

Rates as low as 2.0%

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਪਾਲ ਫੋਨ 1-800-705-3863

Trucking Companies-Improve Your Cash Flow

*Low Rates *One-Time Discounts *No Minimums

Call Paul at 1-800-705-3863

www.Transportationfunding.com

Transportation Funding Group, Inc.

Minneapolis, MN 55426

ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣਗੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ 186 ਕੇਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ (ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.) 186 ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹੇਗੀ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਢਲੀ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਨੇ 186 ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਹਰਿਆਣਾ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਵਾਪਰੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚ 3325 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ 241 ਕੇਸ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਜਸਟਿਸ ਨਾਨਾਵਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।



ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਗੰਭੀਰ: ਰਾਜਨਾਥ

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ: ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੱਕ ਰਲ ਕੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 286 ਕੇਸਾਂ ਵਿਚੋਂ 22 ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪੜਤਾਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਘੇਰਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੇ ਠੇਕਾ ਆਧਾਰਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਾਲੀ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ 23 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੇ ਪਨਬਸ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਮਾਰਚ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਠੇਕਾ ਆਧਾਰਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਸੈਕਟਰ-36 ਦੇ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ



ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਜਿਥੇ ਨਾਕੇ ਤੋੜੇ, ਉਥੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉਪਰ ਪਥਰਾਅ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਸਨਾਖਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁਹਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਦਫਤਰ ਮੁਹਰੇ ਧਰਨਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ (ਡੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਈ.) ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਹੋਰ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰਾਂ (ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ) ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਮੁਹਾਲੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਅੱਗੇ ਲੜੀਵਾਰ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਰੱਖ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਤੁਰਤ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਸਿੱਖ ਨਿੱਤਰਿਆ

ਸਿਡਨੀ : ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀਆਂ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿੱਖ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦ ਤੌਰ ਉਤੇ ਚੋਣ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਨ ਅਰਕਨ ਹਾਰ ਬਰ ਸਿਟੀ ਦਾ ਕੌਂਸਲਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਨ ਅਰਕਨ ਸਾਊਥ ਵੇਲਜ਼ ਮਿਡ ਨਾਰਥ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੇਨ ਅਰਕਨ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇਨ ਆਪਣਾ ਕੌਰੀ ਹਾਊਸ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਜੇਨ ਅਰਕਨ ਦਾ ਜਨਮ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਲਗੂਲਗਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਰਕਨ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ ਉਤੇ ਕੌਂਸਲਰ ਹਨ ਪਰ



ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਹੈ। ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਜੇਕਰ ਅਰਕਨ ਜਿੱਤਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣਾ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੁਲਿਸ ਭਰਤੀ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ: ਇਥੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਲਈ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅੱਠ ਲੜਕੇ ਦੌੜ ਦੌਰਾਨ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 2 ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਲੜਕੇ ਨੇ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਦਮ ਤੌੜਿਆ, ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਲੜਕੇ ਦੀ ਮੌਤ ਲੋਕ ਨਾਇਕ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਹੋਈ।

ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਲੜਕਿਆਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਲਈ ਦੌੜ ਦੌਰਾਨ ਭਿਵਾਨੀ ਰਾਮ ਕਿਲਾ ਵਾਸੀ ਸਮੇਂਬੀਰ ਪੁੱਤਰ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ, ਗੁੜਗਾਉਂ ਵਾਸੀ ਸੰਦੀਪ, ਭਿਵਾਨੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖਰਪੁਰਾ ਵਾਸੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਾਰਾਇਣ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਖਦੇਵ, ਮੁਕੇਸ਼, ਗੋਤਮ ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਚਾਨਕ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ।

ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੂਗਰ ਰੋਗ ਦਾ ਪਿਆ ਲਪੇਟਾ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ੂਗਰ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦਮ ਤੱਕ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2015 ਦੌਰਾਨ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ 415 ਅਰਬ ਲੋਕ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਉਪਰ ਕਾਬੂ ਨਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਲ 2040 ਤੱਕ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 642 ਅਰਬ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਆਮ ਤੌਰ ਉਤੇ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਸਾਝੇ ਭੋਜਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਏਸ਼ੀਆ ਮਹਾਂਦੀਪ ਵਿਚ ਸਾਲ 2015 ਦੌਰਾਨ 78.3 ਅਰਬ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ 2040 ਤੱਕ 140.2 ਅਰਬ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। 2015 ਦੌਰਾਨ

ਭਾਰਤ ਦੀ 6.9 ਕਰੋੜ ਆਬਾਦੀ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੰਸਾਰ ਸਿਹਤ ਬਜਟ ਦਾ 12 ਫੀਸਦੀ ਖਰਚ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੂਗਰ ਇਲਾਜ ਉਪਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 79 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਉਪਰ ਪੈਂਦੇ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਹਰ ਸਾਲ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ-ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹਰ 6 ਸੈਕੰਡ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸ਼ੂਗਰ ਪੀੜਤ ਦਮ ਤੋੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜ ਲੱਖ ਮਿਲੀਅਨ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ੂਗਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਨਵ ਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ੂਗਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉਤੇ 4 ਤੋਂ 5 ਲੱਖ ਨਵ ਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸ਼ੂਗਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿਰਫ 1.8 ਫੀਸਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਲਪੇਟ ‘ਚ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 1.8 ਫੀਸਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਹੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 10 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 1.8% ਨੌਜਵਾਨ ਹੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸਰਵੇਖਣ 22 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਹੋਰ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਉਤੇ ਬਣੀ ਫਿਲਮ ਉਤਤਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗਲਤ ਤਸਵੀਰ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਸ਼ਾ ਕਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ‘ਚ ਚੱਲਦਾ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਅੱਡਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਦਾ ਗੈਂਗ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਬਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਹੀ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਚ ਆਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਵਲੰਟੀਅਰ ਦੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ‘ਚੋਂ ਮੁਫਤ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਦਵਾਈ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ

ਇਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ 1100 ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ, 125 ਨਸ਼ੀਲੇ ਕੈਪਸੂਲ, 100 ਗ੍ਰਾਮ ਚਰਸ ਅਤੇ 10 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਸੈੱਲ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਸ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਉਤੇ ਰੇਡ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਉਥੇ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਮਾ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਦੇ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ‘ਆਸ਼ਾ’ ਮੁੜ ਬਣੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ

ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਇੰਚਾਰਜ ਲਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਕੱਤਰ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਆਗਮੀ ਚੋਣਾਂ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇੰਚਾਰਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁੜ ਵਿਵਾਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮਲ ਨਾਥ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਹੰਗਾਮੇ ਕਾਰਨ ਕਮਲ ਨਾਥ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਨਵੀਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਉਤੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਘਿਰ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਚੰਬਾ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਤੇ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਮਲ ਨਾਥ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਜਪਾ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾਰਨ ਕਾਫੀ ਹੰਗਾਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ 26 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਚੰਬਾ



ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ। 19 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੀ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਚਾਰ ਵਾਰ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਤੇ ਛੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ

ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਦਾਗੀ ਆਗੂ: ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਹਿਲਾ ਨੇਤਾ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਬੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਪਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤੇ ਦਾਗੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉਤੇ ਬਿਠਾਉਣ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਲ ਹੁਣ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਦਿੱਖ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂ ਵਿਨੀਤ ਜੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਕਮਲ ਨਾਥ ਤੇ ਹੁਣ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਲ ਚੰਗੇ ਆਗੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਖਿਲਾਫ ਮੁੜ ਮੁਹਿੰਮ

ਕਾਬੁਲ: ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨਾ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਹਮਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। 'ਖਾਮਾ ਪ੍ਰੈੱਸ' ਨੇ ਪੈਂਟਾਗਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਵਿਆਪਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਜ਼ਾ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੈਂਟਾਗਨ ਦੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਕੱਤਰ ਪੀਟਰ ਕੁੱਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਮਲੇ ਇਛੁੱਕ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਅਤਿਵਾਦ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ (ਏ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਐਫ.) ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਪਾੜਿਆਂ ਨੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਿਆ

ਬਠਿੰਡਾ: ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਐਤਕੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁ-ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸਿਰਫ 18,500 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੀਬ 66 ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਐਤਕੀ ਬਹੁ-ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਲਜਾਂ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਜੇ.ਈ.ਟੀ.) ਵੀ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 18,500 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਨਲਾਈਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਚੁਆਇਸ ਲੈਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਰੀਬ 165 ਕਾਲਜ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 66 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀਟਾਂ ਹਨ। ਆਨਲਾਈਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਰੀਕ ਪਹਿਲਾਂ 15 ਜੂਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ 21 ਜੂਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ



ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁ-ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਸ.ਸੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਆਨਲਾਈਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ।

ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬਹੁ-ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਵਜ਼ੀਫਾ ਸਕੈਂਡਲ

ਗਈਆਂ ਸਨ। ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸਨਅਤੀ ਸਿਖਲਾਈ ਬੋਰਡ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨਵਨੀਤ ਵਾਲੀਆ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਤਕੀ ਵੀ ਦਸਵੀਂ ਵਿਚੋਂ ਰੀਅਪੀਅਰ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋ ਕੌਂਸਲਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਬਹੁਤਕਨੀਕੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜਾਂ ਕੋਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕੋਰਸ ਦੀ ਕਰੀਬ 22 ਹਜ਼ਾਰ ਸੀਟ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਕੌਂਸਲਿੰਗਾਂ ਮਗਰੋਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜ ਇਹ ਸੀਟਾਂ ਭਰ ਸਕਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਸਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀਆਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਦਸਵੀਂ ਵਿਚੋਂ ਰੀਅਪੀਅਰ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਲਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਐਤਕੀ ਸੀਟਾਂ ਖਾਲੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਡਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵਿਚਾਲੇ ਤਕਰਾਰ ਵਧਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵਿਚ ਤਕਰਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਆਪਣੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਸਾਮਨਾ' ਰਾਹੀਂ ਲਗਾਤਾਰ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਤੱਕ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਇਕ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰ ਨੇ ਉੱਦਵ ਠਾਕਰੇ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਇਕਾਈ ਦੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਮਨੋਗਤ' ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਮਾਧਵ ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੁਸੀਂ' ਤਲਾਕ ਕਦੋਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹੋ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਰਾਓਤ ਨਾਮੀ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਇਕ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਹੋਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੂੰ 'ਸ਼ੋਲੇ'

ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਡੋਰੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈ ਸੇਵਕ ਸੰਘ (ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.) ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਹੇਜ਼ ਜਾਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ 'ਮੁਸਲਿਮ ਵਿਰੋਧੀ' ਅਕਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਇਫਤਾਰ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਦੇਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਣੇ ਕਈ ਮੁਸਲਿਮ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਗਠਨ ਮੁਸਲਿਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਚ ਇਸ ਇਫਤਾਰ ਪਾਰਟੀ ਕਰੇਗਾ। ਮੁਸਲਿਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਚ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਫਤਾਰ ਪਾਰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਇਫਤਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਲੀਡਰ ਇੰਦਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀਅਤਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕਿਰਨ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹਰ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਸਰਾਨੀ ਦਾ ਸੀਨ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਉੱਦਵ ਠਾਕਰੇ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾ

ਲੈਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਵਿਧਾਇਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਹਿਲੇਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਫੰਡ: ਟਰੰਪ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਰਾਜਸੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦੇਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰਿਪਬਲੀਕਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਗੈਰ ਫੌਜੀ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਫੰਡ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

35 ਸਫਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਕਿਤਾਬਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਟਰੰਪ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਲਾਭੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਨਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ। ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਟਰੰਪ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 2008 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਲਿੰਟਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੂੰ 1,000,001 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 5,000,000 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਗੈਰ-ਫੌਜੀ ਪਰਮਾਣੂ ਤਕਨੀਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਲਾਬਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸਤੰਬਰ 2008 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੈਨੇਟਰ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ

ਰੋਕਣਗੇ। ਇਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ 2008 ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਸੰਘ (ਸੀ. ਆਈ.ਆਈ.)



ਨੇ ਕਲਿੰਟਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੰਜ ਤੋਂ ਦਸ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼

ਲਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜ ਫਰਨਾਡੋ ਨੂੰ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਉੱਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਫਰਨਾਡੋ ਨੇ ਕਲਿੰਟਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਤੋਂ 50 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਟਰੰਪ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕਲਿੰਟਨ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆਉਣੀ ਪਈਆਂ ਅਤੇ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਦਾ ਨੁਕਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਬੇਰੋਕ ਆਪਣੇ ਖੰਭ ਖਿਲਾਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ।

ਮੁਤਵਾਜ਼ੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਦਫਤਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਖਤੀ ਮਗਰੋਂ ਮੁਤਵਾਜ਼ੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਆਰਜ਼ੀ ਦਫਤਰ (ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ) ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਪਿਆ। ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਥਾਪੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਵਿਚ ਇਹ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਸੀ। ਮੁਤਵਾਜ਼ੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤਖ਼ਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ 18 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾਦੂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਰ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਆਰਜ਼ੀ ਦਫਤਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁਤਵਾਜ਼ੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਵਿਚ 10 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਸਰਬੱਤ

ਖਾਲਸਾ ਸੱਦਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਲਈ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਟਕਸਾਲ ਵਿਚ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਖਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਥੇਦਾਰ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ, ਭਾਈ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ, ਵੱਸਣ ਸਿੰਘ ਜਫਰਵਾਲ ਪਿੰਡ ਦਾਦੂ ਪੁੱਜਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ। ਮੁਤਵਾਜ਼ੀ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾਦੂਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਦਫਤਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਸਿੱਧੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸੂਫੀ ਕੱਵਾਲ ਅਮਜਦ ਸਾਬਰੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ

ਕਰਾਚੀ: ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਰਾਚੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਉਘੇ ਸੂਫੀ ਕੱਵਾਲੀ ਗਾਇਕ ਅਮਜਦ ਸਾਬਰੀ ਦੀ ਅਣਪਛਾਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਸਾਬਰੀ ਦੇ ਇਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਵੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਦੋ ਅਣਪਛਾਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀਆਂ ਨੇ ਲਿਆਕਤਾਬਾਦ 10 ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਅਮਜਦ ਸਾਬਰੀ ਦੀ ਕਾਰ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਬਾਸੀ ਸ਼ਾਹੀਦ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ 30-ਬੋਰ ਦੇ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਨਾਲ 45 ਸਾਲਾ ਅਮਜਦ ਸਾਬਰੀ ਦੇ ਪੰਜ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ, ਜੋ ਸਾਬਰੀ ਦੀ ਛਾਤੀ, ਸਿਰ ਅਤੇ ਕੰਨ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ। ਸਿਰ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਸਾਬਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਜਦ ਸਾਬਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉੱਘੇ ਕੱਵਾਲ ਗੁਲਾਮ ਫਰੀਦ ਸਾਬਰੀ ਦਾ ਬੇਟਾ ਸੀ,



ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸੂਫੀ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਅਮਜਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਕੱਵਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ, ਜੋ ਵੀ ਸਾਬਰੀ ਭਰਾ ਗਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਤੁਰਤ ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੱਵਾਲੀਆਂ ਵਿਚ 'ਭਰ ਦੇ ਝੋਲੀ ਮੇਰੀ', 'ਤਾਜਦਾਰ-ਏ-ਹਰਾਮ' ਅਤੇ 'ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇਰੇ ਸਿਵ' ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਅਮਜਦ ਸਾਬਰੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ।

ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਬੇਕਾਬੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਗਰਮ ਮੌਸਮ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਗਰਮ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੇ ਮੌਸਮੀ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਚ ਘੱਟ ਤਬਦੀਲੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਭਵਿੱਖ ਉੱਤੇ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਖੁਦ ਉੱਤੇ ਘੱਟ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਹ



ਖੁਲਾਸਾ ਇਕ ਨਵੇਂ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭੂ ਮੱਧ ਰੇਖਾ ਨੇੜੇ ਹਿੰਸਕ ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਦਰ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮਾਡਲ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਗਰਮ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੁੱਸੇਧਰੇ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਸੋਚ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ

ਦੀ ਓਹਾਇਓ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਬ੍ਰੈਡ ਬੁਸ਼ਮੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੁਹਾਡੇ ਤੰਤੂਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਵਿੱਜੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਮਸਟਰਡਮ ਦੇ ਪੌਲ ਵਾਨ ਲਾਗੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਡਲ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਦਰ ਉੱਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਖੋਜ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਮਾਡਲ ਨੂੰ 'ਕਲਾਈਮੇਟ ਅਗਰੈਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸੈਲਫ ਕੰਟਰੋਲ ਇਨ ਹਿਊਮਨਜ਼' (ਕਲੈਸ) ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਪੱਧਰ ਗਰਮ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੁਸ਼ਮੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ ਦੋ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਕਾਰਨ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁੱਸੇ ਬਾਰੇ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਗਰਮ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਲੋਕ ਬੇਆਰਾਮੀ ਅਤੇ ਖਿਝ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੁੱਸਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਇਸ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚੋਂ ਕਤਲ ਵਰਗਾ ਕਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ।

ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਜਾਦੂਗਰੀ

ਆਰਥਿਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲੂ ਸਮਝਣ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਰਘੂਰਾਮ ਰਾਜਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਕਸਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਚਲਾ ਫ਼ਰਕ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਭਾਵੇਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਮਾਨਅਰਥੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਕਿਉਂ ਦਿਖਾ ਰਹੀ

ਅਭੈ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ

ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਕੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਹੀ ਬਾਜ਼ਾਰਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਚਲੇ ਫ਼ਰਕ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪੱਖ ਉਭਾਰੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਫ਼ਰਕ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਰਗੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿਚ ਸਿਖਲਾਈ-ਯਾਫ਼ਤਾ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਹੁੰਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਖੱਬਾ ਪੱਖ, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਜਾਂ ਤਾਂ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ 60 ਅਤੇ 70 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਵਿਕਸਤ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ (ਵਿਤੀ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ) ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਕਾਰਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਬਣਨ ਦੀ ਥਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਘ੍ਰਿਣਾ ਕਰਨ ਲਗਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਘ੍ਰਿਣਾ ਨੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਭੇਤ ਜਾਣਨ ਦੀਆਂ ਬੌਧਿਕ ਸਮਰਥਾਵਾਂ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁੜ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਬਣੀਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਬਦਲ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਸਥਾਪਤ ਬਦਲਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ।

'ਮੌਰਗਨ ਸਟੈਨਲੀ' ਵਿਚ 'ਇਮੇਜਿੰਗ ਮਾਰਕਿਟਸ' ਦੇ ਮੁਖੀ ਰੁਚਿਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ

ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਪਿੱਠ ਬਪਥਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 2010 ਤੋਂ 2015 ਦਰਮਿਆਨ ਬਣੇ ਸਾਡੇ ਨਵੇਂ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੇਰੇ ਹੈ ਜੋ ਦਵਾਈ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਹਨ। ਸ਼ਰਮਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਅਰਬਪਤੀ ਉਤਮ ਜਾਂ ਨੇਕ ਸਮਝੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਕ੍ਰੋਨੀ ਕੈਪੀਟਲਿਸਟਾਂ' ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਭਾਵ ਇਹ ਖਣਨ ਜਾਂ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਵਰਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਦਦ ਜਾਂ ਜੁਗਾਤਬਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਨੈੱਟ

ਕਿ ਇਹ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਤੋਂ ਵਾਈ ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਧੇਰੇ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਵਿਧੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਮਾਪਣ ਲਈ ਨੈਗੇਟਿਵ ਡਿਫਲੇਟਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਸਮੁੱਚਾ ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ ਮਾਪਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਵਰ੍ਹੇ ਭਾਵ 2011-12 ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਡਿਫਲੇਟ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਡਿਫਲੇਟਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਣਜ, ਹੋਟਲ, ਆਵਾਜਾਈ, ਸੰਚਾਰ ਆਦਿ ਖੇਤਰਾਂ



ਵਰਕਿੰਗ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਨੋਕਿਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲ ਕਮਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਰੁਚਿਰ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਾਈਪਡ' ਵੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ 7.6 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਣ ਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਹਕੀਕੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਸਿਰਫ 5 ਅਤੇ 6 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਹੈ। ਰੁਚਿਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਰਵੱਈਆ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਰੁਚਿਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਗੱਲ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਮਾਪਣ ਦੀ ਨਵੀਂ ਵਿਧੀ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ

ਵਿਚ ਸਮੁੱਚਾ ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ 6.6 ਤੋਂ 7.4 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਨੈਗੇਟਿਵ ਡਿਫਲੇਟਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 9 ਤੋਂ 10.3 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ ਵਜੋਂ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ੀਤੀ ਦਾ ਅੰਕੜਾ 4.9 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ੀਤੀ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਜੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 8 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਜੀ ਖਪਤ ਵਿਚ 127,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਧੇਰੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵਾਧਾ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ 17000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਕਿਉਂ ਆਈ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਕੋਲ 7 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਨਕਦੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੋਲ ਵੀ 5 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਨਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਧਣ ਦੀ ਦਰ ਡਿਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਡਾ ਆਰਥਿਕ ਵਰਤਮਾਨ ਏਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮਜ਼ ਅਤੇ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀਜ਼ ਦੇ

ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਵਿਧੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਵਾਧਾ ਦਰ ਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਵਿਧੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਵਾਧਾ ਦਰ ਵੀ। ਇਹ ਮੰਗ ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਰਬਮ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਗ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਧੋਖੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਤਾਂ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਧੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਮਾਪਦੇ ਹਨ। ਝੂਠੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ। ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਵਧਾਏ-ਚੜ੍ਹਾਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਹੀ ਗ਼ਲਤਫਹਿਮੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਹੀ ਪਿੱਠ ਬਪਥਾਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਰਅਸਲ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰ ਢਿੱਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂੰਜੀਪ੍ਰਸਤੀ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਕਾਰਨਾਮਾ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਗਾੜ ਹਟਾਏ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸਿਰਫ ਅੰਕੜੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਨਰਾਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਤੀਜਾ ਸਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 6 ਮਹੀਨੇ ਗੁਜ਼ਰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਲਟੀ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਕੁਰਸੀ ਉਸ ਹੇਠੋਂ ਖਿਸਕ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰਹੀਣ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਘਰੇਲੂ ਔਰਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਵਧਦੀ ਹੋਈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਿਗਾੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਮਤਕਾਰੀ ਕਦਮ ਨਾ ਉਠਾਏ, ਕੁਝ ਜਾਦੂ ਵਰਗਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ 7.6 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ ਧਰੀ ਦੀ ਧਰਾਈ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰਲੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਇਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭਾਰੂ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਮੰਚ 'ਤੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨੀਤੀ-ਘਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਤੇ ਸਿਵਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਇਸ ਸੱਚ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤੇ ਮਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਟੇਕ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇ; ਪਰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਸੋਝੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕਪਾਸਤ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ

ਆਰਿਫ ਨਿਜ਼ਾਮੀ

ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਵਜੋਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁੱਲਾ ਮਨਸੂਰ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਮਰੀਕੀ ਡਰੋਨ ਹਮਲਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਤਹੱਸਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਅਮਰੀਕੀ ਡਰੋਨ ਹਮਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਂਜ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਵਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਪਣੇ ਅਤਿਵਾਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਡਰੋਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਜਦੋਂ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੀ ਫੇਰੀ 'ਤੇ ਸਨ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਬਾਈਪਾਸ ਸਰਜਰੀ ਲਈ ਲੰਡਨ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਸਨ। ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਸਾਥੀ ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ ਇਸਹਾਕ ਡਾਰ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ

ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਵਿਚ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਸਨ। ਇਹ ਬੈਠਕ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਦੀ ਥਾਂ ਸੋਧਿਆਂ ਹੀ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਿਵਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗਾੜ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਉਤਰੇ ਹੋਏ ਚਿਹਰੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਸਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ ਲਈ ਫ਼ੌਜ ਵੱਲੋਂ ਸਖ਼ਤ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਪਰ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਵਿਚਾਰੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹੀ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ?

ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਬੇਹੱਦ ਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਮੜ੍ਹਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਰਗਰਮ ਅਤਿਵਾਦੀ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਹੁਣ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਪੌਸ਼ਕ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪੀੜਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਤੋਤਾ-ਰਟਣ 'ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ 'ਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਕੇ ਵੱਡੀ ਘੜਮੱਸ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਲੋਚਨਾ

ਇਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ। ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਹਿਮ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਿਸ ਦੀ ਚਲਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਵਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਫ਼ੌਜੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਆਪਾ-ਪੜਚੋਲ ਵੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀਆਂ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਿੱਧ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਅੰਤਹੀਣ ਸੁਰੰਗ ਵੱਲ ਲਿਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ



ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਮੋਦੀ ਆਪਣੇ ਪੱਤੇ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਕੂਟਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਾਨਦਾਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਸਹਿਤ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਸਫਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕੁਝ

ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁਣ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੋਧਨ 'ਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਈਆਂ। ਇਹ ਮੋਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਹੋਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਪਰਮਾਣੂ ਸਪਲਾਈ ਗਰੁੱਪ (ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ.) ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਤੇ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ. ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ. ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਾਉਣ ਪੱਖੋਂ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਕਾਫੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਜਾਗਿਆ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵੱਲੋਂ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਿਚਰਡ ਓਲਸਨ ਸਮੇਤ ਦੋ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵਫ਼ਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਖੱਪਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤਿੱਕੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬੜੇ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਇਕ-ਅੱਧ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਹੱਲ ਹੋਣਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਲਿਆਏ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੱਕਾਨੀ ਨੈੱਟਵਰਕ

ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਚਲੇ ਨੀਤੀ-ਘਾਤਿਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵੀ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਨਾਖੁਸ਼ ਹੈ।

ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਪੱਖੋਂ ਕਾਫੀ ਔਖੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਠੰਢੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਆਪਾ-ਪੜਚੋਲ ਕਰ ਕੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਲੱਭਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਹਰ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਚੀਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖਣ ਦੀਆਂ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ। ਚੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਖ਼ੁਦ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਧਾਰਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਿੱਧ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਫ਼ੌਜ ਵਾਲਾ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਚੋਣਵੇਂ ਸੁਧਾਰਕ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਚੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਮੁੜ ਤੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਜੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚੀਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤਾਂ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਨਮਾਦ ਵਿਚ ਵਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮੁੜ ਸੁਧਾਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਦੁਰਗਾਮੀ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਇਹੀ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਲੋਕਗੀਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜੰਮਦੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਰਦੇ ਹਨ। ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ—ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ, ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ, ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਵਾਰ ਕਾਵਿ ਸਮਾਨਤਰ ਵਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਇਸ਼ਕ ਮਿਜਾਜ਼ੀ ਭਾਵ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਰਚੇਤਾ ਮਰਦ ਹੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਹੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਧਾਰਾ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਵਹਿੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਚੇਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਲੋਕ ਗੀਤ ਨਾਰੀ ਮਨ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਦਬਾਈ ਨਾਰੀ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਲੋਕ ਗੀਤ ਕੇਵਲ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਮੁੱਚੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਗੀਤ ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕਧਰਾਈ ਰਸਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵਡੇਰੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਅਰਥ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਛੁਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਮਕਾਲ ਦਾ ਵੀ ਚਿੱਤਰਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਕਿਸੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਓਨੀ ਦੇਰ ਹੀ ਉਹ ਸਭਿਆਚਾਰ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੌਮ ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਭੁੱਲ ਗਈ। ਅਜੋਕੀ ਮੰਡੀ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਿਰਜਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਖਪਤ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਚੇਰੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਮੰਡੀ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਭਾਗ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੰਡੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੰਗ ਲੜਨ ਦਾ ਅਹਿਦ ਹੈ। ਹਬਲੀ ਪੁਸਤਕ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਕਾਰਜ ਹੈ।

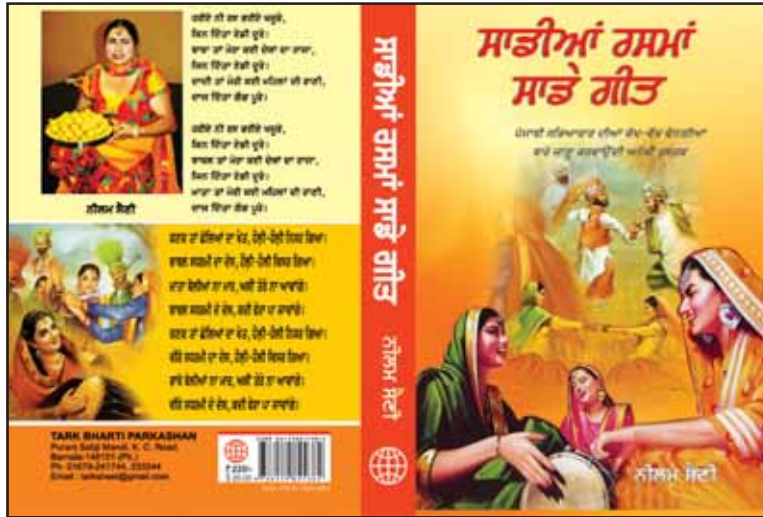
ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਾਦਾ, ਸਰਲ ਅਤੇ ਸੌਖਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਜਿੰਨਾ ਜਟਿਲ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਿਕ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵੀ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਵਚੇਤਨ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਰੋਧਤਾਈਆਂ ਦਾ ਕਲਾਤਮਿਕ ਉਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਗਮੀਆਂ ਇਕੋ ਧਾਗੇ ਵਿਚ ਪਰੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਜਣ ਵਾਲੇ, ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਸੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਨਰ-ਨਾਰੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖੂਬਸੂਰਤੀਆਂ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਏਨੇ ਵਿਭਿੰਨ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਰਜਕਾਂ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿਚ ਨਰ-ਨਾਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਲਿੰਗ ਪ੍ਰਤੀ ਖਿੱਚ ਅਤੇ ਹਉਮੈ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਦਵੰਦਾਤਮਿਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਧਰਤੀ ਤੇ ਅੰਬਰ ਦਾ ਪੈ ਗਿਆ ਝਗੜਾ
ਕੌਣ ਜਿੱਤੇ ਕੌਣ ਹਾਰੇ

ਅੰਬਰ ਤਾਂ ਆਖੇ ਮੈਂ ਅੱਜ ਹੀ ਵਰਸਾਂ
ਧਰਤੀ ਕਹੇ ਸੋਕ ਜਾਣਾ ਵੇ-ਹੋ...

ਇਸ ਲੋਕ ਗੀਤ ਵਿਚ ਨਾਰੀ ਮਰਦਾਵੀਂ



ਹਉਮੈ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਸੋਖ ਲੈਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਮਰਦ ਨਾਲ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਪੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸਿਰਜ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੀਤ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਤੇ ਅੰਬਰ ਦੇ ਰੂਪਕ ਰਾਹੀਂ ਨਰ-ਨਾਰੀ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਰੋਧ ਤੇ ਸੁਮੇਲ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉਗਮਣ, ਵਿਗਮਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਿਨਸਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫਰ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮੀਂਹ ਉਪਰੰਤ ਧਰਤੀ ਹਰੀ-ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਨਾਰੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਹਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਾਂਗ ਫੈਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿਚ ਖੇਡਦੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਮਾਂ ਦੇ ਮੁਹੱਬਤੀ ਸੰਗੀਤਮਈ ਕਾਵਿਕ ਬੋਲ ਲੋਰੀਆਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੰਮੀਂ ਰੁੱਝੀ ਮਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰਦੀ-ਦੁਲਾਰਦੀ ਪਿਆਰ ਵਿਗੁੱਤੇ ਸ਼ਬਦ

ਉਚਾਰਦੀ ਤਾਂ ਕਦੀ ਚੌਂਕੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਾਂ ਚਰਖੇ ਦੀ ਘੂਕਰ ਉਸ ਦੀ ਤਾਲ ਬਣਦੇ ਤੇ ਕਦੀ ਚੌਂਕੇ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਭਾਵ ਗੜਵੀ ਜਾਂ ਕੌਲੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਜ ਬਣ ਜਾਂਦੇ। ਇਹ ਤਾਲ ਸਾਜ ਤੇ ਮਾਂ ਦੀ ਲੈਅ ਮਈ ਅਵਾਜ਼ ਹੀ ਲੋਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ। ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਖੇਡਦਾ ਬਾਲ ਮਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖੀ ਸੁਪਨੇ ਵਜੋਂ ਉਭਰਦਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਲੋਰੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਘੋੜੀਆਂ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਇਹ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਨਾਰੀ ਕੰਨ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜੇ ਇਹ ਬੋਲ ਕੇਵਲ ਲੜਕੇ ਲਈ ਹੀ ਉਭਰਦੇ ਰਹੇ। ਕੋਈ ਲੋਰੀ ਜਾਂ ਘੋੜੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਸੁੱਖ ਦੀ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਜਾਂ ਇਹ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਰੀਆਂ ਤੇ ਘੋੜੀਆਂ ਦੀ ਰਚੇਤਾ ਦੇ ਕੰਨ ਖੁਦ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਖੜੀ ਸਾਂ ਬਾਬਲ ਜੀ ਦੇ ਪਾਸ
ਬਾਬਲ ਮੇਰੀ ਆਸ
ਬਾਬਲ ਵਰ ਲੋੜੀਏ...।
ਨੀ ਲਾਡੋ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਰ ਲੋੜੀਏ?
ਬਾਬਲ ਜਿਉਂ ਤਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਚੰਨ
ਚੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਾਹਨ
ਕਨਈਆ ਵਰ ਲੋੜੀਏ।

ਬਾਬਲ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਪਿਤਰੀ ਢਾਂਚਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚ ਬੰਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਹੁਰੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ 'ਰਾਮ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆਏ, ਵੱਜ ਰਹੀਆਂ ਬੰਸਰੀਆਂ' ਦੇ ਗੀਤ ਸੂਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਸਮਾਜ ਉਸ ਨੂੰ ਕਨਈਏ ਦੀ ਰਾਧਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਰਾਮ ਦੀ ਸੀਤਾ ਵਿਚ ਢਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਢਲਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਨੂੰ ਨਾਰੀ ਨੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਵੇਂ ਘਰ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੂਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਵੇਂ ਘਰ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ, ਸੱਸ-ਸਹੁਰੇ, ਦਿਉਰਾਂ-ਜੇਠਾਂ, ਦਰਾਣੀਆਂ-ਜਠਾਣੀਆਂ, ਨਣਦਾਂ ਨਾਲ ਖੱਟੇ-ਮਿੱਠੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਵੈਰਾਗ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਰੁਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰੁਦਨ ਵਿਚ ਮਾਂਵਾਂ-ਧੀਆਂ ਦਾ ਰੁਦਨ ਇਸ ਗੀਤ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਵਣ-ਵਣ ਪੀਲਾਂ ਪੱਕੀਆਂ
ਨੀ ਮੇਰੀਏ ਰਾਣੀਏ ਮਾਏ
ਕੋਈ ਹੋਈਆਂ ਲਾਲੋ-ਲਾਲ ਨੀ ਭਲੀਏ।
ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੁਰੇ ਤੋਰ ਕੇ
ਨੀ ਮੇਰੀਏ ਰਾਣੀਏ ਮਾਏ,
ਤੇਰਾ ਕੋਹਾ ਕੁ ਲੱਗਦਾ ਜੀਅ ਨੀ ਭਲੀਏ!
ਦਿਨ ਨੂੰ ਗਿਣਦੀ ਪੂਣੀਆਂ
ਨੀ ਮੇਰੀ ਰਾਣੀਏ ਧੀਏ,
ਕੋਈ ਤਾਰੇ ਗਿਣ-ਗਿਣ ਰਾਤ ਨੀ ਭਲੀਏ!

ਮੁੜ ਉਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਚ-ਮਿਚ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਣਦਾਂ-ਦਿਉਰਾਂ ਦੇ ਮੰਗਣੇ, ਵਿਆਹ ਮੁਕਲਾਵੇ ਕਰਨੇ ਤੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣੇ। ਮੁੜ ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਦੀਆਂ ਲੋਰੀਆਂ, ਘੋੜੀਆਂ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚਰਖੇ ਦੇ ਫੇਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਨਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਨਾਰੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਹੀ ਸਾਭਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਹਨ।

ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਾਡੀਆਂ ਰਸਮਾਂ, ਸਾਡੇ ਗੀਤ' ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਜਨਮ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਤੱਕ (ਮੌਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਦੇ ਗੀਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਭੁੱਲੀਆਂ ਵਿਸਰੀਆਂ

ਪੁਸਤਕ ਰਿਵੀਊ

ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਨੀਲਮ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਨਾਰੀਆਂ-ਦਾਦੀਆਂ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੰਗ੍ਰਿਹਕਾਰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਾ ਵਸੀ ਹੋਵੇ। ਉਪਰੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਰਸਮਾਂ ਤੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਭਾਲਣਾ, ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜੰਮੀ ਪਲੀ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਸੰਭਾਲਣਾ ਇਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪਹਿਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਗੀਤ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮਾਜ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਕ ਲੋਕ ਗੀਤ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦਣਾ ਏਨਾ ਸੌਖਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਿਆਹ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਸਮਾਂ ਤੇ ਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਨੀਲਮ ਨੇ ਚੰਗਾ ਉਦਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨੀਲਮ ਖੁਦ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਿਕਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਧਾਰਾ ਦਾ ਖਜਾਨਾ ਅਤੁੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂਭਣਾ ਸੁਖਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਵਿੰਦਰ ਸਤਿਆਰਥੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੱਕ ਅਤੇ ਡਾ. ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਮਾਤਤ-ਤੁਮਾਤਤ ਤੱਕ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਛੋਪ ਕੱਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਦਾ ਕੰਮ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਲੋਕ ਗੀਤ ਹੀ ਇੱਕਠੇ ਕੀਤੇ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਕੇਵਲ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਰੰਗ ਭਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁੱਲਵਾਨ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਮੁਬਾਰਕਾਂ।

—ਡਾ. ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ

**ਐਸੋਸੀਏਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ,
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।**

ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਖੇਡਿਆਂ ਦਾ ਲੋਕ ਨਾਚ-ਲੁੱਡੀ

ਲੁੱਡੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਬੜਾ ਮਨਮੋਹਕ ਨਾਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਜਿੱਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਨੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਮੱਲ ਮਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਝੱਟ ਢੋਲੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਜਿੱਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਲੁੱਡੀ ਪਾ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੇ ਲੁੱਡੀ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਂਦਲ ਬਾਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ

ਸੁਖਦੇਵ ਮਾਦਪੁਰੀ

ਫੋਨ: 91-94630-34472

ਵਿਚ ਜਾਂਗਲੀ ਲੋਕ ਝੂਮਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੁੱਡੀ ਵੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਰਦ ਤੇ ਤੀਵੀਆਂ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਹੀ ਲੁੱਡੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਿਆਲਕੋਟ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਲੁੱਡੀ ਭੰਗੜੇ ਦੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਭੰਗੜਾ ਨਾਚ ਲੁੱਡੀ ਦੇ ਤਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਸੂਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿਆਲਕੋਟ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਪਸਰੂਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਕੋਰੇ ਕੇ ਵਿਚ ਗਫੂਰ ਸਾਹ ਦਾ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਮੇਲਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਆਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭੰਗੜੇ ਅਤੇ ਲੁੱਡੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਐਮਨਾਬਾਦ ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵੀ ਗਿੱਧਾ-ਪਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਲੁੱਡੀ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਢੋਲੀ ਆਪਣੇ ਢੋਲ 'ਤੇ ਡੱਗਾ ਮਾਰਦਾ ਹੈ

ਤੇ ਲੁੱਡੀ ਦਾ ਤਾਲ ਵਜਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਢੋਲ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਖਚੀਦੇ ਗੱਭਰੂ ਢੋਲ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਗੋਲ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਘੇਰਾ ਘੱਤ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਮਟਕਾਉਂਦੇ, ਮੋਢੇ ਹਿਲਾਉਂਦੇ, ਲੱਕ ਲਚਕਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਛਾਤੀ ਅੱਗੇ ਤਾੜੀ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਚੱਕਰ ਅੰਦਰ ਤਾਲ ਵਿਚ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਸਤ ਚਾਲੇ ਤੁਰਦੇ ਹਨ, ਫੇਰ ਢੋਲੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਤਾਲ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਤਿੰਨ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਤਾੜੀ ਘੇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸੇ ਝੁਕ ਕੇ, ਦੂਜੀ ਛਾਤੀ ਅੱਗੇ ਤੇ ਤੀਜੀ ਫੇਰ ਘੇਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਪਾਸੇ ਝੁਕ ਕੇ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਾਲ ਤੇਜ਼ ਹੋਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਢੋਲੀ ਫੇਰ ਤਾਲ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਤੇ ਸੱਜੀ ਲੱਤ ਚੁੱਕ ਕੇ ਖੱਬੇ ਪੈਰ ਨਾਲ ਕੁੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ ਤੇ ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸੱਜੇ ਪੈਰ ਨਾਲ ਕੁੱਦਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 'ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਸ਼ੇਰਾ, ਉਏ ਉਏ, ਬੱਗਿਆ ਸ਼ੇਰਾ' ਵਾਰ ਵਾਰ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਹ ਨੱਚਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪੈਰ ਦੇ ਭਾਰ ਬਹਿ ਕੇ ਔਧਾ ਚੱਕਰ ਕੱਟਦੇ ਹਨ- ਢੋਲੀ ਡੱਗੇ 'ਤੇ ਡੱਗਾ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾਚ ਦੀ ਗਤੀ ਤੇਜ਼ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੱਭਰੂ ਨੱਚਦੇ ਹੋਏ ਹਾਲੋਂ ਬੋਹਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਸਤੀ ਝੂਮ ਝੂਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਹੰਭ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨਾਚ ਵਿਚੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਹਰ ਜਾ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਬੈਠੀਆਂ ਸੁਆਣੀਆਂ ਤੇ ਆਦਮੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ-ਭਰੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨਾਲ ਨੱਚਦੇ ਗੱਭਰੂਆਂ

ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ।

ਲੁੱਡੀ ਪਾਉਣ ਸਮੇਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਢੋਲੇ ਅਤੇ ਸੱਦਾਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਢੋਲੇ ਤੇ ਸੱਦਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਰਜ਼ੇ, ਸੱਸੀ, ਪੁੰਨੂ, ਹੀਰ ਰਾਂਝੇ ਅਤੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਲਵੇ



ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਗਿੱਧੇ ਦੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਜਣਾ ਹੇਕ ਲਾ ਕੇ ਢੋਲਾ ਜਾਂ ਸੱਦ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅੰਤਲੇ ਟੱਪੇ 'ਤੇ ਨਾਚ ਮਘ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਲੁੱਡੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅਰੰਭਕ ਗੀਤ ਹੈ:

ਛੰਨੇ ਉਤੇ ਛੰਨਾ

ਲੁੱਡੀ ਪਾ ਸੂਰ ਦਿਆ ਕੰਨਾ,
ਲੁੱਡੀ ਘਮ ਓਏ, ਲੁੱਡੀ ਘਮ,
ਲੁੱਡੀ ਘਮ ਓਏ, ਲੁੱਡੀ ਘਮ।
ਢੋਲੀ ਤਾਲ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਜਣਾ ਪਿੜ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਢੋਲਾ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ:

ਬੇਬਸ ਨੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਅਕਲ ਦੀਏ ਝੱਲੀਏ,

ਲੋਕ ਸਭਿਆਚਾਰ

ਖੇਡੀਏ ਨਾਲ ਖਿਡਕਾਰਾਂ,
ਗੇਟੀ ਵੇਖ ਕੇ ਚੱਲੀਏ।
ਮਲਵਈ ਗੱਭਰੂ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸੱਦ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ:

ਭੱਬੇ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਲਿਆ ਜੱਟ ਨੇ ਟੋਲ ਕੇ
ਰੰਗ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਤੀਰ।
ਮਾਰਿਆ ਜੱਟ ਨੇ ਮੁੱਛਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵਟ ਕੇ
ਉਡ ਗਿਆ ਵਾਂਗ ਭੰਬੀਰ।
ਪੰਜ ਸੱਤ ਲਾਹ ਲਏ ਘੋੜਿਓਂ
ਨੌਵਾਂ ਲਾਹਿਆ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਵੀਰ।
ਸਾਹਿਬਾਂ ਡਿਗਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ
ਅੱਖੀਓਂ ਸੁਟਦੀ ਨੀਰ।
ਆਹ ਕੀ ਕੀਤਾ ਮਿਰਜ਼ਿਆ ਖੂਨੀਆ
ਹੋਰ ਨਾ ਚਲਾਈ ਐਸਾ ਤੀਰ।
ਅਸਾਂ ਇਕ ਢਿੱਡ ਲੱਤਾਂ ਦੇ ਲਈਆਂ
ਇਕੋ ਮਾਂ ਦਾ ਚੁੰਘਿਆ ਸੀਰ।
ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਰੋਹ ਭਖ ਉਠਦਾ ਹੈ,
ਮਧਮੱਤੇ ਗੱਭਰੂ ਬੱਕਰੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਚਾਂਗਰਾ
ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਢੋਲ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਵੱਜਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ
ਸਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਇਹ ਨਾਚ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਲੁੱਡੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਧਰੇ ਝੂਮਰ ਨਜ਼ਰੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲਾਂ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕਲ ਇਸ ਨਾਚ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨੈਣ ਮਨ ਦਾ ਸੀਸਾ, ਸੋਚ-ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ, ਹਾਵ-ਭਾਵ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ, ਅੰਗਾਂ 'ਚ ਸਿੰਮਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰੀਵੀ ਨਾਦਾਨੀ। ਨੈਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਨਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਉਤਾਰਨਾ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰੀ ਬਿੰਬ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿਯਮ 'ਚੋਂ ਨਿਹਾਰਨਾ। ਨੈਣ ਕਹਿ ਜਾਂਦੇ ਅਕੱਥ ਕਹਾਣੀ ਜੋ ਬੋਲਾਂ ਤੋਂ ਹਰਫ਼ਾਂ ਦੀ ਮੁਹਤਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਉਡਾਣ ਹੈ ਸ਼ਬਦ-ਅਰਥ ਤੋਂ ਉਚੇਰੀ।

ਨੈਣ ਸੱਚ ਦਾ ਅਲਾਪ, ਮਨ ਦੇ ਸੂਖਮ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਦਾ ਜਾਪ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਏ ਦੁਨਿਆਵੀ ਝਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੁਪਨ-ਸੰਸਾਰ। ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਮਿਜਾਜ਼, ਅੰਦਾਜ਼ ਤੇ ਆਦਾਬ। ਇਹ ਸਭ ਨਿੱਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ। ਕੁਝ ਕਾਸ਼ਨੀ, ਬਲੋਰੀ, ਸੰਧੂਰੀ, ਨੀਲੀ, ਹਰੀ ਆਦਿ ਭਾਅ ਮਾਰਦੇ। ਕਈਆਂ ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਉਤਰੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ, ਮਦਹੋਂਸੀ ਭਰੇ ਲਾਲ ਡੋਰੇ।

ਨੈਣ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਗਹਿਰੇ, ਅੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ, ਕੁਦਰਤ ਤੋਂ



ਡਾ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ
ਫੋਨ: 1-216-556-2080

ਅਸੀਮਤਤੋਂ ਫਿਜ਼ਾ ਦੇ ਹਰ ਰੰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਸਮਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਿਆ ਹਾਥ।

ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਤੈਰਨਾ, ਮਨ 'ਚ ਉਤਰ ਕੇ ਹਾਥ ਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੁਯੋਗ-ਸੁਹਿਰਦ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤਦਬੀਰਾਂ ਘੜਨੀਆਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਜ ਵਰਤਾਰਾ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਨੈਣਾਂ ਨਾਲ ਅੱਠਖੇਲੀਆਂ ਕਰਦੇ, ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਤਸ਼ਬੀਹ ਬਣਦੇ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਦੇ ਹਾਣੀ ਬਣਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰਦੇ।

ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਨਮੀ ਤਰਦੀ, ਇਕ ਸੰਤਾਪ ਝਰਦਾ। ਇਹ ਸੰਤਾਪ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਉਤਰਦਾ ਸੈਲਾਬ, ਮਮੋਲੇ-ਨੈਣ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਖਾਰੇ ਸਾਗਰ। ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਰ ਵਿਚ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣਾ ਡਾਢਾ ਸਿਰਤ ਦਾ ਕਾਰਜ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਗਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਜਿੰਦ ਦੀ ਬੀਹੀ ਵਿਚ ਮਰਸੀਏ ਦੀ ਹੋਕ ਵੀ ਲਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ।

ਨੈਣ ਖੁੱਲਦੇ ਤਾਂ ਨਵਾਂ ਜੀਵ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਸਿਰਜੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੀਦਾਰੇ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਜਾਂਦਾ। ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ, ਨਵੇਂ ਰੰਗ ਤੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਹੁੰਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਨਿੱਕੇ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਝਾੜ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਉਂਦਾ ਬਣਦੀ, ਕਈ ਨੈਣ ਕੁੱਖ ਵਿਚਲੇ ਕਤਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਪੈਰ ਭਰਦੇ। ਭਾਵੇਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਨੈਣਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਤੋਰਨ ਦਾ ਹਰ ਹੀਲਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਵੱਸਦੇ ਨੇ ਨਿੱਕੇ ਜਹੇ ਹਾਸੇ, ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ, ਲੱਪ ਕੁ ਚਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਧਾਰਾ। ਅਜਿਹੇ ਨਿੱਕੇ ਬੋਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਕੀਤੀ ਹਾਕ ਦਰਅਸਲ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਜਿਊਣ-ਆਹਰ।

ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਬੁਰੇ। ਜਦ ਲੱਗੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਅੱਖ ਲੱਗਦੀ ਤਾਂ ਤਿੱਤਕਦੀ ਸਾਹ-ਤੰਦ 'ਚ ਚੀਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਸਿਰਫ ਨਿਹੇਰਾ ਬਣ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ, ਐਵੇਂ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਆਖੇ ਲੱਗੇ। ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ! ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਸਾਗਰੀਂ ਲੱਖਾਂ ਪੱਤਣਾਂ ਦੇ ਤਾਰੂ ਡੁੱਬ ਮੋਏ। ਭਲਾ! ਆਮ ਬੰਦਾ ਕਿਹਦਾ ਪਾਣੀਹਾਰ!

ਨੈਣ ਸੱਚ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ, ਓਹਲੇ ਤੋਂ ਬੇਬੋਫ਼। ਮਨ ਵਿਚ ਦੱਬਿਆ ਜਦ ਨੈਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜੱਗ-ਜਾਗਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅੰਦਰਲੀ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦਫਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅੰਦਰੋਂ ਖੁਰਦੇ, ਆਖਰ ਨੂੰ ਬੇਜਾਨ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ। ਲੋੜ ਹੈ, ਨੈਣਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰੀਵ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜੀ ਦੋਗਲਪਣ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹੀ ਜਾਵੇ।

ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਸੰਦਲੀ ਸੁਪਨੇ ਤਰਦੇ ਤਾਂ ਇਕ ਹੁਸੀਨ ਸੰਸਾਰ, ਦੁਨਿਆਵੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਰੰਗ-ਤਮਾਸ਼ੇ ਤੇ ਸੁਹੰਦੇ ਪਲ ਤੁਹਾਡੇ ਦਰ ਲਈ ਅਹੁਲਦੇ। ਦਸਤਕ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਧੰਨਭਾਗ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਚ ਹੁੰਦੀ ਸਤਰੰਗੀ ਬਰਸਾਤ।

ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਉਤਰਦਾ ਤਾਂ ਰਾਤ ਦੇ ਨੈਣੀਂ ਦੀਵਾ ਜਗਦਾ, ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਪੁੰਝਲਕੇ 'ਚ ਜੁਗਨੂੰ ਚਾਨਣ ਤਰੋਂਕਦੇ ਤੇ ਹਰਫ ਗਿਆਨ ਦੀ ਲੋਅ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾ ਜਾਂਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਲੋਅ ਦੀ

ਨੈਣੀਂ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ

ਡਾ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਜਿਹੀ ਖੁਸ਼ਕੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਾਵਿਕ ਰਵਾਨਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੱਚ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਇੰਨੇ ਸਹਿਜ ਭਾਅ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬੜਾ ਸਿਆਣਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੱਚ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਡਾ. ਭੰਡਾਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇਹੁ ਭਰੇ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨੇ-ਰਾਤ ਵਹਿੰਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤੋਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜੋ ਬਹਿਜਾ-ਬਹਿਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਤੱਕ ਲਵੇ ਤਾਂ ਨਾ ਜਿਊਂਦਿਆਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਮਰਦਿਆਂ 'ਚ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਤਰਕਸੰਗਤਾ, ਜੀਵਨ ਦਾ ਸੁੱਚਮ।

ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਰਾਤ ਉਤਰਦੀ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਕੁੱਕਰੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ, ਚੰਨ ਦਾ ਮੱਥਾ ਗ੍ਰਹਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਅੰਬਰ ਵਿਹੜੇ ਲੱਗਦਾ ਨੇਹ ਦਾ ਪਹਿਰਾ। ਅਜਿਹੀ ਰਾਤ ਜਦ ਸੂਖਮ ਸੋਚ ਵਿਚ ਉਤਰਦੀ ਤਾਂ ਜੀਵਨ 'ਚ ਉਗਦੇ ਹਨੇਰ-ਮੋੜ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਉਭਰਦਿਆਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਆਖਰੀ ਦਸਤਕ। ਪਰ ਇਸ ਰਾਤ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸਰਘੀ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਲੀ 'ਤੇ ਚਾਨਣ ਦਾ ਸ਼ਗਨ ਜਰੂਰ ਪੈਂਦਾ।

ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਜਦ ਉਡੀਕ-ਨਮੀ ਉਤਰਦੀ ਤਾਂ ਰੱਖੜੀ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਭਰਾ ਦੀ ਕੁਰੰਗਤੀ ਹੋਕੇ ਭਰਦੀ, ਯਾਰੀ ਗੁੰਮਸੁੰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਸੰਦਲੀ-ਸੁਪਨਈ ਰੁੱਤ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਦੀ, ਡੰਗੋਰੀ ਨਾਵੇਂ ਝੁਰਨਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਨੱਕ 'ਤੇ ਟਿਕਾਈਆਂ ਬਾਪੂ-ਬੇਬੇ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ 'ਚ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਾਘ ਦਮ ਤੋੜਨ ਲੱਗਦੀ।

ਘਰ ਦੇ ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਜਦ ਹਿੰਝ ਭਰਦੀ ਤਾਂ ਦੀਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾਰੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਗਮ ਘੁਲਦਾ, ਕਮਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁੰਨਤਾ ਦਾ ਵਰ ਮਿਲਦਾ ਤੇ ਹਰ ਨੁੱਕਰ ਵਿਚ ਚੁੱਪ ਸਹਿਮ ਜਾਂਦੀ। ਨੈਣ ਲਿਸ਼ਕਦੇ ਤਾਂ ਆਸ-ਬਿਰਖ ਨੂੰ ਪੱਤੀਆਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ, ਕਰੁੰਬਲਾਂ ਤੇ ਲਗਰਾਂ ਨੂੰ ਪਨਪਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਮੌਲਦਾ ਬਿਰਫ ਜੀਵਨ-ਬਗੀਚੇ 'ਚ ਬਹਾਰ ਦੀ ਆਮਦ ਬਣ ਜਾਂਦਾ।

ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕਾਤਰ ਲਿਸ਼ਕਦੀ ਤਾਂ ਕਰਮ-ਰੇਖਾਵਾਂ 'ਚ ਕਿਰਤ-ਤਾਰਾ ਟਿਮਟਮਾਉਂਦਾ, ਰਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਪੈੜਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦਾ। ਬੇਉਮੀਦੀ ਦੇ ਸੁੰਨ ਕੀਤੇ ਰਾਹਾਂ 'ਤੇ ਰਾਹੀਆਂ ਦਾ ਕਾਫਲਾ ਉਮੀਦ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਜਨਮਦਾ ਏ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਫਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸੱਜਰੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਦਾ ਨਾਮਕਰਨ ਹੁੰਦਾ। ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਮਦਹੋਸ਼ੀ ਪੋਲੇ ਪੈਰੀਂ ਕਦਮ ਰੱਖਦੀ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੁੱਚੇ ਅਰਥ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਦੇ ਨਾਮ ਹੁੰਦੇ, ਹਰ ਪਲ ਉਮਰੋਂ ਲੰਮੇਰਾ ਹੋਣਾ ਲੋਚਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਪਲ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਵਾਰਨ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਪਲ ਹੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਅਮਾਨਤ ਹੁੰਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ-ਜੂਹ ਵਿਚ ਜਾਣ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਜੀਅ ਕਰਦਾ।

ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਜਦ ਸੁਪਨਾ ਮਰਦਾ ਤਾਂ ਜਵਾਨੀ 'ਤੇ ਗੜੇਮਾਰ ਹੁੰਦੀ, ਬਹਾਰ ਨੂੰ ਪੱਤਝੜ ਦਾ ਸਰਾਪ ਮਿਲਦਾ, ਅਲੁੰਈ-ਆਸ ਵਲੂੰਧਰੀ ਜਾਂਦੀ। ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ! ਅਜਿਹੇ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਉਤਰੀ ਨਮੀ ਜੀਵਨ ਭਰ ਅੱਥਰੂ ਬਣਨ ਤੋਂ ਮੁੱਠਕਰ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸਾਹਾਂ 'ਚ ਰਚੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਮਾਤਮ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ, ਸਾਹਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਢੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਮਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।

ਕਈ ਸੁਜਾਬੇ ਵੀ ਅੰਨ੍ਹੇਪਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਅੰਧੇਰ-ਨਗਰੀ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਨੈਣ-ਵਿਹੁਣੇ ਲੋਕ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਮਾਣ ਬਣ ਜਾਂਦੇ। ਇਕ ਅੱਖ ਵਾਲਾ ਮਹਾਰਾਜਾ, ਅਜੋਕੇ ਦੋ-ਨੈਣੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵੱਧ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਜਦ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਦਫਨਾਉਣਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨੈਣ ਪਥਰਾ ਜਾਂਦੇ। ਹੰਝੂਆਂ ਤੇ ਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮਰਹੂਮ ਹੋ ਕੇ ਰੀਝਾਂ, ਚਾਵਾਂ, ਹਾਸਿਆਂ ਅਤੇ ਖੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦਫਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੈਣ ਅਕਸਰ ਹੀ ਤਿੱਖੜ ਦੁਪਹਿਰੀ ਆਖਰੀ ਸਫਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਬੈਠਦੇ ਨੇ।

ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਜਦ ਕੋਈ ਬਿੰਬ ਠਹਿਰ ਜਾਵੇ, ਕੋਈ ਚਿੱਤਰ ਸਦੀਵੀ ਥਾਂ ਮੱਲ ਲਵੇ ਜਾਂ ਪਲਕਾਂ ਵੀ ਅੱਖ ਝੱਪਕਣ ਤੋਂ ਇੰਨਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਅਸੀਮ ਸੁਹੱਪਣ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਹਾਅ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਰਾਪ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ।

ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਨੂਰ ਝਲਕਦਾ ਤਾਂ ਰੂਹਾਨੀ ਫਿਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਨਾਲ ਚੋਗਿਰਦੇ ਦਾ ਹਾਸਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ। ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਨੂੰ ਨੂਰਾਨੀ ਛੋਹ

ਅਤੇ ਇਲਾਹੀ ਸਰੂਰ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦਾ। ਕੁਦਰਤ ਆਪਣੀ ਅਸੀਮ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਇਨਾਤ ਨੂੰ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਂਦੀ।

ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਜਦ ਅਦਬ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਦਰਸ-ਦੀਦਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਅਜਿਹੇ ਦੀਦਿਆਂ ਦੇ ਸਦਕੇ ਜਾਂਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਲਾਵਾਂ ਉਤਾਰਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿਰੰਜੀਵਤਾ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕਰਦਾ। ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਹੈਂਕੜ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਲੀਮੀ, ਹੱਠ ਧਰਮੀ ਦੀ ਥਾਂ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ, ਗਰੂਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗਨੀਮਤ, ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਮੱਧ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਦੀ ਥਾਂ ਪਿਆਰ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨੈਣ ਅਕੀਦਤ-ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ।

ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਲਾਲੀ ਤਰਦੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਰੰਗੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਮਨ ਅਹੁਲਦਾ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਵਸੇਬਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਮਾਣਤਾ, ਸਮਰਪਿਤਾ, ਸਾਦਗੀ ਅਤੇ ਸਦ-ਸੋਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਏ।



ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਡਲੁਕਦਾ ਨੀਰ ਜਦ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਰੰਗ ਬਿਖੇਰਦੀ ਸਤਰੰਗੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਰੰਗ ਭਰਦੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਜਿਊਣ-ਜੋਗਾ ਕਰ ਜਾਂਦੀ। ਅਸੀਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਵਿਲੱਖਣ ਹਾਸਲ, ਚਿਰਾਂ ਬਾਅਦ ਪਿਆਰੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣੀ ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਦੁਰਲੱਭ ਅੱਥਰੂਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਅੱਥਰੂ ਸਮਾਜ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਮਾਣ ਦਾ ਸੁੱਚਾ ਹਰਫ ਹੁੰਦੇ।

ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ। ਭਵਾਂ, ਪਲਕਾਂ, ਪੁਤਲੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸੰਕੇਤ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ

ਗੱਲ ਸਮਝਾ ਜਾਂਦੇ। ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਅਜਿਹੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ। ਪਰ ਨੈਣਾਂ ਨਾਲ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਸੁਪਨਈ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹੁੰਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਤਾਂ ਪਰ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਤੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਰਦ ਵੀ ਉਨਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ।

ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਜਦ ਸੁਪਨੇ ਟੁੱਟਦੇ, ਜੁਦਾਈ ਦੀ ਅਸਹਿ ਪੀੜ ਉਤਰਦੀ, ਪਲ ਪਲ ਰਿਸਦੇ ਜਖਮਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ਸਹਾਰਦੇ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਨੈਣ ਸਦਾ ਲਈ ਮੁੰਦ ਹੋਣਾ ਲੋਚਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ਤੇ ਦਰਦ-ਹੋਰਵੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੂਖਮ-ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਅਬੋਲ-ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਫਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜੋ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਪਰਦੇਸੀ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਨੈਣ, ਘਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਦੀਦੇ, ਸੰਧੂਰੀ ਰੁੱਤ ਨੂੰ

ਤਰਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਦਰਸ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੇ ਦੀਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਾਲ ਤਸਬੀਹ ਦੇਵੇਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਵੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਅਜਿਹਾ ਸਫਰ ਮੁਕਾ ਕੇ ਤੁਰ ਗਏ ਸੁਖਸ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਰਾਖ ਫਰੋਲਣ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਮਰ ਗਏ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਨੈਅ ਲੈ ਕੇ ਜਦ ਘਰ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ ਦੇ ਗਲ ਲੱਗ ਕੇ ਰੋਂਦੇ ਤਾਂ ਘਰ ਦੇ ਚੋਗਿਰਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਤਮ ਛਾ ਜਾਂਦਾ ਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੁਰ ਗਿਆਂ ਦੀ ਚੀਖ ਅਤੇ ਹੁਕ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਵੀ ਘੁਲੀ ਹੁੰਦੀ ਏ।

ਕਾਵਿ-ਜਗਤ

ਰੁੱਖ ਤੇ ਮਨੁੱਖ

ਰੁੱਖ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਰਹੇ ਸਦਾ ਹਾਣੇ-ਹਾਣੀ। ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ। ਕੰਮ ਆਵੇ ਰੁੱਖ ਬੰਦਾ ਜੰਮਦਾ ਜਾਂ ਮਰਦਾ। ਰੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਸਾਡਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਸਰਦਾ। ਭਰਦੇ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਹੈ ਪਾਣੀ। ਰੁੱਖ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਰਹੇ ਸਦਾ ਹਾਣੇ-ਹਾਣੀ।

ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਦਾ ਹੈ ਫਲ, ਫੁੱਲ, ਛਾਂਵਾਂ। ਆਲੂਣੇ ਬਣਾਏ ਇਸ 'ਤੇ ਚਿਤੀਆਂ ਤੇ ਕਾਂਵਾਂ। ਰੁੱਖਾਂ ਨੇ ਨਾ ਇਥੇ ਕਦੇ ਕੀਤੀ ਵੰਡ ਕਾਣੀ। ਰੁੱਖ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਰਹੇ ਸਦਾ ਹਾਣੇ-ਹਾਣੀ।

ਅੱਜ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਤੋੜੀ ਬੈਠਾ ਹੁਣ ਯਾਰੀ। ਨਿਤ ਦਿਨ ਫੇਰਦਾ ਹੈ ਰੁੱਖਾਂ ਉਤੇ ਆਰੀ। ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਹੈ ਕਦਰ ਨਾ ਜਾਣੀ। ਰੁੱਖ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਰਹੇ ਸਦਾ ਹਾਣੇ-ਹਾਣੀ।

ਜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਆਪਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਨਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਰੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਆਪਾਂ ਸਾਹ ਕਿਵੇਂ ਭਰਾਂਗੇ।

ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ, ਰੁੱਖ ਰਾਜਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਣੀ। ਰੁੱਖ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਰਹੇ ਸਦਾ ਹਾਣੇ-ਹਾਣੀ।

-ਮਦਨ ਬੰਗੜ, ਸਿਕੰਦਪੁਰ
ਫੋਨ: 91-95015-75511

ਗੀਤ

ਤੇਰੀ ਉਡਦੀ ਜਾਏ ਫੁਲਕਾਰੀ
ਨੀ ਸਾਂਭ-ਸਾਂਭ ਰੱਖ ਕੁਤੀਏ।
ਲੱਗੇ, ਸਿਰ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰੀ
ਨੀ ਸਾਂਭ-ਸਾਂਭ ਰੱਖ ਕੁਤੀਏ।

ਹਰੀ-ਹਰੀ ਵੇਲ 'ਤੇ ਕਸੀਦੇ ਦਾ ਕਮਾਲ ਨੀ,
ਕਈਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਵਾਗੂੰ ਲੱਗਦਾ ਖਿਆਲ ਨੀ।
ਸੋਹਣੀ, ਫੁੰਮਣਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਕਿਨਾਰੀ
ਨੀ ਸਾਂਭ-ਸਾਂਭ ਰੱਖ ਕੁਤੀਏ।

ਬੜੇ ਹੀ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਸੀਸੇ ਜੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਨੇ,
ਪੱਟ ਦੀ ਕਢਾਈ ਸੋਹਣੇ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਨੇ।
ਮੋਤੀ ਜੋੜ-ਜੋੜ ਖੂਬ ਏ ਸ਼ਿੰਗਾਰੀ
ਨੀ ਸਾਂਭ-ਸਾਂਭ ਰੱਖ ਕੁਤੀਏ।

ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਜਾਣੀ ਨਾ ਬੁਝਾਰਤਾਂ,
ਰੁਮਕਾ, ਹਵਾ ਦੇ ਵੇਖ, ਕਰਦਾ ਸਰਾਰਤਾਂ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਨਾਦ

ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਇਕ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸਰੋਕਾਰ। ਹੱਥਾਂ ਤੋਂ ਨਾਬਰ ਕਾਰਜ ਅੱਖਾਂ ਕਰ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਸੁੰਦਰ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਜੱਗ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਿਹਾਰੀ ਜਾਂਦੀ, ਅੱਥਰੂਆਂ ਤੋਂ ਵਿਰਵੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਖ ਕਹਿਲਾਉਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰੀ ਗਵਾ ਬਹਿੰਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਤਰਦੇ ਹੰਝੂ ਹਜ਼ਾਰ ਇਬਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਇਬਾਦਤਾਂ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ।

ਨੈਣ ਕਦੇ ਚੁਗਲੀਆਂ ਕਰਦੇ, ਕਦੇ ਮਸ਼ਕਰੀਆਂ, ਕਦੇ ਕਤਲ ਕਰਦੇ, ਕਦੇ ਮਾਰ ਜਿਵਾਉਂਦੇ, ਕਦੇ ਠੱਗਦੇ, ਕਦੇ ਜਚਦੇ, ਕਦੇ ਅਦਬ ਵਿਚ ਝੁਕਦੇ, ਕਦੇ ਹੰਕਾਰ ਵਿਚ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠਲੀ ਧਰਤ ਨੂੰ ਭੁੱਲਦੇ, ਕਦੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦੇ, ਕਦੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਲੋਚਦੇ, ਕਦੇ ਸੋਕਾ ਹੰਢਾਉਂਦੇ, ਕਦੇ ਖਾਰੇ ਖਾਣੀਆਂ 'ਚ ਤਰਦੇ, ਕਦੇ ਜਿੱਤਦੇ, ਕਦੇ ਹਰਦੇ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਨੈਣ ਖੁੱਲੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਪਿਛੋਂ ਪਛਤਾਉਣ ਲਈ, ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ ਸੈਲਾਬ ਨਹੀਂ ਉਗਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ।

ਨੈਣਾਂ 'ਚੋਂ ਦਿਸਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ, ਦਰਅਸਲ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਸੀਰਤ ਹੁੰਦੀ ਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਰਸਤਾ ਮਿਲਦਾ ਏ। ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦੇ ਸਾਜ਼, ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਹਮਰਾਜ਼। ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਲਈ ਕਰਨ ਦੁਆਵਾਂ, ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਲੈਣ ਬਲਾਵਾਂ। ਨੈਣ ਨੈਣ ਦਾ ਰਾਹ-ਦਸੇਰਾ, ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦਾ ਚਾਨਣ-ਘੇਰਾ। ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਬਣਦੇ ਢੋਅ, ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦਾ ਖੁਸ਼ਬੂ-ਚੋਅ। ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਲਈ ਭਰਦੇ ਹਉਕਾ, ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ-ਚੌਂਕਾ। ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਤੇ ਰੂਪ, ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦਾ ਸੁਗਮ-ਸਰੂਪ। ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਬੀਹੀ ਜਾਣ, ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਜਾਨ-ਪ੍ਰਾਣ। ਨੈਣੀਂ ਬੱਧੀ ਸਾਹ ਦੀ ਡੋਰ, ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦਾ ਸਾਵਣ-ਮੋਰ। ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਚੁਗਲੀ ਕਰਦੇ, ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੇ। ਨੈਣ, ਨੈਣਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਸਲਾਮ, ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦਾ ਬਣਨ ਕਲਾਮ। ਨੈਣੀਂ ਨਦਰਿ ਹੋਏ ਨਿਹਾਲ, ਨੈਣਾਂ ਜੇਡ ਨਾ ਹੋਰ ਕਮਾਲ। ਨੈਣ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਜਗਦੇ ਦੀਵੇ, ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਸੰਗ ਹੁੰਦੇ ਖੀਵੇ। ਨੈਣ, ਨੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਉਂਦੇ ਬਾਤਾਂ, ਨੈਣ ਨੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਦਲੀ ਰਾਤਾਂ। ਨੈਣ-ਗਲੀ ਵਿਚ ਹੋਕਰਾ ਲਾਈਏ, ਨੈਣੀਂ ਸੁੱਖਨ-ਸਰੂਰੀ ਪਾਈਏ।

ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੱਸਦੀ ਸਤਰੰਗੀ ਨੂੰ ਜਦ ਦੁਨੀਆਂ, ਤੁਹਾਡੇ ਦੀਦਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਛਣਦਿਆਂ ਝਾਕਦੀ ਏ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਬਹੁਰੰਗੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸਮਾਜ ਲਈ ਇਕ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਏ।

ਆਪਣੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦ ਦਾ ਬਿੰਬ ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਨੂੰ ਦੁਸਰਿਆਂ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਨਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਰੱਬ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਅਤੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ। ਬੰਦੇ ਵਿਚੋਂ ਰੱਬ ਅਤੇ ਰੱਬ ਵਿਚੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦਰਸ ਦੀਦਾਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਸਾਹ-ਅਸਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਕਦੇ ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਦਿਤੀ ਏ?

ਆਮੀਨ।

ਸਿਰੋਂ ਲਾਹੁਣ ਦੀ ਕਰੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ
ਨੀ ਸਾਂਭ-ਸਾਂਭ ਰੱਖ ਕੁਤੀਏ।
ਪੱਛਮੀ ਲਿਬਾਸ 'ਤੇ ਨਾ ਡੁੱਲ ਜਾਈਂ ਕੁਤੀਏ,
ਵਿਰਸਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾ ਭੁੱਲ ਜਾਈਂ ਕੁਤੀਏ।
ਤੇਰੇ 'ਰੂਪ' ਦੀ ਰਵ੍ਹੇ ਸਰਦਾਰੀ
ਨੀ ਸਾਂਭ-ਸਾਂਭ ਰੱਖ ਕੁਤੀਏ।

-ਰੂਪ ਦਬਰਜੀ
ਫੋਨ: 91-81949-99333

ਗਜ਼ਲ

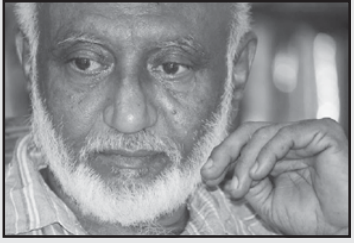
ਮੈਂ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਪੀ ਲੈਂਦੇ।
ਜੀ ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਜੀ ਲੈਂਦੇ।
ਜੇ ਦਿਲ ਦੇ ਵਿਚ ਦੁਬਿਧਾ ਸੀ,
ਮਸ਼ਵਰਾ ਅਸਾਥੋਂ ਹੀ ਲੈਂਦੇ।
ਜੇ ਪੀਂਦੇ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਖਾਂਦੇ ਨਹੀਂ,
ਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕੀ ਲੈਂਦੇ?
ਜੇ ਖਬਰ ਆਪਣੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ,
ਫਿਰ ਖਬਰ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਲੈਂਦੇ।
ਇਹ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ,
ਚਲ ਗਿਰੇਬਾਨ ਤੇ ਸੀ ਲੈਂਦੇ।
ਕੀ ਲੱਭ ਮੁਸ਼ਹਿਰੇ ਦਾ ਜਾਂਦਾ,
ਜੇ ਸੁਣ 'ਕੁਲਬੀਰ' ਦੀ ਵੀ ਲੈਂਦੇ।

-ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਛਾ

ਜੰਗਲਨਾਮਾ-8

ਬਸਤਰ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ

ਸਤਨਾਮ



ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਹੋ...

ਗਾਈਡ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਲੇਖਕ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਜੰਗਲ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਅਰੰਭ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਫਰ ਰਾਤ ਦਾ ਹੈ, ਗੁਆਚਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਪੈਰਾਂ ਥਾਣੀਂ ਲੰਘਾ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅੱਪੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਐਤਕੀਂ ਕੈਂਪ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਖਿੱਚਣ ਦੌਰਾਨ, ਗੁਰੀਲਾ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਭਰਪੂਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।...

ਹੱਥ ਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਹੀਲਾ

‘ਜੰਗਲਨਾਮਾ’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਆਪਣਾ ਸਿੱਕਾ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਤਨਾਮ (ਅਸਲ ਨਾਂ ਗੁਰਮੀਤ) ਨੇ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਿਕਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁਝਾਰੂ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਲੰਮੀ ਬਾਤ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਤ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਵਧੇਰੇ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋ ਨਿਬੜੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਝਲਕਾਰੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਸਤਨਾਮ ਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤ-ਜੁਗਤ ਕਮਾਲ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚੋਂ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਘੋਲ ਦੀ ਝਲਕ ਤਾਂ ਮਿਲਦੀ ਹੀ ਹੈ, ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਥਾਂਈਂ ਰੂਸੀ ਕਲਾਸਿਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਝੁਲੇ ਵੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਅਨੂਠੀ ਰਚਨਾ ਘੱਟ ਹੀ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਚਾਹ ਨੂੰ ਅਜੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਪਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਐਤ੍ਰ ਵਲੋਂ ਦਿਤਾ ਲਾਲਚ ਵੀ ਕੋਈ ਘੱਟ ਲੁਭਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਿੰਬੂ ਵਾਲੀ ਚਾਹ, ਚਾਹ ਵੀ ਸੀ, ਦਵਾਈ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨੂੰ ਸਵਾਦਲਾ ਬਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੀ। ਵੈਸੇ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹ ਚਾਹ ਚਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ; ਸੋ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਅਸੂਲ ਨਹੀਂ ਤੋੜ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਸੁੱਤੀ ਹੋਈ ਤਲਬ ਉਠ ਪਈ ਤੇ ਮੈਂ ਐਤ੍ਰ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਦਾ ਸੱਦਾ ਕਬੂਲ ਲਿਆ।

"ਆਪ ਬਣਾ ਕੇ ਪੀਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਮਜ਼ਾ ਹੈ।" ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਚ ਅੱਗ ਡਾਹੁੰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਐਤ੍ਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ।

"ਮਜ਼ਾ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਏਥੇ ਹੀ ਹੈ। ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਦਮ ਘੁੱਟਦਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਨਿੰਬੂ ਦੀ ਚਾਹ ਵੀ ਗਲਾ ਫੜ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਲਕਾ-ਫੁਲਕਾ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣੇ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧਣ ਲੱਗੇਗੀ। ਇਕ... ਦੋ... ਤਿੰਨ! ਤਿੰਨ ਕੱਪ ਪਾਣੀ ਹੋਰ ਪਵੇਗਾ।" ਤਿੰਨ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖ ਉਸ ਨੇ ਪਤੀਲੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਪਾਣੀ ਪਾ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਉਤੇ ਟਿਕਾ ਦਿਤਾ।

ਚੁਸਕੀਆਂ ਨਾਲ ਪੀਤੀ ਚਾਹ ਨੇ ਤਰਾਵਟ ਵੀ ਦਿਤੀ, ਤਾਕਤ ਵੀ। ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਹੋਈ ਘਟਨਾ ਉਤੇ ਅਫਸੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਸਵੇਰੇ ਸੂਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਹਾਂ-ਭੋਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।"

ਇਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਗਾਂ ਤੇ ਸੂਰ ਦੋਨੋਂ ਫਸਾਦ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਗਾਂ, ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸੂਰ! ਖੋਮੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹੰਗਾਮਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਅੱਧਿਆਂ ਨੂੰ ਮਰੇਤ ਲੱਗ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਢਿੱਡਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਚੋਲਾਂ ਦੀ ਆਦਤ ਹੈ, ਹਲਕੀ-ਫੁਲਕੀ ਗਿਜ਼ਾ ਦੀ। ਡਾਕਟਰ ਪਵਨ ਤੰਬੂਆਂ ਦੇ ਗੋਤੇ ਕੱਢਦਾ ਕੱਢਦਾ ਹਫ਼ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਬਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਨੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਲਏ ਨੇ, ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਐ ਅਤੇ ਅੰਦਰੇ ਹੀ ਕਰਾਸ-ਬਾਰਡਰ ਟੈਰਰਿਜ਼ਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਐ।"

ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਸ 'ਸਿਆਸੀ' ਤਕਰੀਰ ਉਪਰ ਖਿੜ ਖਿੜਾ ਕੇ ਹੱਸ ਉਠੇ। ਖੋਮੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਹਾਸਾ ਪੈਂਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇੰਜ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਹਾਸਾ ਵੀ ਗੁਰੀਲਾ ਹਮਲੇ ਵਾਂਗ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਵੇਸਲੇ ਹੀ ਦਬੋਚ ਲਿਆ ਹੋਵੇ।

"ਐਤ੍ਰ ਭਾਈ ਅਜਿਹੀ ਚਾਹ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਵਾਕਈ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਲਕਾ-ਫੁਲਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਚਾਹ ਵੈਸੇ ਹੀ ਨਿੰਬੂ ਵਾਲੀ ਐਲਾਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਵੀ ਬਚੇਗਾ, ਪੇਟ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਰਹੇਗਾ, ਮਨ ਵੀ ਖਿੜੇਗਾ।"

"ਆਈਡੀਆ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ! ਪਰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਾਰੇ ਖੋਮੇ ਵਲੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਮੇਰਾ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੋਟਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਪੈਣਗੀਆਂ।"

"ਮਾਮਲਾ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਹੈ, ਸੋ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਉਤੇ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜਾ ਪੀਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਉਹ ਜੀ ਸਕਦੇ ਆਵੇ; ਜਿਸ ਨੇ ਦੁੱਧ ਵਾਲੀ ਪੀਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਛੇ ਵਜੇ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰੇ।" ਕੋਈ ਤੀਸਰਾ ਬੋਲਿਆ।

ਗੱਲ ਆਈ ਗਈ ਹੋ ਗਈ। ਮਜ਼ਾਕ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮਾਮਲੇ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਗਾਂ ਤੇ ਸੂਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਦੋ ਸਿੰਬਲ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਧੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਜਾਨਵਰ ਅਕੀਦਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਲਾਬੂ ਲੱਗ ਜਾਣ, ਪਰ ਧਰਮ ਦੇ ਵਹਿਸ਼ੀ ਅਕੀਦਿਆਂ ਉਤੇ ਆਂਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ! ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਜੋ ਜ਼ਹਿਰ ਘੋਲਿਆ ਸੀ, ਉਹ

ਪੁਸ਼ਤ-ਦਰ-ਪੁਸ਼ਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਹੇਠ ਹਿੰਸਕ ਜਾਨਵਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਜਿਸਮ ਵਾਰ ਵਾਰ ਮਵਾਦ ਭਰੇ ਫੋਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਫਟ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸਿਆਸਤ ਸਭਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਜ਼ਹਿਰ ਘੁਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੈਵਾਨੀਅਤ ਦਾ ਭਰਿਆ ਇਨਸਾਨ ਤੋਂ ਬਾਕਰਨਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1947 ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਕਤਲੇਆਰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪਰਵੰਸ਼ਾ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਇਸ ਭੱਠੀ 'ਚ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ। ਪਵਿਤਰਤਾ ਅਤੇ ਅਪਵਿਤਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਜਾਹਲ ਅਕੀਦੇ ਅਤੇ ਵਹਿਸ਼ੀ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਬੜਿਆ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਭਿਅਕ ਹੋਣ ਦਾ ਆਪ ਹੀ ਜਲੂਸ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਤਾਂਡਵ

ਹੱਥ ਲਾਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਹੜ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "ਨੀਚ ਜਾਤ" ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ 'ਪਵਿਤਰ' ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਟਿਕਾਣੇ ਲਗਾ ਦੇਣ। ਆਪਣੀ 'ਪਵਿਤਰ ਮਾਂ' ਦਾ ਕਿਰਿਆ-ਕਰਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ, ਨਾ ਕੋਈ ਰਸਮ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਲੋਕ। ਪੂਜਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਿੰਬਲ ਦੀ ਐਨੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕੈਸਾ ਦੰਭ ਹੈ!

ਡਾ. ਪਵਨ ਮਰੋਤਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜੇ ਖੋਮੇ ਵਿਚ ਦੰਗਾ ਭੜਕ ਉਠਦਾ ਤਾਂ ਦਵਾ ਤਾਂ ਕੀ ਕਿਸੇ 'ਰੱਬ' ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨੀ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਦਵਾ ਵੀ ਬੇ-ਅਸਰ ਰਹਿੰਦੀ, ਦੁਆ ਵੀ। ਸ਼ੁਕਰ



ਮੇਲੇ ਵਰਗਾ ਇਕੱਠ ਅਤੇ ਮੇਲੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਮਹੌਲ ਸੀ। ਉਹ ਝੁਰਮਟ ਮਿਲਣ-ਗਿਲਣ ਆਇਆ ਸੀ। ਕਈ ਘੰਟੇ ਬਿਤਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਨੌਜਵਾਨ ਗੋਂਡ ਲੋਕ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਇਕ ਮਿਕ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਣੀ, ਜੰਗਲ ਤੇ ਭੂਮੀ ਦੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਭਰਤਪੁਰ ਤੇ ਭੂਪਾਲ ਵਿਚ ਕਾਰਗਿਲ 'ਯੁੱਧ' ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕਰਨਾ ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣਾ ਚੇਤੇ ਆ ਗਿਆ।

ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਹਰ ਰੂਹ ਨੂੰ ਕੰਬਾ ਦਿਤਾ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਪੁਰਾਣੇ ਤੇ ਹੁਣ ਵੇਲਾ ਵਿਹਾ ਚੁੱਕੇ ਸੰਕਲਪ ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅੱਜ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਨਹੀਂ ਤੋਰ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਇਖ਼ਲਾਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਗੋਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇਖ਼ਲਾਕ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇ ਕਦੇ ਗਾਂ ਪਾਣੀ ਛੱਡੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਵਧਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਛੱਡੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ; ਜੇ ਕਬਾਇਲੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਗਾਂ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾ ਕੇ ਪਾਪੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਸੂਰ ਦੇ ਗੋਸ਼ਤ ਨੂੰ ਹਰ ਕੇ ਕਾਫ਼ਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਹਰ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਹਨ, ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹਨ। ਸਮੱਸਿਆ ਉਦੋਂ ਖੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਪਦਾਰਥਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ 'ਇਲਾਹੀ' ਰੂਪ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "ਪਵਿਤਰਤਾ" ਦੇ ਅਕੀਦਿਆਂ ਨੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹੀ ਅਪਵਿਤਰ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜਦ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਰਵ-ਵਿਆਪੀ ਹਕੀਕਤ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਉਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਸੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਫ਼ਤਵਾ ਮੜ੍ਹ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਫ਼ਸਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਜੇ 'ਨਹੀਂ ਹੈ' ਉਸ ਨੂੰ 'ਹੈ' ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਜੇ 'ਹੈ', ਉਸ ਨੂੰ 'ਨਹੀਂ ਹੈ' ਬਣਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਜਦ ਉਹ ਵਿਰੋਧਤਾਈ ਫ਼ਸਾਦ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾ ਔਲਾ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕੋਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਰੱਬ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ। ਉਦੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੀ ਸਰਵ-ਵਿਆਪਕ ਤੇ ਸਰਵ-ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਨਸਾਨ ਮਨਫ਼ੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਐਨਾ ਉਪਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਜਿਉਂਦੀ ਹੋਈ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਵਿਤਰ ਕਰਾਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮਰੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇੰਜ ਦੂਰ ਭੱਜਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ

ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਗੋਂਡ ਕਬਾਇਲੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਗਾਂ ਤੇ ਸੂਰ ਦਰਮਿਆਨ ਦੇ ਇਸ ਫ਼ਸਾਦ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

"ਐਤ੍ਰ ਭਾਈ!" ਰਸੋਈ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਗੋਂਡ ਕਬਾਇਲੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹਨ। ਨਾ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਹਨ, ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ।"

"ਸਹੀ ਗੱਲ ਹੈ।" ਉਹ ਬੋਲਿਆ, "ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੇਵਤੇ ਹਨ। ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਵਤੇ ਖਾਹ-ਮਖਾਹ ਦੇ ਫ਼ਸਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕ ਮੰਦਰ, ਮਸਜਿਦ ਤੇ ਗਿਰਜੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ 'ਰੱਬੀ' ਹਨੇਰੀ ਝੁੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿਰ ਵਰਤਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਧਰਮਾਂ ਵਾਲੇ 'ਧਰਮ ਸੰਕਟ' ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਨੇ, ਤੇ ਕਤਲੇਆਰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ। ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ 'ਵਿਦਿਆ' ਦਾ ਚਾਨਣ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੰਨ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

ਉਸ ਨੇ ਬੋਲਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ, "ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੀ ਹੱਤੋਪ ਕਰਨ ਉਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਕਬਾਇਲੀ ਤਲਵਾਰਾਂ, ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਚੁੱਕ ਲੈਣ ਤੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜ ਮਰਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਲ, ਜੰਗਲ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਤਿਲਕਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਦਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਏਥੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇ ਰਹੇ। ਗੁਰੀਲੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਨ ਦੇਣਗੇ। ਏਥੋਂ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀ ਕਦੀਮੀ ਜਾਦੂ ਟੂਣਿਆਂ ਉਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਹੁਣ ਟੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।"

ਐਤ੍ਰ ਭਾਈ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿਲੇਬਸ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ

ਸੀ। ਉਹ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਤਰਸ ਵੀ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਨੂੰ ਚੰਦ ਟੁਕੜਿਆਂ ਖਾਤਰ ਬੁਰਜ਼ੂਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕੋਲ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਖੋਮੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਰਸੋਈ ਦਾ ਦਲਾਨ ਤੇ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਭਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਇਕੱਠ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤਾ। ਕਿਤੇ ਅੱਜ ਭਰਤੀ ਦਾ ਦਿਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ!

"ਕੋਸਾ! ਅੱਜ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਹੈ ਕੀ? ਐਨਾ ਜਮਘਟਾ ਕਿਉਂ ਹੈ?"

"ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ

ਵਰਦੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਨੂੰ ਅਹੁਲਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਨਿੱਕਰ-ਬੁਨੈਣ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਉਹ ਮਿਲੀਸ਼ੀਆ (ਲੋਕ-ਫੌਜ) ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਵਿਚ ਵੀ ਘੱਟ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲੁਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। 'ਮੁਰਗੇ ਖਾਣੀ' ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਬਾਇਲੀ ਔਰਤ ਜਦ ਚਾਹੇ ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਦੁਰ ਤਕ ਚਾਹੇ, ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ-ਭੈਅ ਦੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤਿੱਖਤ ਦੁਪਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਤ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਗੁਰੀਲਾ ਟੁਕੜੀ ਉਸ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਲੱਚਾ ਇਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਅਜੇ ਛੋਟੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚੇਤਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜੰਗਲ ਦੀ ਔਰਤ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਦੋ ਟੰਗਾਂ ਵਾਲਾ ਜਾਨਵਰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਦਾ ਖੋਅ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਜੇ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕਰਿਸਮੇ ਵਾਂਗ ਹੈ।

ਕੋਸਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮਿਲਦੇ। ਅੱਜ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥ ਹਨ, ਪਰ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਦ ਗੁਰੀਲੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਆਣ ਢੁੱਕਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਉਹ ਕੈਂਪ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਾਰੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਬਾਇਲੀ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਦਸਤਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਲੱਚਦੇ ਹਨ। ਦਸਤੇ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਅਗਾਂਹ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਹ ਕਬਾਇਲੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਓਪਰਿਆਂ ਉਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਹੜੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਭੇਡਾਂ ਵਾਂਗ ਦੁਬਕ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਅੱਜ ਇਸ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਸਤੇ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਉਤੇ ਚੋਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਚੁੱਕੀ ਤੁਰੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਬਣੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਗਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨਾਚ, ਨਵੇਂ ਗੀਤ, ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨਵਾਂਪਣ ਅਪਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਧੁਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦ ਪੱਤਝੜ ਵਿਚ ਰੁੱਖ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਹਾਰ ਆਉਣ ਉਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਖੇਡੇ ਨਾਲ ਭਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੰਗਲ ਦੇ ਲੋਕ ਖਿੜੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਬੀ, ਬਿਮਾਰੀ ਅਤੇ ਭੁੱਖ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਸ ਨਾਲ ਭਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕੀਮਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਹਾਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ।

ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਖੋਮੇ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੈਂ ਇਥੋਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਵਾਂ, ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਬਾਅਦ 'ਚ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਘੁੱਮਾਂਗਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਂਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ, ਖੇਤਾਂ, ਤਾਲਾਬਾਂ ਤੇ ਡੰਗਰ-ਵਾੜਿਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ਦੇਖਾਂਗਾ। ਫੇਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਤੇ ਡੇਰਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਨਾ ਮਿਲੇ; ਸੋ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ।

(ਚਲਦਾ)



ਜ਼ੋਰਬਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬ

ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਸ਼ੈਦਾਈ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਨੇ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬ’ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਸਦੇ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ। ਜ਼ੋਰਬਾ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲਿਖਾਰੀ ਨਿਕੋਸ ਕਜਾਨਜੈਕਿਸ ਦੇ ਨਾਵਲ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ ਦਿ ਗਰੀਕ’ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਹੈ ਜੋ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਲਬਾਲਬ ਹੈ। ਬੱਲ ਨੇ ਇਸ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਜ਼ੋਰਬਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਧਿਆਇਆ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਐਤਕੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬ’ ਉਰਫ਼ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਮਨ ਹੈ। ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਜਿਉਣ ਦੀ ਸਿੱਕ, ਇੱਤਹਾ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ, ਹਰ ਹਾਲ ਦੋਸਤੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲਿਖਤ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ ਦਾ ਗਰੀਕ’ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਨਾਮ ਸੁੱਝਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਲਾਲਚ ਕਦੀ ਫਿਰ ਸਹੀ; ਫਿਲਹਾਲ ਸਿੱਧੀ ਸੋਹਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਾਂਝ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਹ ਰ ਭ ਜ ਨ ਹਲਵਾਰਵੀ ਮੇਰਾ ਮਿੱਤਰ ਸੀ, ਕੁਲੀਗ ਸੀ ਅਤੇ ਬੋਸ ਸੀ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਉਚਾ ਪਿੰਡ



ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ
ਫੋਨ: 647-982-6091

ਸੰਘੋਲ ਮੇਰਾ ਨੇਤ੍ਰ ਸੀ। ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਉਰਫ਼ ਡਾ. ਰਜਿੰਦਰਪਾਲ ਨਾਲ ਪੂਰੇ 40 ਵਰ੍ਹੇ ਮੇਰੀ ਦੋਸਤੀ ਰਹੀ। ਕਾ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਚਰਵਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਉਜਾਗਰ ਲਲਤੋਂ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਅੱਜ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਸਤਿਕਾਰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪੀ. ਐਸ. ਯੂ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਦੌਰ ਦੇ ਰੂਹੇ ਰਵਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਉਰਫ਼ ਬਾਗੀ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦੂਸਰਾ ਨੰਬਰ ਕਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖੱਟਕ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੱਟਕ ਦਾ ਹੀ ਅੱਗੋਂ ਮੁਢਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਮਿੱਤਰ ਹੈ ਸਾਡਾ ਅਨੇਕਾ ਨਾਇਕ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਉਰਫ਼ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬ’।

ਡੇਢ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾ. ਖੱਟਕ ਇੰਗਲੈਂਡ ਆਪਣੀ ਧੀ ਕੋਲ ਆਏ ਤਾਂ ਫੋਨ ਤੇ ਅਕਸਰ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਬਰੈਪਟਨ, ਟੋਰਾਂਟੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਕਈ ਮਿੱਤਰ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸੰਪਰਕ ਉਹ ਸੋਚ ਕੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਦੇਣਗੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆਂ ਰੂਹ ਸਰਸਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਲੰਘ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਸੋਹਣ ਪਰਮਾਰ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਮੈਂ ਸੋਹਣ ਪਰਮਾਰ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਕਾ. ਖੱਟਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਤੁਆਰਫ਼ ਕਰਾਇਆ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਮਰੇਡ ਖੱਟਕ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਨਕਸਲੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਹ ਕਾਮਰੇਡ ਦੇ ਰੂਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 1965-66 ਵਿੱਚ ‘ਸਿੱਖ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਬੰਗਾ’ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਨੇਤਲਾ ਮਿੱਤਰ ਤਾਂ ਸੀ ਹੀ, ਉਸ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਵੀ ਉਹ ਹੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਕਾ. ਖੱਟਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ‘ਚ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਗਮੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਸ਼ਰੀਕ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰਾਂ-ਬੇਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਸਾਲ 2015 ਦੇ ਅਖੀਰ ਜਿਹੇ ‘ਚ ਛਪੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸਕੰਦਰ: ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ’ ਮੇਰੇ ਮੂਹਰੇ ਧਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ ‘ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰ ਨਾਂ ਖੱਟਕ ਦਾ ਸੀ।

ਕਿਤਾਬ ਫੜ ਮੈਂ ‘ਪੌਣ ਕੀ ਜੇ ਵਗੇ ਨਾ; ਪਰਮਾਰ ਕੀ ਜੇ ਤੁਰੇ ਨਾ’ ਉਨਵਾਨ ਹੇਠਲਾ ਉਸ

ਬਾਰੇ ਕਾ. ਖੱਟਕ ਦਾ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਲੇਖ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, “ਪਰਮਾਰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬੁਝਾਰਤ ਹੀ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਏਨਾ ਨਿਸ਼ਕਾਮ, ਨਿਰਸਵਾਰਥ, ਬੇਗਰਜ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਮੱਦਦਗਾਰ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਉਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਆਖਰ ਕਿਸ ਧਰਮ, ਕਿਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ?”

ਅਗੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, “ਪਰਮਾਰ ਮੈਨੂੰ ਚਾਰਲਸ ਡਿਕਨਜ਼ ਦੇ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲ ‘ਟੋਲ ਆਫ ਟੂ ਸਿਟੀਜ਼’ ਦਾ ਉਹ ਨਾਇਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਰਫ਼ਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ। ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਮਹਿਜ਼ ਏਨਾ ਕੁ ਨੇੜ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਵਕੀਲ ਪਾਤਰ, ਉਸ ਨਾਇਕਾਂ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਦਿਲੋਂ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੀ ਗਰਦਨ ਨੂੰ ਗਿਲੇਟਾਈਨ ਹੇਠਾਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਖੁਦ ਉਸ ਦੀ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਵੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਭਜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਚਾਹਤ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਹੈ।”

ਕਾ. ਖੱਟਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਰ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਵਰਤੋਂ-ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ਿੱਦਤ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਬੰਧ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਗਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਭਲੇ ਹੀ ‘ਟੋਲ ਆਫ ਟੂ ਸਿਟੀਜ਼’ ਦੇ ਨਾਇਕ ਵਾਲੇ ਮਹਾਂ ਬਲੀਦਾਨ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਆਤਮਿਕ ਹੁਸਨ ਜਾਂ ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ ਘੱਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

70ਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸੋਹਣ ਪਰਮਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਬੋਟਨੀ ਦੀ ਐਮ. ਐਸ. ਸੀ (ਆਨਰਜ਼) ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਪੀਐਚ ਡੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉਸ ਲਈ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ ਪਰ ਮੁਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਹ ਪੀ. ਜੀ. ਆਈ ‘ਚ ਆਪਣੀ ਨਿਮਰ ਅਤੇ ਸਖੀ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਆਤਮੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਬੰਗਾ ਏਰੀਏ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਦਾਇਮੀ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹੀ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ।

ਕਾ. ਖੱਟਕ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਲ੍ਹ ‘ਚੋਂ ਰਿਹਾਈ ਪਿੱਛੋਂ ਦਸੰਬਰ 1973 ਤੋਂ ਜੂਨ 1975 ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲੱਗਣ ਤੱਕ ਪਰਮਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣੀ ਪਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਸਾਡੇ ਗਵਾਂਢੀ ਕਾਬਲ ਸ਼ੁੱਹ ਨੇ ਤਰਲਾ ਮਾਰਿਆ, “ਸਾਰੇ ਦਰ ਵੇਖ ਲਏ। ਚਮੜੀ ਗਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਤਿਓਂ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਹੱਲਾ ਮਾਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ।” ਇਸ਼ਾਰਾ ਪਰਮਾਰ ਵੱਲ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਕਾਰਡ ਬਣਾ ਓ. ਪੀ. ਡੀ ‘ਚ ਦਿਖਾ, ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ-ਸਭ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪਰਮਾਰ ਤਾਂ ਲੈਬ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਦੇਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਲੈਂਦੇ 4 ਵਜੇ ਵਿਹਲੇ ਹੋਏ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਉਣ ਲਈ ਆਖ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫਿਰ ਪੁਰਾਣਾ ਸੰਸਾ, ਪੁਰਾਣੀ ਦੁਬਿਧਾ। ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਘਰ ਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਹੜ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ, ਚਿਹਰੇ ਅਤੇ ਹੱਥਾਂ ‘ਚੋਂ ਪਾਣੀ ਜਿਹਾ ਰਿਸਦਾ ਸੀ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਕਚਿਆਣ ਆਉਣ ਲਗਦੀ। ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਵਾਂਗੇ? ਫਿਰ ਬਿਸਤਰਾ ਕੌਣ ਸਾਫ ਕਰੂ! ਨਾ ਕੋਲ ਏਨੇ ਪੈਸੇ ਨਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਟਿਕਾਣਾ। ਖੈਰ! ਹੋਸਟਲ ਗਏ ਤਾਂ ਪਰਮਾਰ ਮਿਲ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੱਸੀ। ਅੱਗੋਂ ਉਹੀ ਗੱਲ-ਪਰਮਾਰ ਕੀ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆ, ਸੰਸੇ ਕੀ। ਅਖੇ “ਦਰਸ਼ਨ ਤੂੰ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ। ਵਿਚਾਰੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਵੇਖ। ਬਿਸਤਰੇ-ਬੁਸਤਰੇ ਮੈਂ ਸਭ

ਆਪੇ ਠੀਕ ਕਰਵਾ ਲਊਂਗਾ।”

ਕਾ. ਖੱਟਕ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣੋਂ ਰਿਹਾ ਨਾ ਗਿਆ, “ਪਰਮਾਰ ਤੇਰੀ ਐਮ. ਐਸਸੀ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਹੈ; ਤੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਊ?” ਪਰਮਾਰ ਨੇ ਗੱਲ ਵਿਚਾਲਿਓਂ ਹੀ ਕੱਟ ਛੱਡੀ।

ਕਾ. ਖੱਟਕ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਹੀ ਉਹੋ ਸਵਾਲ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਰ ਆਖਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕੀ ਸੀ? ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚੋਣ ਉਸ ਲੜਨੀ



ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਹਰਵਿੰਦਰ ਨਾਲ

ਨਹੀਂ ਸੀ; ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਹ ਬਣਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ; ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਉਹ ਉੱਜ ਹੈ ਨੀ। ਫਿਰ ਚੰਗਿਆਈ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਧਰਮ, ਕਿਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲਦੀ ਸੀ।

ਸੋਹਣ ਪਰਮਾਰ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਸੁਣ ਲਓ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਖੱਟਕ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਿੱਤਰ ਅਤੇ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਗਦਰੀ ਯੋਧੇ’ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲੇਖਕ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ‘ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸਕੰਦਰ: ਸੋਹਣ ਪਰਮਾਰ’ ਵਿਚ ਸੁਣਾਈ ਹੈ:

“ਪਰਮਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਹੋਵੇ। ਸੋਹਣ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵੀ। ਉਸ ਦੇ ਚਾਰ ਬਾਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਦੇ ਨਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਾਲੇ ਤੇ ਦੋ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਕੰਵਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਸਵਰਨ ਦੇਈ, ਦਾਦੀ ਦਾ ਨਾਂ ਪਰਸਿੰਨ ਕੌਰ ਤੇ ਦਾਦੇ ਦਾ ਨਾਂ ਗੋਦਾ ਰਾਮ। ਸੋਹਣ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਰਾਬ, ਮੀਟ ਜਾਂ ਸਿਗਰਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦੇ ਪਰ ਦਾਦਾ ਗੋਦਾ ਰਾਮ ਹੁੱਕਾ ਕਦੀ ਛੱਡਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਾਦੇ ਦਾ ਭਰਾ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਸੀ। ਫੌਜ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਾਬ, ਮੀਟ ਸਭ ਕੁੱਝ ਰਗੜ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਬਿਜੋਂ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸੋਹਣ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨ ਸਵੇਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਧੋਣ ਲਈ ਖੇਲ ‘ਚ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮੰਦਰ ਦੀਵਾ ਜਗਾਉਣਾ। ਆਪਣੇ ਇਸੇ ਪਿਛੋਕੜ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਸਭ ਦਾ ਸਖੀ ਸੀ।”

ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ ਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਤੋਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਹੀ ਚਿੰਤਕਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਗੱਲਾਂ ਚੋਤੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ, ਕੋਈ ਜਰਮਨਾਂ ਨੂੰ; ਕੋਈ ਸ਼ੀਆ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਕੋਈ ਸੁੰਨੀਆਂ ਨੂੰ; ਕੋਈ ਬੰਗਾਲੀਆਂ ਨੂੰ, ਕੋਈ ਜਪਾਨੀਆਂ; ਕੋਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਜਾਤ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਕਹਿਣੋਂ ਹਟਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕਈ ਮਲਵਈਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਮਝੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ, ਸਾਦਾ ਦਿਲ ਜਾਂ ‘ਜੋਧ ਮਹਾ ਬਲ ਸੂਰ’ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਸਲਨ ਕੰਮੋਂ ਕੇ ਨਾਂ ਦਾ ਮੇਰਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਬੱਲਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਗਤ

ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬੁਤਾਲਾ, ਸਠਿਆਲਾ, ਸੇਰੋਂ, ਜੋਧੇ, ਬੱਲ ਸਰਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਪੁਰ, ਜਮਾਲ ਪੁਰ-ਮਝੀਲ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਹਨ ਪਰ ਖੁਦ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਏਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਇਕ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ’ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਰਿਸਾਲਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇ

ਐਸੀ ਮੂਰਤੀ ਦਾ ਕੀ ਲਾਭ ਜੋ ਮੀਂਹ ਤੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਤੀਸਰੀ ਬੂੰਦ ਉਸ 'ਤੇ ਡਿੱਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹੰਝੂਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਚੰਦ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਵਿਚ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਤਰਸ ਵਾਲਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਚਿਤੀ ਦਾ ਮਨ ਦਇਆ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

“ਤੂੰ ਕੌਣ ਹੈਂ?” ਚਿਤੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਮੈਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਹਾਂ।”

“ਤੂੰ ਰੋ ਕਿਉਂ ਰਿਹਾ ਹੈਂ? ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹਾ ਹੀ ਦਿਤਾ।” ਚਿਤੀ ਨੇ ਉਲਾਂਭੇ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ।

“ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜਿਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦਿਲ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਹ ਪਤਾ



ਔਸਕਰ ਵਾਈਲਡ

ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਹੰਝੂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਰਾਜ ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਰਿਹਾ, ਜਿਥੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮੈਂ ਦਿਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਨੱਚਦਾ। ਬਗੀਚੇ ਦੇ ਚੌਰੀ ਪਾਸੀਂ ਉਚੀ ਕੰਧ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਦੇ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਕੰਧ ਦੇ ਪਾਰ ਕੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਜੀਵਿਆ ਤੇ ਮਰਿਆ। ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਗਰ ਦੀ ਬਦਸ਼ਹਰਤੀ, ਗਰੀਬੀ, ਉਦਾਸੀ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਮੈਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਰੋਣੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ।”

ਉਸ ਦੀ ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਚਿਤੀ ਨੇ ਸੋਚਿਆ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਮਝਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰਾ ਹੀ ਸੋਨੇ ਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਮੂਰਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੰਗੀਤਮਈ ਸੁਰ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ, “ਦੂਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਖਿੜਕੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਇਸਤਰੀ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਸੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਬੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਖੁਰਦਰੇ ਤੇ ਲਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੂਈਆਂ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਛੇਕ ਹਨ। ਉਹ ਰਾਣੀ ਦੇ ਨਾਚ-ਗਾਉਣ 'ਤੇ ਕਢਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਮਰੇ ਦੇ ਇਕ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਬਿਮਾਰ ਲੜਕਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਤਰਾ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਸੰਤਰੇ ਲਈ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਬਾਲਕ ਰੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

“ਮੇਰੀ ਪਿਆਰੀ ਚਿਤੀ, ਕੀ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਲਾਲ ਮਣੀ ਲਾਹ ਕੇ ਉਸ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਦੇ ਆਵੇਂਗੀ? ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਇਸ ਸਤੰਭ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਨੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ।” ਚਿਤੀ ਬੋਲੀ, “ਮੇਰੀ ਸਹੇਲੀ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਉਥੇ ਨੀਲ ਨਦੀ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਕਮਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਚਹਿਕ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹ ਉਥੋਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਰਾਜਾ ਦੀ ਕਬਰ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਆਰਾਮ ਕਰੇਗੀ। ਉਸ ਰਾਜਾ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਹਰੇ ਮਣਕਿਆਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਸੁੱਕੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹਨ।”

ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਬੋਲਿਆ, “ਪਿਆਰੀ ਅਬਾਬੀਲ! ਕੀ ਇਕ ਰਾਤ ਰੁਕ ਕੇ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਇੰਨਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਂਗੀ?” ਲੜਕਾ ਪਿਆਸਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਮਾਂ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੈ।

“ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਲੜਕੇ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ।”

ਚਿਤੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਦੇ ਲੜਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੈਨੂੰ ਪੱਥਰ ਮਾਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਇੰਨਾ ਉਦਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਚਿਤੀ ਨੂੰ ਦਇਆ ਆ ਗਈ, ਬੋਲੀ, “ਉਥੇ

ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ

‘ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ’ ਕਹਾਣੀ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਔਸਕਰ ਵਾਈਲਡ (16 ਅਕਤੂਬਰ 1854-30 ਨਵੰਬਰ 1900) ਦੀ ਬੜੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸੰਕੇਤ-ਸੰਕੇਤ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿ ਸੁਣਾਈਆਂ ਹਨ। ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਚਿਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਉਸਾਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਅਤੇ ਆਵਾਮ ਬਾਰੇ ਖਰੀਆਂ-ਖਰੀਆਂ ਕਹਿ ਛੱਡੀਆਂ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ੈਲੀ ਧੂਹ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਬਹੁਤ ਠੰਢ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਕ ਰਾਤ ਤੇਰੇ ਲਈ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ।”

“ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ।” ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਬੋਲਿਆ।

ਫਿਰ ਚਿਤੀ ਨੇ ਲਾਲ ਮਣੀ ਆਪਣੀ ਚੁੰਝ ਵਿਚ ਲਈ ਅਤੇ ਛੱਤਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਉਸ ਘਰ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ। ਬਾਲਕ ਬੁਖਾਰ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਿਸਤਰ 'ਤੇ ਪਾਸੇ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਾਂ ਬੱਕ ਕੇ ਸੌਂ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਚਿਤੀ ਨੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਲਾਲ ਮਣੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਬਾਲਕ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਉਡ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਲਕ ਨੇ ਸੋਚਿਆ, ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਗਹਿਰੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂ ਗਿਆ।

ਚਿਤੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਬੋਲੀ, “ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ, ਇੰਨੀ ਠੰਢ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਵਚਿੱਤਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗਰਮੀ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।”

ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਕਿਉਂਕਿ ਤੂੰ ਭਲਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ।”

ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਉਹ ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਗਈ ਤੇ ਖੂਬ ਨਹਾਈ। ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਚਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਬੋਲੇ, “ਕਿੰਨੀ ਵਚਿੱਤਰ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਅਬਾਬੀਲ ਠੰਢ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਥੇ?”

ਜਦੋਂ ਚੰਦ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, “ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਦੱਸੋ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹਾਂ।”

ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਪਿਆਰੀ ਅਬਾਬੀਲ, ਕੀ ਇਕ ਰਾਤ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਰੁਕੇਂਗੀ?”

“ਨਹੀਂ।” ਚਿਤੀ ਬੋਲੀ, “ਮੇਰੀ ਉਡੀਕ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੱਲ੍ਹ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਗੇ ਜਿਥੇ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਬੀਏਟਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਠੰਢ ਦੇ ਮਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਅੰਗੀਠੀ ਵਿਚ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬੁਖਾਰ ਨਾਲ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।... ਔਛਾ! ਮੈਂ ਇਕ ਰਾਤ ਹੋਰ ਰੁਕਦੀ ਹਾਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਲ ਮਣੀ ਦੇ ਆਵਾਂ?” ਦਿਆਲੂ ਚਿਤੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਲਾਲ ਮਣੀ ਤਾਂ ਇਕੋ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਨੀਲ ਮਣੀ ਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਆਵੇਂ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਜੌਹਰੀ ਕੋਲ ਵੇਚ ਕੇ ਅੰਗੀਠੀ ਵਿਚ ਅੱਗ ਜਲਾਏਗਾ ਅਤੇ ਪੇਟ ਦੀ ਅੱਗ ਬੁਝਾਏਗਾ, ਮਤਲਬ ਨਾਟਕ ਲਿਖੇਗਾ।”

ਚਿਤੀ ਰੋ ਪਈ, “ਪਿਆਰੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ! ਤੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੈਥੋਂ ਨੋਚੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।”

“ਪਿਆਰੀ ਅਬਾਬੀਲ! ਮੈਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ।” ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ।

ਚਿਤੀ ਨੇ ਨੀਲ ਮਣੀ ਲਈ ਅਤੇ ਅਟਾਲਿਕਾ ਵੱਲ ਉਡ ਗਈ। ਛੱਤ ਵਿਚ ਮੋਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਨੇ ਨੀਲ ਮਣੀ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਚੰਦ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆਈ ਤੇ ਬੋਲੀ, “ਹੁਣ ਮੈਂ ਤੈਥੋਂ ਵਿਦਾ ਲੈਣ ਆਈ ਹਾਂ।”

ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਬੋਲਿਆ, “ਪਿਆਰੀ ਅਬਾਬੀਲ, ਕੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਕ ਰਾਤ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਂਗੀ?”

ਚਿਤੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, “ਠੰਢ ਦਾ ਮੌਸਮ ਹੈ, ਤੇ ਬਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਨ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਗਰਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮਗਰਮੱਛ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਸੁਸਤਾਉਂਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਆਪਣੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਪਿਆਰੇ ਰਾਜਨ! ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ

ਜਾਣ ਦੇ।”

“ਮੇਰੀ ਦੂਜੀ ਅੱਖ ਵੀ ਕੱਢ ਲੈ।”

ਚਿਤੀ ਦਿਆਲੂ ਸੀ। ਉਹ ਝੱਟ ਮੰਨ ਗਈ, ਪਰ ਬੋਲੀ, “ਮੈਂ ਇਕ ਰਾਤ ਹੋਰ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਤੇਰੀ ਦੂਸਰੀ ਅੱਖ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ। ਤੂੰ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਵੇਂਗਾ।”

ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, “ਪਿਆਰੀ

ਮੰਗਣ ਲਈ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਹਨੇਰੀਆਂ ਤੰਗ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਗਈ ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੇ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਬੇਵੱਸ ਲਿੱਸੇ ਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਅੰਦਰ ਡੂੰਘੀਆਂ ਧਸੀਆਂ ਅੱਖ ਦੇਖੀਆਂ। ਇਕ ਤੰਗ ਪੁਲ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਭੁੱਖੇ ਹਾਂ।’



ਔਸਕਰ ਵਾਈਲਡ ਦੀ 1888 ਵਿਚ ਛਪੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਦਿ ਹੈਪੀ ਪ੍ਰਿੰਸ ਐਂਡ ਅਦਰ ਟੇਲਜ਼’ ਦਾ ਟਾਈਟਲ।

ਅਬਾਬੀਲ, “ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਆਗਿਆ ਮੰਨਣੀ ਹੀ ਪਵੇਗੀ।”

ਚਿਤੀ ਨੇ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਕੇ ਦੂਜੀ ਅੱਖ, ਨੀਲ ਮਣੀ ਲੈ ਕੇ, ਰੌਂਦੀ ਹੋਈ ਗਰੀਬ ਲੜਕੀ ਦੇ ਹੱਥ ਉਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਲੜਕੀ ਚਮਕਦਾ ਹੋਇਆ ਰੰਗੀਨ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਘਰ ਵੱਲ ਦੌੜੀ ਆਈ। ਚਿਤੀ ਨੇ ਪਰਤ ਕੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਹੁਣ ਤੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਹੁਣ ਸਦਾ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਰਹੂੰਗੀ।...ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਾਂਗੀ।” ਕਹਿ ਕੇ ਚਿਤੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਸੌਂ ਗਈ।

ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਉਹ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਗਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁੰਦਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਦੀ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੇ ਮਿਸਰ ਦੇ ਇਕ ਸਿਫਕਸ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ।

ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਬੋਲਿਆ, “ਅਬਾਬੀਲ, ਤੂੰ ਅਜੀਬ-ਅਜੀਬ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈਂ, ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਵਚਿੱਤਰ, ਕੀ ਤੈਨੂੰ ਇਸਤਰੀਆਂ ਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਦਮਾ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ। ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵਚਿੱਤਰ ਵਸਤੂ ਭਲਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਨਗਰ ਹੋ ਕੇ ਆ, ਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਦੇਖੋ, ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇ।”

ਚਿਤੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਉਤੇ ਉਡਣ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਭਵਨਾਂ ਵਿਚ ਅਨੰਦ-ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੇਖਿਆ; ਜਦ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਉਤੇ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਭਿੱਖਿਆ

ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਚੌਕੀਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਹਟੋ, ਇਥੋਂ ਭੱਜ ਜਾਉ। ਇਥੇ ਬੈਠਣਾ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ।” ਤੇ ਉਹ ਠੰਢੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਮੀਂਹ ਵਿਚ ਭਿੱਜਦੇ ਨਿਕਲ ਗਏ।

ਚਿਤੀ ਨੇ ਪਰਤ ਕੇ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਉਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਪਰਤ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਤੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੁੰਝ ਨਾਲ ਲਾਹ ਕੇ ਗਰੀਬਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦੇ। ਸੋਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ

ਲਿਫਾਫਾ

ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਛੇ ਕੁ ਵੱਜੇ ਸਨ। ਅਚਾਨਕ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦਾ ਗੇਟ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆ ਖੜਕਾਇਆ। ਮੈਂ ਗੇਟ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ, ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਗੇਟ ਖੜਕਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਬੋਲਿਆ, “ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਕੰਮ ਆਇਆ।”

“ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਉ। ਫਿਰ ਵੇਖਦੇ ਆ।” ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ।

ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਲਿਫਾਫਾ ਕੱਢਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, “ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਆਹ ਚਿੱਠੀ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਆਈ ਆ। ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮਾਸਟਰ ਲੇਖ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਵਾ ਲੈਂਦਾ ਸਾਂ। ਪਰ ਆਹ ਚਿੱਠੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆਂ। ਵੇਖੋ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਆ?”

ਮੈਂ ਲਿਫਾਫੇ ਨੂੰ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ



ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।”

ਚਿਤੀ ਨੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਪਰਤ ਲਾਹ ਲਈ। ਹੁਣ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਚਮਕਰੀਟ ਦਿਸਣ ਲੱਗਾ।

ਚਿਤੀ ਨੂੰ ਠੰਢ ਲਗਦੀ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੰਭ ਫੜਫੜਾ ਕੇ ਗਰਮ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ। ਚਿਤੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਅੰਤ ਨੇੜੇ ਆਣ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਅੰਤਮ ਵਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਬਟੋਰ ਕੇ ਉਹ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਈ ਅਤੇ ਬੋਲੀ, “ਪਿਆਰੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ! ਹੁਣ ਵਿਦਾਈ ਦਿਉ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿਉ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਹੇਠ ਚੁੰਮ ਸਕਾਂ।” ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, “ਪਿਆਰੀ ਅਬਾਬੀਲ! ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰ ਤੂੰ ਮਿਸਰ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਹੇਠ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵੀ ਚੁੰਮ ਲੈ।”

ਚਿਤੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਮੈਂ ਮਿਸਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਮੌਤ ਨੀਂਦ ਦੀ ਹੀ ਤਾਂ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਹੈ ਨਾ, ਕਿਉਂ?” ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਾ ਚੁੰਮਣ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਕੋਲ ਨਿਰ-ਪਰਾਣ ਹੋ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਈ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ। ਮੂਰਤੀ ਦਾ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਦਿਲ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਨਗਰ ਦਾ ਮੇਅਰ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਚੌਰਾਹੇ ਵੱਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਦੇਖ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, “ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਵੀ ਕਿੰਨਾ ਭੱਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।” ਸਭ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਰਲਾਈ। ਮੇਅਰ ਬੋਲਿਆ, “ਤਲਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਲਾਲ ਮਣੀ ਡਿੱਗ ਪਈ ਹੈ, ਅੱਖਾਂ ਵੀ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਪਰਤ ਵੀ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਭਿਖਾਰੀ ਲਗਦਾ ਹੈ।”

“ਬਿਲਕੁਲ ਭਿਖਾਰੀ।” ਸਭ ਸਹਿਯੋਗੀ ਇਕੱਠੇ ਬੋਲੇ। ਫਿਰ ਮੇਅਰ ਬੋਲਿਆ, “ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਕੋਲ ਚਿਤੀ ਮਰੀ ਪਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਸਥਾਨ ਉਤੇ ਮਰੀ ਹੋਈ ਚਿਤੀ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।”

ਕਲਰਕ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨੋਟ ਕਰ ਲਈ। ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੂਰਤੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਢਾਲਦੇ ਸਮੇਂ ਮੇਅਰ ਨੇ ਸਭਾ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੇਅਰ ਨੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਕਿ ਸਿੱਕੇ ਨਾਲ ਇਕ ਮੂਰਤੀ ਹੋਰ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰੀ ਇਹ ਮੂਰਤੀ ਮੇਅਰ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਲਈ ਗਈ।

ਰੱਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਤੂੰ ਸਹੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚੁਣੀਆਂ ਹਨ। ਚਿਤੀ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਸਦਾ ਗਾਉਂਦੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਵਰਗ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਮਿਨੀ ਕਹਾਣੀ

ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਫੋਟੋਆਂ ਅਤੇ ਇਕ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਗਜ਼ ਨਿਕਲਿਆ। ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਫੋਟੋਆਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪੈਣ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਅੱਗ ਬੁਝਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਫੋਟੋ, ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਗਜ਼ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, “ਮੇਰਾ ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੂਰਖ ਆ। ਭਲਾ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਫੋਟੋ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਿਫਾਫੇ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਚੈਕ ਵਗੇਗਾ ਨਿਕਲੇ।” ਇਹ ਕਹਿ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਗੇਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ।

-ਮਹਿੰਦਰ ਮਾਨ

ਫੋਨ: 91-99158-03558

ਮੈਂ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਲੰਗੜੇਆ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਛਪੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਰਾਹੀਂ ਮੈਨੂੰ 'ਉਘ ਦੀਆਂ ਪਤਾਲ ਮਾਰਨਾ' ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਯਾਨਿ 'ਉਭ ਦੀਆਂ ਪਤਾਲ ਮਾਰਨਾ' ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਭ ਦਾ ਅਰਥ ਅਕਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਸ਼ਬਦਾਰਥ ਬਣਦਾ ਹੈ, 'ਕਦੇ ਅਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਦੇ ਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਮਾਰਨਾ' ਜਿਸ ਤੋਂ ਬੇਬੀਆਂ ਮਾਰਨਾ ਵਾਲੇ ਭਾਵ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਘ ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਅਕਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਇਹ ਰੂਪ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਹੇਠ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਵਿਉਤਪਤੀਆਂ ਲਭਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕ ਮੋੜੀ ਨਿਆਈਂ ਹੈ। ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਲੇਖ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਮੇਰਾ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਅਖਬਾਰ 'ਇੰਡੋ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ 'ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾਤ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਛਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਲੇਖ ਸਬੰਧੀ ਇਹ ਵੇਰਵੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਕੱਟੇ ਹਨ ਜਾਂ ਲੇਖਕ ਨੇ ਹੀ ਲੁਕੋਏ ਸਨ। ਖੈਰ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਣਜਾਣਤਾ ਉਘਾਤਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ। ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇਹ ਲੇਖ 4-5 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' 'ਚ ਵੀ ਛਪ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਅਕਸਰ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਕਾਹਲ 'ਚ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਤੇ ਵਾਕ-ਬਣਤਰ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਮੁਹਾਵਰੇ ਨੂੰ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਉਭ ਵਾਲੇ ਰੂਪ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੈਂ ਇਹ ਲੇਖ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੀ ਵਿਉਤਪਤੀ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਖਿਆ, ਬਲਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਆਪਸੀ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਘਾਤਦਿਆਂ ਹਲਕੇ ਫੁਲਕੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਗਿਆਨ ਨਾਲੋਂ ਪਰਿਹਾਸ ਵਧੇਰੇ ਸੀ। ਹਾਂ, ਜੇ ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪੱਖ ਨੂੰ ਛੂਹਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਦੀ ਬਾਹ ਪਾ ਲੈਂਦਾ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਲੰਗੜੇਆ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿਚਲੇ 'ਉਭ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ 'ਉਘ' ਵਿਚ ਪਲਟ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤਾ ਚਿੰਤਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ-ਨਿਰੁਕਤਕਾਰੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪ੍ਰਾਚੀਨ, ਅਪ੍ਰਚਲਤ, ਜਾਂ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਉਘਾਤਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਪੁਨਰ-ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨਾ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੇੜ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸ਼ਬਦ ਮਰ ਗਏ ਹਨ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਰ ਜਾਣਗੇ। ਮਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਹਾਵਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੇਰਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਲੋਕ

ਉਘ ਦੀਆਂ ਪਤਾਲ ਮਾਰਨਾ

ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਉਘ ਵਾਲੇ ਰੂਪ ਤੋਂ ਹੀ ਵਾਕਿਫ਼ ਹਨ। ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਉਲਟ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਵਾਂਗ ਅਰਥ ਤੇ ਰੂਪ ਪੱਖੋਂ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਇਕ ਦੋ ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਹਾਵਰਾ ਆਦਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਮੂਹ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੀ ਘਾਤਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਮੂੰਹੋਂ ਮੂੰਹ ਅੱਗੇ ਸੰਚਾਰਤ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਚਾਰ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਵਿਘਨ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸ ਤੋਂ ਗਲਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਕਿਸ ਨੇ

ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਵਰਣ-ਵਿਪਰੈ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਲੈ ਲਵੇ, ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਸ਼ਬਦ ਗਲਤ ਬੋਲਣ ਕਾਰਨ ਕਲਾਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬਲਟੋਹੀ ਸ਼ਬਦ ਬਟਲੋਹੀ ਦਾ ਵਰਣ-ਵਿਪਰੈ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਦਸ ਕੇ ਦੇਖੋ ਕਿ ਭਾਈ ਗਲਤ ਨਾ ਬੋਲ ਅਸਲ ਸ਼ਬਦ ਬਟਲੋਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਰ 'ਚ ਬਲਟੋਹੀ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ! ਬਹੁ-ਪ੍ਰਚਲਤ ਡੁੱਬਣਾ ਸ਼ਬਦ 'ਬੁੱਡਣਾ' ਦਾ ਉਲਟਿਆ ਰੂਪ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਚੁਰਦ ਅਤੇ ਹੋਰਸਟ ਸ਼ਬਦ ਕਰਮਵਾਰ ਚੁਰਦ ਅਤੇ ਹੋਰਸ ਤੋਂ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਬਣੇ

ਪਾਏ' ਅਰਥਾਤ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮਰਨ ਪਿਛੋਂ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਬੀਤਣੀ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਤੇ ਅਖਾਣ ਅਲੰਕਾਰਮਈ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੁਝ ਇਕ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕੋਈ ਲੜ ਸਿਰਾ ਨਹੀਂ ਫੜਾਉਂਦਾ। ਇਥੇ ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰਨੀ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਅਰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲਤ, ਸਹੀ, ਅਸਲੀ ਜਾਂ ਵਿਉਤਪਤੀ ਮੂਲਕ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਲਟੋਹੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਰੂਪ ਜਾਂ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਠੀਕ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਉਕੇਗਾ। ਕੌਣ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਨੌਂ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਹੋਣਾ', 'ਨਾ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚ', 'ਲੱਲਾ ਭੱਥਾ ਕਰਨਾ' ਆਦਿ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਉਕਤੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਤ ਅਰਥ ਕਿਉਂ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ? ਨੌਂ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਦਸ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ, 'ਉਲ ਜਲੂਲ ਬੋਲਣਾ' ਵਿਚ ਉਲ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ਤੇ ਜਲੂਲ ਦਾ ਕੀ? 'ਉਲੁ ਸਿਧਾ ਕਰਨਾ' ਦਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਭਾਵ ਇਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਤਰਕ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਕਿਤੇ ਉਲੁ ਦੀ ਥਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਭ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੇਸ ਵਟਾ ਗਿਆ? ਸ਼ਾਇਦ ਲੰਗੜੇਆ ਸਾਹਿਬ ਜਿਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਹੋਰ ਲੋਕ ਇਸ ਭੇਤ ਬਾਰੇ ਅਭਿਜ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਗੇ। ਚਰਚਿਤ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰੀਏ: ਲੋਕ ਇਸ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਗੇ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਘ ਅਤੇ ਪਤਾਲ ਟਕਰਾਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਮੁਹਾਵਰਾ ਗਲਤ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਨ ਤੋਂ ਸਹਿਜ ਅਗਵਾਈ ਲੈਣਗੇ। ਉਂਜ ਵੀ ਕੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਭ-ਅਕਾਸ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਪਤਾਲ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ?

ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੇੜ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਵਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ-ਫੇਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਦੇ ਕਹਾਵਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ। ਦੋਨਾਂ ਬਾਰੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਲੇਖ ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਹਾਵਤ 'ਕਿਥੇ ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਤੇ ਕਿਥੇ ਗੰਗੂ ਤੇਲੀ' ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਰੂਪ ਵਿਚ 'ਗੰਗੂ ਤੇਲੀ' ਗਾਇਬ ਹੈ। ਇਥੇ ਦੋ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਨੇ ਗੰਗੂ ਤੇਲੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ



ਗਲਤ ਸੁਣ ਲਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇਹੋ ਵਿਗੜਿਆ ਰੂਪ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮੌਨਸੂਨ ਸ਼ਬਦ ਮੌਸਮ ਦੇ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਹੋਰ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਗਰੀਕ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਅਰਬੀ ਰਾਹੀਂ ਪੁੱਜਦਾ ਸਿਕੰਦਰ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਨਾਰੰਗੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਐਂਗਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਮਾਅਰਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ 'ਛੱਪੜ ਝਿੜੀ' ਤੋਂ 'ਚੱਪੜ ਝਿੜੀ' ਬਣ ਗਿਆ। ਬਦਲੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਤਰਕ ਨਾਲ ਪਿਛਾਂਹ ਨਹੀਂ ਮੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਇਕ ਵਾਰ 'ਉਭ' ਦਾ 'ਉਘ' ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹੁਣ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਲਵੋ, ਉਘ ਖਦੇੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ

ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਨੀਵੀਂ ਟੋਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਘ,ਝ,ਧ,ਢ, ਭ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸਥਾਨਅੰਤਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਲੱਭਾ ਦਾ ਲੱਧਾ, ਲੱਝਾ ਆਦਿ। ਉਭ ਦਾ ਉਘ ਬਣਨਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ: ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੋਸ਼ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਉਘ ਦੇ ਅਰਥ ਖਬਰ, ਪਤਾ, ਸੂਹ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਆਦਿ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਘ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਜੋਟੀਦਾਰ ਸੂਘ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਦੋ ਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਜ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਨਾਂ ਲਗਦੀ ਇਕ ਮੁਹਾਵਰਈ ਤੁਕ ਹੈ, 'ਉਘ ਨਾ ਪੈਦੀ ਨਾਨਕਾ ਜਾਹਿ ਕੁਥਾਈ'

ਸ਼ਬਦ
ਝਰੋਖਾ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਧਾਰਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਨਾਂ ਸਨ ਤਿਰਹਤ ਦੇ ਰਾਜਾ ਗਾਂਗੇਏ ਦੇਵ ਅਤੇ ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਰਾਜਾ ਤੈਲਪ। ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਰਾਜੇ ਗਿਆਰਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਰਾਜੇ ਭੋਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਵੀਰਤਾ ਤੋਂ ਖਾਰ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਦੋਨੋਂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਰਾਜਾ ਭੋਜ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਾ ਨਾ ਸਕੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਰਾਜੇ ਗਾਂਗੇਏ ਅਤੇ ਤੈਲਪ ਹੀ ਸਨ ਜੋ ਪਿਛੋਂ ਕਹਾਵਤ ਵਿਚ ਗੰਗੂ ਅਤੇ ਤੇਲੀ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਗਏ। ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਨਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਹਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਤਿਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, 'ਕਿਥੇ ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਤੇ ਕਿਥੇ ਗਾਂਗੇਏ ਤੈਲਪ' ਅਰਥਾਤ ਦੋ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੀ ਇਸ ਰਹੱਸ ਉਦਘਾਟਨ ਕਾਰਨ ਕਹਾਵਤ ਨੂੰ 'ਕਿਥੇ ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਤੇ ਕਿਥੇ ਗਾਂਗੇਏ ਤੈਲਪ' ਵਜੋਂ ਮੁੜ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਪਰ ਕਹਾਵਤ ਵਿਚ ਗੰਗੂ ਤੇਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਲਟ ਗਏ ਗਾਂਗੇਏ ਤੈਲਪ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਸਿਧ ਕਰਨ ਲਈ ਭੌਤਿਕ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵੀ ਦਰਸਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤੇਲੀਆਂ ਲਈ ਗੰਗੂ ਤੇਲੀ ਇਕ ਹੀਰੋ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿੰਨਾ ਸਾਰਾ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

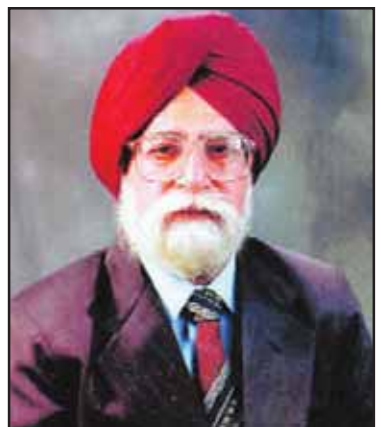
'ਦੂਰ ਦੇ ਢੋਲ ਸੁਹਾਵਣੇ' ਸੁਹਾਵਣੇ ਕਹਾਵਤ ਵਿਚ ਮੁਢਲੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 'ਢੋਲ' ਦੇ ਥਾਂ 'ਟੋਲ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਥੇ ਟੋਲ ਦਾ ਅਰਥ ਪਹਾੜ ਜਾ ਟਿੱਲਾ ਹੈ। ਸੋ ਕਹਾਵਤ ਦਾ ਅਰਥ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਦੂਰ ਦੇ ਪਹਾੜ ਸੋਹਣੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਦੀ ਇਸ ਤੁਕ ਤੋਂ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, 'ਹਭੇ ਟੋਲ ਸੁਹਾਵਣੇ ਸਹੁ ਪਉ ਬੈਠਾ ਮਲਿ'।

ਮੈਂ ਲੇਖ ਇਸ ਵਾਕ ਨਾਲ ਮੁਕਾਇਆ ਸੀ, 'ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਖਿਲਵਾਤ ਨਾ ਕਰੋ', ਮੈਂ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿਚਲੇ ਉਭ ਦੀ ਥਾਂ ਉਘ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਖਿਲਵਾਤ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਲੰਗੜੇਆ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ!

ਨੋਟ: ਇੰਡੋ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਖੁਦ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਲੰਗੜੇਆ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਤਾ ਅਤੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਹੀਂ' ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਬਾਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਦਿਆਂ

ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਨੇ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ 'ਬਾਲ ਸੰਦੇਸ਼' ਦੇ 35 ਵਰ੍ਹੇ ਸੰਪਾਦਕ ਰਹੇ ਹਿਰਦੇਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਖਬਰ ਨੇ ਮੇਰੇ



ਹਿਰਦੇਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਚੇਤੇ ਦੀ ਭੰਬੀਰੀ ਛੇ-ਸਤ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਮੇਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵੱਲ ਭੰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤ ਲੜੀ ਤੇ ਬਾਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਚੇਟਕ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ (1949-53) ਵਿਚ ਲੱਗੀ। 'ਪ੍ਰੀਤ ਲੜੀ' ਰਸਾਲਾ ਮੇਰਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਸੀ ਤੇ ਬਾਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਮੇਰਾ ਮਿੱਤਰ

ਪਿਆਰਾ। ਬਾਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਛਪਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਰਿਆ। ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਲਿਖਤ 'ਸਾਡਾ ਹਸਮੁੱਖ ਬਾਬਾ' ਇਸ ਵਿਚ ਛਪੀ।

ਮੇਰੇ ਨਾਨਕਾ ਪਿੰਡ ਕੋਟਲਾ ਬਡਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਸਮਰਾਲਾ ਦੇ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਨਾਨੇ ਬਾਰੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸੁਨਾਉਣ ਵੇਲੇ ਮਿਰਚ ਮਸਾਲਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਜਾਚ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਇੱਕ ਹਨੇਰੀ ਨੂੰ ਵਰਣਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰੇਤਲੇ ਟਿੱਬੇ ਉੱਤੇ ਲੰਮਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜਦ ਹਨੇਰੀ ਨਾਲ ਰੁੜ੍ਹ ਕੇ ਆਈ ਰੇਤ ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਚੜ੍ਹ ਆਈ। ਉਹ ਪਾਸਾ ਪਰਤ ਕੇ ਰੇਤ ਦੇ ਉਪਰ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਬੁਲ੍ਹੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਬਾ ਲਿਆ। ਹਨੇਰੀ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਹਦੇ ਵਾਲਾ ਟਿੱਬਾ ਉਹਦੇ ਪਾਸਿਆਂ ਨਾਲ ਏਨਾ ਉਚਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਉਚਾ ਜਾਪਣ ਲੱਗਾ। ਮੈਂ ਲੇਖ 'ਚ ਨਾਨੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ।

ਉਦੋਂ 'ਬਾਲ ਸੰਦੇਸ਼' ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਹਿਰਦੇਪਾਲ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਲੇਖ ਯੋਗ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਛਾਪਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਚਨਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਭੂਆ ਦੇ ਪੁੱਤ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸੇਨਾ ਤੋਂ ਹਵਾਲਦਾਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਚੂਹੜਪੁਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹ ਰਚਨਾ ਵਾਪਸ ਕਰਦਿਆਂ

ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਬਾਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਉਚੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤ ਲੜੀ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਨਹੀਂ।

ਮੈਂ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਿਖੇ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਡ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰਖੇ ਤੇ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਰਚਨਾ ਸੈਨਿਕ ਸਮਾਚਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਚਨਾ ਦੇ 20 ਰੁਪਏ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਮੇਰੀਆਂ ਇਹ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਾਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਪਜ ਸਨ। ਮੈਂ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰੀ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਿਰਦੇਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜਿਉਰੀ ਵਿਚ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾਉਂ ਸੀ। ਸਵਾਗਤ ਹੈ।

ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਦਰਦੀ ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ:

ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਬੰਮ ਜਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕੋਡਕਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮੌਜ ਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿੰਨਾ ਵਿਰਵਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਤੋਂ ਟੁੱਟੇ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਜੰਤਕ ਕਰਨੇ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਘੁੰਮਡੀ ਹੋਣ ਦਾ ਲੋਬਲ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਕੀ ਜਾਣੇ ਕਿ ਉਹ ਅੰਦਰੋਂ ਹੋਰ ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਹੋਰ ਹੋ ਕੇ ਜੀਵਨ ਬੀਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੁਸਤਕ 'ਕਾਲੇ ਕੋਟ ਦਾ ਦਰਦ' ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਦਾ ਚੁਕਦੀ

ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਰਸ ਅਤੇ ਸਰਲਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਰਸਮਿਸ਼ਾ ਵਿਅੰਗ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਗਲਪਕਾਰੀ ਵਰਗਾ ਅਨੰਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਕਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਉਦਾਸ ਤੇ ਦੁਖੀ ਰਹਿਣ ਲਗਦੇ ਹਨ।



ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ

ਲੇਖਕ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਉਣੀਂਦਰੇ ਦੇ ਰੋਗੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨੀਂਦ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਣ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ ਆਪਣੇ ਅਰੰਭ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦਾ ਅਰਦਲੀ ਰਿਹਾ

ਨਿੱਕ
ਸੁੱਕ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

Sandhugulzar@yahoo.com

ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਜੀਵਨ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੀ ਉਸ ਦੀ ਪੁਸਤਕ, 'ਮੈਂ ਸਾਂ ਜੱਜ ਦਾ ਅਰਦਲੀ' ਛਪਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਧੜਾ-ਧੜਾ ਵਿਕ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਤਣਾ-ਤਣੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਨਿਆਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਦੁੱਖ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਲੇਖਕ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਜੱਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਪਲਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। 'ਕਾਲੇ ਕੋਟ ਦਾ ਦਰਦ' ਓਨੀ ਹੀ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਤੇ ਮਾਨਣਯੋਗ ਰਚਨਾ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ 'ਮੈਂ ਸਾਂ ਜੱਜ ਦਾ ਅਰਦਲੀ' ਪਰਪੱਕਤਾ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਅੱਗੇ। ਪੜ੍ਹੋ ਤੇ ਮਾਣੋ।

ਅੰਤਿਕਾ: ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖੁਦਾ ਦੀ ਕਰਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਦਾ ਮਾਰਿਆ। ਉਹਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੌਤ ਨੇ ਹੀ ਡਰਾ ਮਾਰਿਆ। ਤਿਰੇ ਮਨ 'ਚ 'ਹਮਦਰਦ' ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਵਾਸ ਤੂੰ ਫਿਰਦਾ ਏ ਕਿਉਂ ਮਾਰਿਆ ਮਾਰਿਆ?

ਮਿਰਜ਼ਿਆ

‘ਭਾਗ ਮਿਲਖਾ ਭਾਗ’ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਰਾਕੇਸ਼ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਰਾ ਹੁਣ ‘ਮਿਰਜ਼ਿਆ’ ਫਿਲਮ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪਟਕਥਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲਿਖਾਰੀ ਅਤੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਾਇਕ ਅਤੇ ਨਾਇਕਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਪੈਰ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਦਾਕਾਰ ਅਨਿਲ ਕਪੂਰ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਹਰਸ਼ਵਰਧਨ ਕਪੂਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਨਾਇਕ ਦਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਯਾਮੀ ਖੇਰ ਫਿਲਮ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਓਮ ਪੁਰੀ, ਕੇ.ਕੇ. ਰੈਨਾ ਵਰਗੇ ਹੋਏ ਹੋਏ ਕਲਾਕਾਰ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਲਮੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਕੇਸ਼ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਿਸ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਭਾਗ ਮਿਲਖਾ ਭਾਗ’ ਦੀ ਖੂਬ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਬੇਵਫ਼ਾ ਅਤੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਵਜੋਂ ਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਿਬਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੀਰ ਤੋਤਨ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਝੂਠੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਨਾਲ ਜੋੜ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਅਦਾਕਾਰ ਅਨਿਲ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਓਮ ਦੀ ਧੀ ਸੋਨਮ ਕਪੂਰ ਦਾ ਵਾਹਵਾ ਜ਼ੋਰ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਹਰਸ਼ਵਰਧਨ ਕਪੂਰ ਦਾ ਫਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਚਮਕ ਜਾਵੇ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸੈਯਾਮੀ ਖੇਰ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 2015 ਵਿਚ ਬਣੀ ਤੇਲਗੂ ਫਿਲਮ ‘ਰੇਅ’ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਮਾਡਲਿੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਕੇਸ਼ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਰਾ ਮੁਤਾਬਕ, ਉਸ ਨੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਲਈ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਤਿੰਨ ਕੁਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸੈਯਾਮੀ ਖੇਰ ਨੂੰ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦਾਰੋਮਦਾਰ ਉਸ ਨੇ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਉਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਭ ਦੀਆਂ ਨਿਗਾਹਾਂ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਉਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।



ਨਿਮਰਤ ਕੌਰ: ਅਦਾ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰੀ



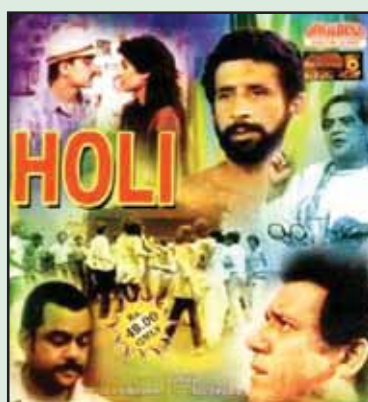
‘ਦਿ ਲੰਚਬਾਕਸ’ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਕਾਰਾ ਨਿਮਰਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਖੂਬ ਚੁਣੌਤੀ ਮਿਲੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵੰਗ ਨਾਲ ਲੀਹ ਉਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਅਗਾਂਹ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ‘ਲੰਚਬਾਕਸ’ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਣਾ ਔਖਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਸੁਆਣੀ ਦਾ ਇਹ ਕਿਰਦਾਰ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ ਅਤੇ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਟੀ.ਵੀ. ਸ਼ੋਅ ‘ਹੋਮਲੈਂਡ’ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਹੁਣ ਉਹ ‘ਵੇਅਵਾਰਡ ਪਾਈਨਜ਼’ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਅ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਆਈ ਫਿਲਮ ‘ਏਅਰਲਿਫਟ’ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਨਿਮਰਤ ਕੌਰ ਫਿਲਮਾਂ ਪਿਛੇ ਭੱਜਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਚੁਣ-ਚੁਣ ਕੇ ਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਉਸ ਨੇ 2002 ਵਿਚ ‘ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰ’ ਗੀਤ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਵੀਡੀਓ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। 2005 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ‘ਯਹਾ’ ਵਿਚ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਰੋਲ ਮਿਲਿਆ, ਪਰ ‘ਪੈਡਲਰ’ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਰੋਲ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਲੰਚਬਾਕਸ’ ਵਰਗੀ ਫਿਲਮ ਮਿਲ ਗਈ।

ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼: ਹੋਲੀ

ਫਿਲਮ ‘ਹੋਲੀ’ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕੇਤਨ ਮਹਿਤਾ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਬਣਾਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਫਿਲਮ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਕੇਤਨ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਪੁਣੇ ਦੀ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਵਿਚ 1984 ਵਿਚ ਹੋਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੜਤਾਲ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਾਮੂਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਬੇਚੈਨੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਫੈਲ ਗਈ। ਉਹ ਰੋਸ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਢ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣਾ ਲਿਆ।

ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ‘ਆਜ਼ਾਦੀ’ ਅਤੇ ‘ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ’ ਦੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਕੀਮਤਾਂ ਲਈ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ‘ਆਗਿਆਕਾਰੀ’ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮੱਤ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਨੁੱਖ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣੀ ਹੈ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ‘ਯੈੱਸ-ਨੋ’ ਦੀ ਨਿੱਕਰਧਾਰੀ ਮਰਿਆਦਾ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਫਿਲਮ ‘ਹੋਲੀ’ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਲੁਕਵੀਂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਪਰਲੀ ਸਤਹ ‘ਤੇ ਦੇਖਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਮੱਠਾਂ ਅਤੇ ਕੱਟੜਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪੂਰਾ ਤਾਣ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ।



ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਕ ਸਵੇਰ ਜਦੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਹੋਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ‘ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦਿਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ (ਸ਼ੀਰਾਮ ਲਾਗੂ) ਖਾਸ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਸਟਲ ਦਾ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਿੰਘ (ਨਸੀਰੁਦੀਨ



ਸ਼ਾਹ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਤਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਮਤਿਹਾਨ, ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਛਤਾ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਚਿਪਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭੜਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਭਖੇ ਹੋਏ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ (ਓਮਪੁਰੀ) ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਦੀ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਲ ਝੜਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਚੰਗਿਆਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਉਸ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਹ-ਲਾਖੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਠੱਪ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁਖਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਫਰਨੀਚਰ ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਜਲਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਧਰ ਮੁਖਬਰ ਮੁੰਡਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਜ਼ਾਕ ਅਤੇ

ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਕਹਾਂ ਹੈ...
-51-



ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ

ਫੋਨ: +91-98554-04330

ਗਾਲਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਤਲਾਸ਼ਣ ਦੀ ਥਾਂ ਡੰਡੇ ਦੇ ਦਮ ‘ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਜੀਪਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਣੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੜਕਾਂ ‘ਤੇ ਲੋਕ ਹੋਲੀ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਧਰ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ ਕਿਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ ਨਸੀਰੁਦੀਨ ਸ਼ਾਹ, ਓਮਪੁਰੀ, ਦੀਪਤੀ ਨਵਲ, ਪਰੇਸ਼ ਰਾਵਲ ਦੀ ਬਿਹਰਤਰੀਨ ਅਦਾਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਾਵਸਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਮਿਰ ਖਾਨ, ਨੀਰਜ ਵੋਹਰਾ, ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਗਾਵਰੀਕਰ (ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਬਣਿਆ) ਅਤੇ ਰਾਜ ਜੁਤਸੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ।

ABHIRAJ PRODUCTIONS PRESENTS **KISSAN KHUDKASHI DE MOD TE**

ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਦੇ ਮੋੜ 'ਤੇ

Costume & Set by
Jaspreet Tangri

Writer Kuldeep Singh Deep
Producer Tara Singh Sagar

A Punjabi Play
Music Abhiraj Tangri
Overseas Manager
Praveen Kumar

AT JAMES LOGAN HIGH SCHOOL
1800 H ST., UNION CITY, CA

DATE: JULY 2, 2016 AT 7 PM



DIRECTED BY ASHOK TANGRI

CAST: JASWANT SHAAD • DIMPLE BAINS • JANVI BAINS • JASSI DHILHON • SONU BAINS • SIKANDER TANGRI • TARA SAGAR

HOST: HARJIT UPPAL CONTACT FOR TICKETS: (510) 453-5779 | (510) 427-7963

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ
ਸ. ਪਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਅਤੇ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ



ਹੋਣਹਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ

ਜਲੰਧਰ

ਬਠਿੰਡਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਲੁਧਿਆਣਾ

ਪਟਿਆਲਾ

ਮੋਹਾਲੀ

ਤਲਵਾੜਾ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ)

ਵਿਖੇ

7 ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ

ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ 31 ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ
ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ



ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ



ਸੋਨੀਆ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ



ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਬਠਿੰਡਾ



ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਬਠਿੰਡਾ



ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ
ਬਠਿੰਡਾ



ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ
ਬਠਿੰਡਾ



ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਬਠਿੰਡਾ



ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ
ਜਲੰਧਰ



ਕੇਮਲ
ਜਲੰਧਰ



ਸੁਭ ਕੁਮਾਰ
ਜਲੰਧਰ



ਬਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਜਲੰਧਰ



ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ
ਜਲੰਧਰ



ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ
ਜਲੰਧਰ



ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ
ਜਲੰਧਰ



ਮਿਲਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ
ਜਲੰਧਰ



ਪ੍ਰਿੰਸ
ਜਲੰਧਰ



ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ
ਜਲੰਧਰ



ਰਮਨਪ੍ਰੀਤ
ਜਲੰਧਰ



ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ
ਜਲੰਧਰ



ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ
ਜਲੰਧਰ



ਕਾਜਲ
ਲੁਧਿਆਣਾ



ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ
ਲੁਧਿਆਣਾ



ਰਾਜਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਲੁਧਿਆਣਾ



ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ
ਲੁਧਿਆਣਾ



ਦਲੀਪ ਰਾਮ
ਪਟਿਆਲਾ



ਗੌਰਵ
ਪਟਿਆਲਾ



ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਪਟਿਆਲਾ



ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ
ਪਟਿਆਲਾ



ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ
ਪਟਿਆਲਾ



ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਪਟਿਆਲਾ



ਰੇਖਾ
ਪਟਿਆਲਾ



ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਸੇਵਾ